

Intellectual Archive

The background features a blue-to-purple gradient with wavy, wireframe-like lines. Three green spheres of varying sizes are scattered across the scene. The largest sphere is on the right, a medium one is in the center, and a small one is at the bottom left. The mathematical formulas are overlaid on the lower-left portion of the image.

$$\frac{R^2}{2A^2} = \frac{8\pi G}{c^4} \frac{T^2}{H}$$
$$\Omega = 4 \left(\frac{1+2A^2}{1-2A^2} - \frac{A^2 T^2}{A^2 T^2} \right) = A(1+4A^2 - 2A^2 T^2)$$
$$\frac{R^2}{2A^2} = \Omega^2 = \omega^2 \wedge \omega^2 = \omega^2 \wedge \omega^2 = \frac{a'}{ab} \frac{b+\pi b'}{7b^2} \omega^2 \wedge \omega^2$$
$$\left(\frac{V_r}{r} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_z}{\partial z} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_r}{\partial r} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_\theta}{\partial \theta} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_\phi}{\partial \phi} \right)^2 + \left(\frac{\partial V_z}{\partial z} \right)^2$$
$$\frac{r^2}{c^2} \approx 10^{-10} \div 10^{-11}$$

Volume 6

Number 5

September/October
2017

Editorial Board

Editor in Chief

Mark Zilberman, MSc, Shiny World Corporation, Toronto, Canada

Scientific Editorial Board

Viktor Andrushhenko, PhD, Professor, Academician of the Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, President of the Association of Rectors of pedagogical universities in Europe

John Hodge, MSc, retired, USA

Petr Makuhin, PhD, Associate Professor, Philosophy and Social Communications faculty of Omsk State Technical University, Russia

Miroslav Pardy, PhD, Associate Professor, Department of Physical Electronics, Masaryk University, Brno, Czech Republic

Lyudmila Pet'ko, Executive Editor, PhD, Associate Professor, National Pedagogical Dragomanov University, Kiev, Ukraine

IntellectualArchive, Volume 6, Number 5

Publisher : Shiny World Corp.
Address : 9200 Dufferin Street
P.O. Box 20097
Concord, Ontario
L4K 0C0
Canada

E-mail : support@IntellectualArchive.com
Web Site : www.IntellectualArchive.com
Series : Journal
Frequency : Bimonthly
Month : September/October of 2017
ISSN : 1929-4700
Trademark : **IntellectualArchive™**

© 2017 Shiny World Corp. All Rights Reserved. No reproduction allowed without permission. Copyright and moral rights of all articles belong to the individual authors.

Intellectual Archive

Volume 6

Number 5

September/October 2017

Table of Contents

Physics

J.C. Hodge	Hodge Experiment (Continued) of Interference with a Slit in a Transparent Mask Rejects Wave Models of Light	1
J.C. Hodge	Hodge Experiment (Continued) with Opaque Strips and about the Afshar Experiment	7

Mathematics

Y. Adoniev, V. Vereshchaga	Technique of B-Functions Algebraic Generation	19
-------------------------------	---	----

History

I. Levchuk	Women in the Ethnosocial Structure in the Second Polish Republic	24
------------	--	----

Philology

M. Obykhvist	Ekphrasis as the Instrument for the Representation of Characters' Inner World in the Novel the Moor's Last Sigh by Salman Rushdie	33
--------------	---	----

Education

L. Kostina	Theoretical Approaches to Secondary Teacher Professional Development in Australia	37
V. Sulym, O. Zadorozhna	Organization of Medical Students' Learning Autonomy in the Context of Building German Communicative Strategies in Reading and Listening	46

Pedagogic

L. Pet'ko	Priorities for the Development of the Ukrainian National Idea and Upbringing the Students of this Modern Era	59
M. Shkolna	Pedagogical Conditions for Upbringing of Social Maturity of Agricultural Colleges Students	79
N. Shelest	Training of Mentors of Student Groups for the Formation of a Value Attitude in Creating of a Family by Students of Agrarian Colleges	86
Li Lan, O.Shcholokova	Methodological Basis for Forming Artistic Perception in Adolescents	94

Letters to Editor

E. Kozlovskis	The Great Theorem of Pierre de Fermat as a Special Case abc Conjecture and the Proof of Andrew Beal Hypothesis.	107
	Manuscript Guidelines. Where to Find Us	108

Toronto, September/October 2017

Hodge experiment (continued) of interference with a slit in a transparent mask rejects wave models of light

J.C. Hodge^{1*}

¹Retired, 477 Mincey Rd., Franklin, NC, 28734

Abstract

Young's interference and Hodge's diffraction of light experiments show characteristics of light that have defied modeling except for the Scalar Theory of Everything (STOE) model. The Hodge Experiment is the Fraunhofer pattern from a first mask with a slit impinges on a second mask with a slit(s). The Hodge Experiment is extended to model a diffraction pattern on a transparent second mask with a slit. The screen pattern is an interference pattern such as produced with two slits in Young's Experiment. A nail is placed between the first and second mask to block the light of the center maxima. The interference fringes remained in the secondary peaks. This observation rejects wave models of light that requires light through the second slit. The STOE model successfully modeled the observed pattern.

keywords: STOE, diffraction, interference

1 INTRODUCTION

The Scalar Theory Of Everything (STOE) was developed to model cosmological problems (Hodge 2015d). Hodge (2004) posited the universe was composed of two components and their interaction.

A particle model of diffraction and interference must first describe "coherence" of light. Passing the light through a slit in a mask tests coherence. If the light is coherent, a diffraction pattern appears on a screen. If the light is not coherent, a diffraction pattern will not appear on a screen.

Hodge (2012) expanded on the characteristics of the plenum, hods, and their interactions to derive the STOE particle¹ photon diffraction model. This photon model and a toy simulation program were developed to yield a diffraction pattern after random particle photons moved a large distance that simulated

*E-mail: jchodge@frontier.com

¹A distinction is made between a wave packet type model that is called a "photon" and a particle type model.

2 THE DESCRIPTION OF THE EXPERIMENT

the development of coherence of light. The computer program involved several iterations, which raises the specter of chaos. However, chaos is avoided by having several feedback conditions that are also in nature. Passing the photons through a slit and matching the screen pattern to a Fraunhofer pattern demonstrated coherence. Other observations suggest the photon distribution in a laser beam and explain the Afshar Experiment.

The photon model was extended and modified to describe the single photon at a time in the experiment (Hodge 2015c, and references therein). This model suggested an experiment (Hodge Experiment) involving the varying illumination of coherent light across a slit. The prediction was found to be consistent with the observations of Hodge Experiment. The Hodge Experiment rejected all wave models of light.

This Paper expands on the Hodge Experiment to have the diffraction pattern from the first mask impinge on a transparent mask with a slit. The description of the experiment is in section 2. The toy simulation of the STOE model of a slit in a transparent mask is presented in section 3. The Discussion and Conclusion are in section 4.

2 The Description of the experiment

The experiment follows the layout and description of Hodge (2015c, section 2). The laser is 5 mW, 635nm that was made to be a pointer. The first mask was 15 cm from the laser. The second mask was 240 cm from the first mask, was 23mm thick windowpane glass plate, and had a 5 mm wide slit. The second mask was placed such that the width of the slit was approximately half the width of the central peak from the first mask. The screen was 66 cm from the first mask.

Figure 1 shows photographs of the images on the screen at each noted stage. The images in the photographs are actually red and have been converted to gray shades for printing. "A" is the image of the diffraction pattern from the first mask. "B" is the image of the diffraction pattern from the first mask with transparent glass without a slit as a second mask. "C" is the image of the screen pattern when a slit in the glass of the second mask is centered on the maxima of the major peak. Note the interference fringes. "C" is a typical interference pattern. "D" is the image of the interference pattern of "C" with a nail blocking the central maxima approximately 20 cm from the second mask and between the masks. The nail was positioned so the edges of the nail correspond to the minima of the central peak. The shadow of the nail on the second mask is wider than the slit. Note the interference fringes remain. Some nail edge effect can be seen, but the central peak and the light through the slit is blocked. The smaller images "C1" and "D1" are expansions of a section of the main images "C" and "D", respectively.

The images are approximately the same size and spacing. The interference fringes in "C" and "D" indicate a double slit experimental arrangement is present. The interference fringes persist after the light through the slit is blocked.

2 THE DESCRIPTION OF THE EXPERIMENT

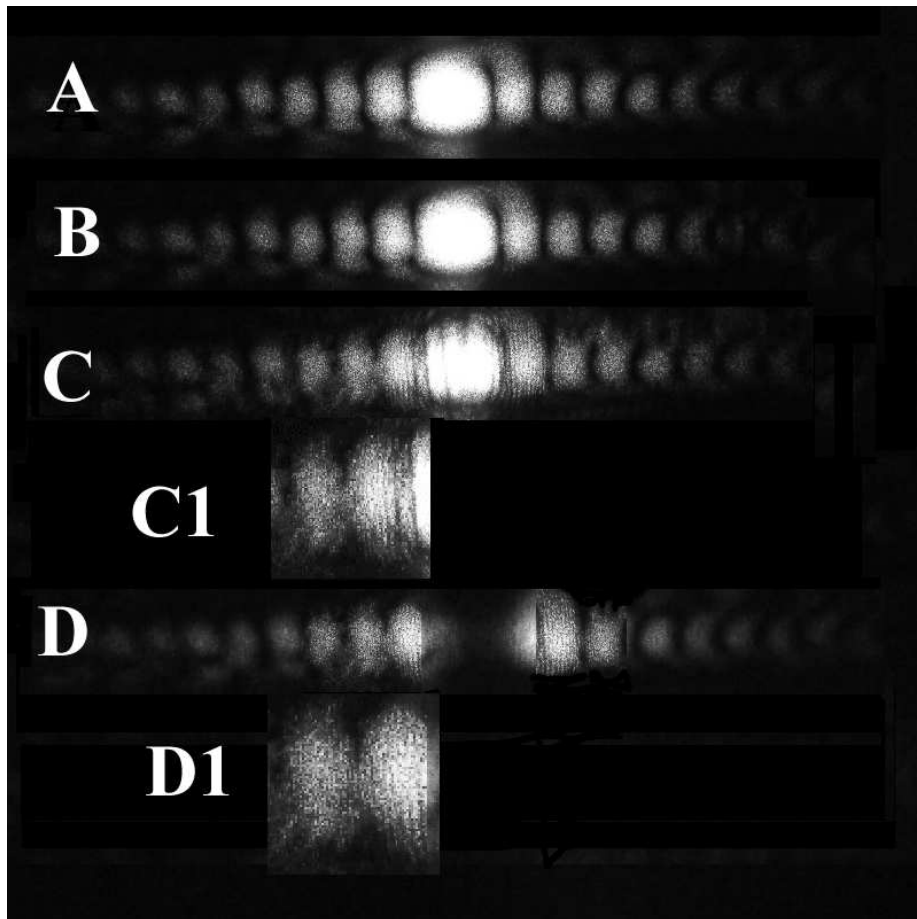

Figure 1: Photographs of the screen images at various stages of the experiment.

3 THE TOY SIMULATION OF THE EXPERIMENT

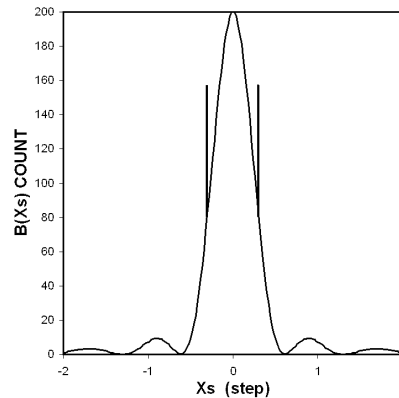

Figure 2: The toy simulation image on the second mask. The straight lines mark the width of the slit in the present experiment.

This experiment was repeated with a plastic film approximately 0.05 mm thick. The results were the same.

3 The Toy Simulation of the experiment

The toy simulation of the present experiment follows the development in Hodge (2015c). Figure 2 shows the Fraunhofer distribution pattern image on the second mask and the position of the slit.

The mechanism that allows a material to be transparent or opaque is not modeled, only that the material is transparent or opaque. However, the presence of reflective atoms in the mask or the lack of atoms in the slit is modeled.

Figure 3 shows the screen image of the toy simulation pattern. The data points are an average of seven cells. Figure 4 shows an expanded view of a secondary diffraction peak with the data points being an average of three cells. The diffraction peak is composed of three interference fringes.

4 Discussion and Conclusion

The second mask slit modifies each diffraction pattern peak from the first mask to produce the interference pattern on the screen. This explains the functioning of Young's Experiment. The diffraction pattern of a slit is modified by the other slit. Instead of the slits being side-by-side as in the traditional experiment, the slits in this experiment are one in front of the other.

The light from one of the lesser (not major) peaks of the first mask diffraction pattern is coherent with the light through the second mask slit. Wave models suggest the waves from the second mask slit expand and interfere with the waves

REFERENCES

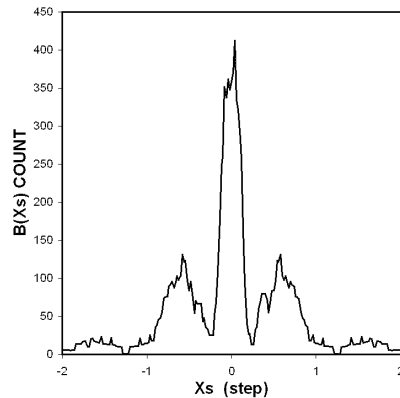

Figure 3: The screen image of the toy simulation program.

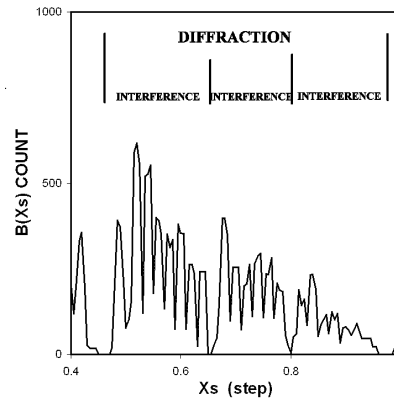

Figure 4: An expanded view of the first secondary diffraction peak showing the interference fringes.

through the transparent mask to form an interference pattern. However, the “D” image has the light through the second mask slit blocked. Therefore, the wave model is rejected.

The STOE model suggests a gap in the reflective atoms of the mask causes a slight change in the force influencing the photons through the transparent part of the mask just as in the double slit experiment. The important feature is the STOE model can explain the observed phenomena of the present experiment.

The list of problematical observations that the STOE explains continues to grow with an improved understanding of the universe (Hodge 2013, 2015d, 2016).

The Hodge Experiment was extended to model a diffraction pattern on a transparent second mask with a slit. The screen pattern was an interference pattern such as produced with two slits in Young’s Experiment. A nail was placed between the first and second mask to block the light of the center maxima. The interference fringes remained in the secondary peaks. This observation rejects wave models of light that requires light through the second slit. The STOE model successfully modeled the observed pattern.

References

Hodge, J.C., 2004, *Changing universe model with applications*, http://www.arxiv.org/PS_cache/astro-ph/pdf/0409/0409765v1.pdf

Hodge, J.C., 2010, *Scalar Potential Model of Galaxies: Review and new Speculations*, Ch. 14 in *Black Holes and Galaxy Formation*, eds. Wachter, A. D. and Propst, R. J. (Nova Science Publishers, Inc., New York, New York, USA).

REFERENCES

- Hodge, J.C., 2012, *Photon diffraction and interference*, IntellectualArchive, Vol.1, No. 3, P. 15, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=597>
- Hodge, J.C., 2013, *Scalar Theory of Everything model correspondence to the Big Bang model and to Quantum Mechanics*, IntellectualArchive, Vol.3, No. 1, P. 20,. <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1175>
- Hodge, J.C., 2015a, *Single Photon diffraction and interference*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1557>
- Hodge, J.C., 2015b, *Light diffraction experiments that confirm the STOE model and reject all other models*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1578>
- Hodge, J.C., 2015c, *Diffraction experiment and its STOE photon toy simulation program rejects wave models of light*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1603>
see video “stoe photon diffraction”.
(<https://www.youtube.com/channel/UCc0mfCcsV32dDhDgwqLJjpw>)
- Hodge, J.C., 2015d, *Universe according to the STOE*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1648>
- Hodge, J.C., 2016, *STOE assumptions that model particle diffraction and that replaces QM*, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1719>

Hodge experiment (continued) with opaque strips and about the Afshar Experiment

J.C. Hodge^{1*}

¹Retired, 477 Mincey Rd., Franklin, NC, 28734
jchodge@frontier.com

Abstract

Opaque strips in coherent light shows diffraction effects. The Hodge Experiment of the Scalar Theory of Everything (STOE) model is the Fraunhofer pattern from a first mask with a slit impinges on a second mask. The Hodge Experiment is extended to model a second mask of an opaque strip. The STOE photon model suggests the wires in the Afshar Experiment cause small interference that redirects a small percentage of the photons away from the detectors. This could help interpret Afshar's "V*" (non-perturbative measurement parameter) (Afshar et al.(2007) <http://www.arxiv.org/abs/quant-ph/0702188>). The STOE is consistent with actual light screen patterns from opaque strips.

keywords: diffraction, interference, light, Afshar Experiment, STOE, TOE.

1 INTRODUCTION

The Scalar Theory of Everything (STOE) model suggested a photon model of light (Hodge 2012). The model predicted a unique diffraction pattern of light on a screen for a varying light intensity across a slit (Hodge 2015b). A computer toy simulation was developed. The Hodge Experiment was developed to explore the STOE prediction. The Hodge Experiment uses a diffraction pattern from a first mask slit to form a coherent light intensity pattern on a second mask. Moving the slit in the second mask allowed differing light intensity profiles. The effect of edges was also explored (Hodge 2015a). The Hodge Experiment rejects wave models of light.

The STOE model posits photons cause waves in the plenum that reflect off other matter such as atoms in surfaces. These reflected plenum waves then direct the photon. Therefore, added surfaces such as detectors in the experiment changes the photon's path rather than the Quantum Mechanics model wherein the added surface destroys path knowledge ("collapses of the wave function", etc.).

*E-mail: jchodge@frontier.com

2 EXPERIMENT

An extension of the Hodge Experiment using a transparent mask suggested a mechanism of interference and rejected wave models of light (Hodge 2017). This experiment suggested the presence of the slits or gaps in the mask changed the reflected plenum that produced the interference pattern from the second mask on the diffraction pattern of the first mask.

Afshar (2005); Afshar et al. (2007) conducted a double slit experiment in which wires were placed at interference minima. The model of the experiment suggested the which-way information had been detected in a wave experiment. Therefore, particle and wave phenomena were detected in the same experiment that rejected complementarity. Several authors suggested the Afshar experiment did not reject complementarity. Unruh (2004) suggested that because an obstacle in the pattern produced a change effect in the light which made the questionable assumption that light in detector 1 MUST have come from path 1. Steuernagel (2007) criticizes the inference that the interference pattern is present after the wires are placed in the experiment. However, Afshar noted a small decline in total intensity that was attributed to the wires blocking photons or scattering photons by reflection.

This Paper continues the Hodge Experiment to explore the STOE applicability to opaque strips as the second mask. Section 2 describes the experiment. The Discussion and Conclusion are in section 3.

2 Experiment

The experimental configuration was the same as in Hodge (2016b) except the second mask was an opaque strip.

The following figures show a photograph of the screen image and the result of the toy computer simulation for the experiment. The photographs have been converted to gray scale for printing.

2 EXPERIMENT

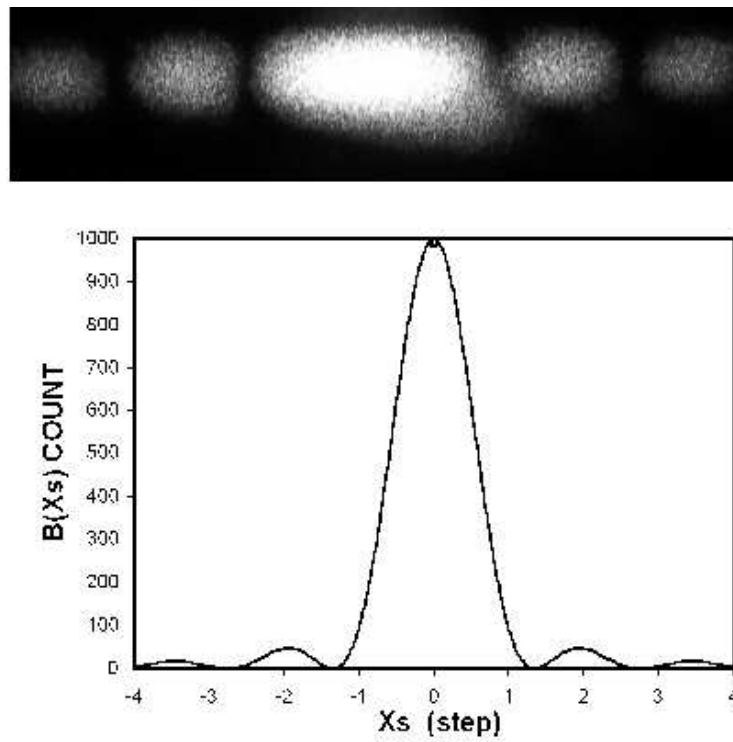

Figure 1: The image of the first mask on the second mask. It is the Fraunhofer diffraction pattern as established previously (Hodge 2016b).

2 EXPERIMENT

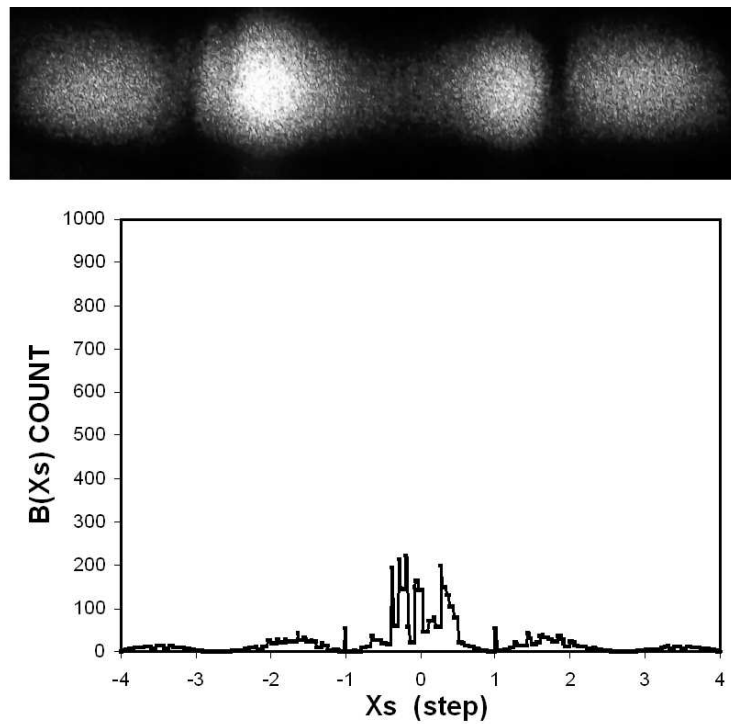

Figure 2: Opaque strip in the middle of the primary peak. The overall intensity of light is considerably smaller. Interference peaks are present as shown in the simulation and the image. The photograph shows them poorly. The large spikes in the simulation indicate the interference fringes.

2 EXPERIMENT

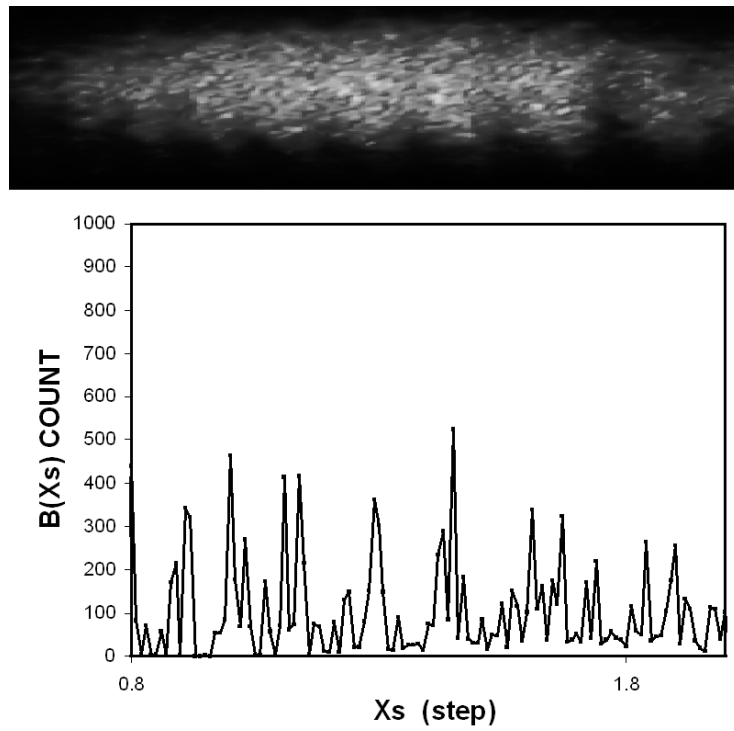

Figure 3: A closer view of one of the secondary peaks showing the interference fringes.

2 EXPERIMENT

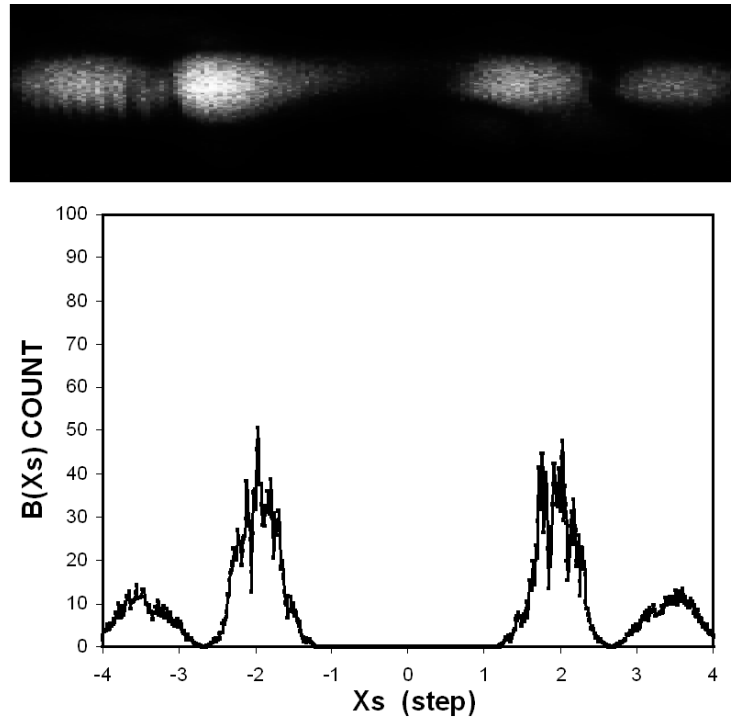

Figure 4: Opaque strip from one first minima to the first minima on the other side. Light intensity is considerably reduced which allows the interference peaks to be photographed. Note the $B(Xs)$ is also much lower.

2 EXPERIMENT

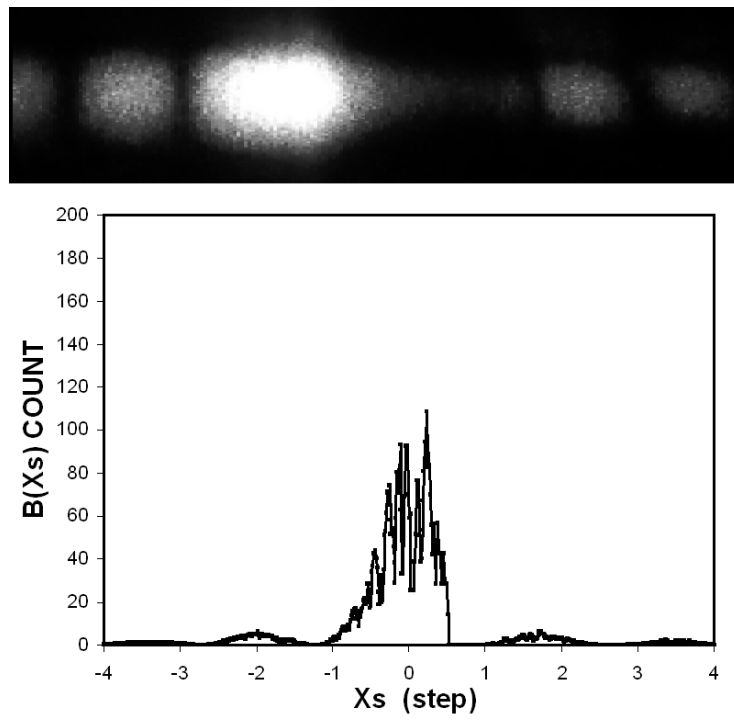

Figure 5: Opaque strip from center to first minima. This is compared to the edge effects with the edge in the center and with the edge at the first minima of Hodge (2015a).

2 EXPERIMENT

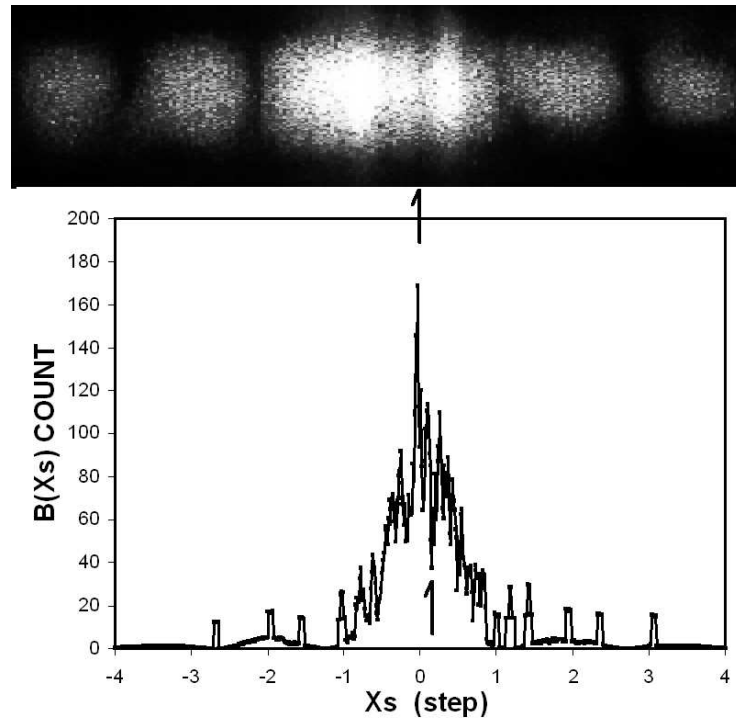

Figure 6: Wire (0.5 mm in diameter and 1 m from the first mask) near the center of the peak. The arrows indicate the position of the wire. An interference pattern was produced in the central and first two secondary peaks in both the image and the simulation.

2 EXPERIMENT

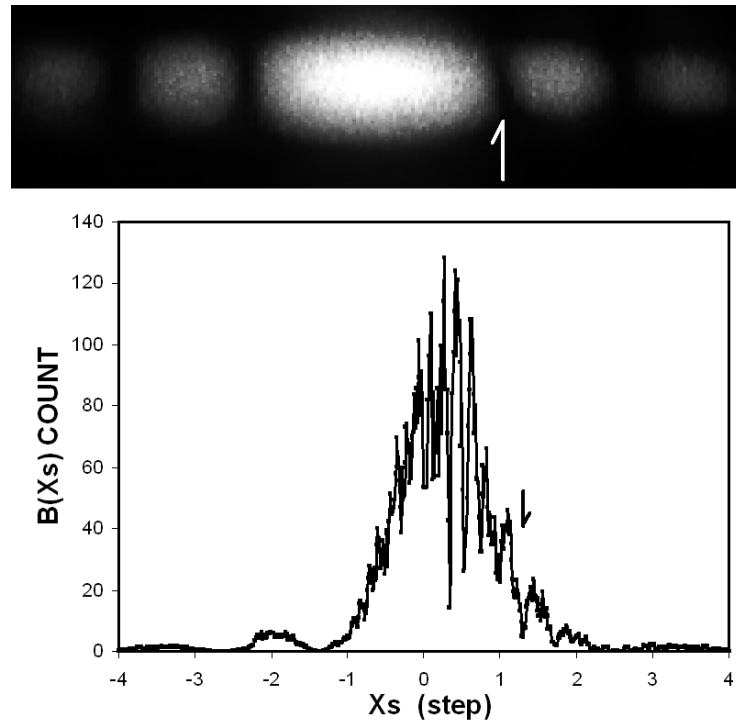

Figure 7: Wire at the first minima. The second mask position was 1 m from the first mask. A slight discernable interference effect was noted. However, the total number of photons in the simulation was 16 of 13031 photons less. The Afshar experiment was examined in Hodge (2012) by examining the angle the photons were traveling at the screen. There were 10 photons that should have been going to the left of the image but were going right. There were 466 photons that should have been going to the right of the image but were going left.

2 EXPERIMENT

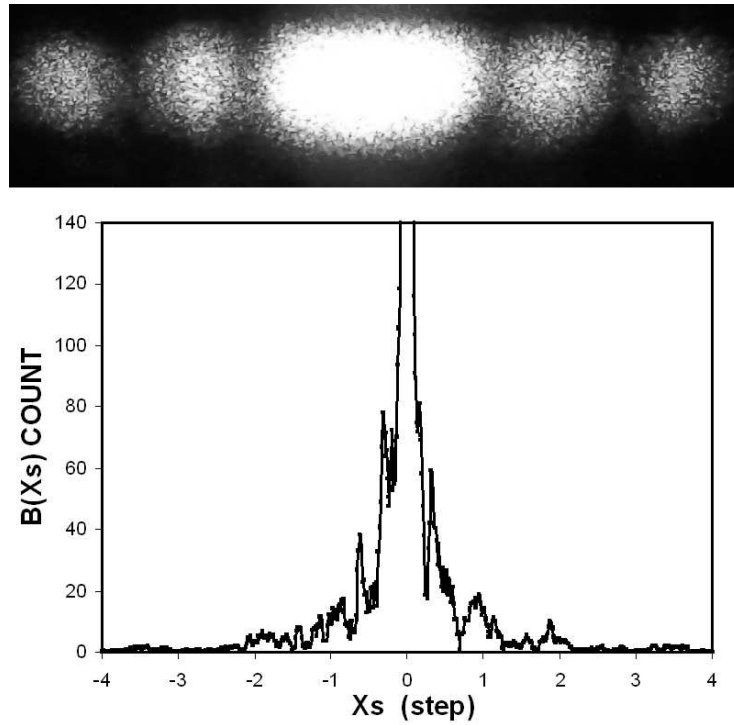

Figure 8: Wire at the six minima points of the image. This image was from the second mask placed at 3 m from the first mask. That is the wire profile was less than in Fig. 7. The simulation also considered a smaller profile of the wires. There may be an interference pattern present in the image, but the data were inconclusive. The total number of photons in the simulation was 66 of 13031 photons less and 611 photons changing direction. If all the blocked and misdirected photons were not counted by the detectors, this is consistent with the light intensity decrease noted by Afshar (2005).

3 Discussion and Conclusion

If an interference pattern is present in Fig. 7 caused by the edges of the wire as suggested by Hodge (2017), then the suggestion of Afshar (2005) that all the photons past the wires go to where they were traveling before the wires may be questioned. However, the deviated number would be small relative to the experiment. This could help interpret Afshar's " V^* " (non-perturbative measurement parameter) (Afshar et al. 2007). The combination of blocked and redirected photons in the simulation is approximately the level of missing intensity noted by Afshar.

The lack of obvious interference in Fig. 8 suggests a more sensitive equipment such as a photon counter may be needed.

The STOE photon model and the toy simulation program continue to describe more light experiments. The STOE photon model suggests the wires in the Afshar Experiment cause small interference that redirects a small percentage of the photons away from the detectors. This could help interpret Afshar's " V^* " parameter. The STOE is consistent with actual light screen patterns from opaque strips.

References

- Afshar, S.S., 2005, *Violation of the principle of Complementarity, and its implications*, Proceedings of SPIE 5866 (2005): 229-244. preprint <http://www.arxiv.org/abs/quant-ph/0701027v1>.
- Afshar, S.S. et al., 2007, *Paradox in Wave-Particle Duality*, preprint <http://www.arxiv.org/abs/quant-ph/0702188>.
- Hodge, J.C., 2012, *Photon diffraction and interference*, IntellectualArchive, Vol.1, No. 3, P. 31, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=597> <http://viXra.org/abs/1709.0210>
- Hodge, J.C., 2015a, *Light diffraction experiments (continued)* , <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1594>
- Hodge, J.C., 2015b, *Diffraction experiment and its STOE photon simulation program rejects wave models of light* , IntellectualArchive, Vol.4, No. 6, P.11 , <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1603> <http://viXra.org/abs/1510.0347>
- Hodge, J.C., 2015c, *Universe according to the STOE*, IntellectualArchive, Vol.4, No. 6, P.6 , <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1648> <http://viXra.org/abs/1709.0244>
- Hodge, J.C., 2016a, *Inertia according to the STOE*, IntellectualArchive, Vol.5, No. 1, P.1 <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1676> <http://viXra.org/abs/1709.0299>

REFERENCES

- Hodge, J.C., 2016b, *Hodge Experiment distinguishes between wave and particle caused diffraction patterns* , IntellectualArchive, Vol.5, No. 3, P. 7, <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1712>
<http://viXra.org/abs/1604.0358>
- Hodge, J.C., 2017, *Hodge Experiment (continued) of interference with a slit in a transparent mask rejects wave models of light* , <http://intellectualarchive.com/?link=item&id=1862>
<http://viXra.org/abs/1708.0383>
- Steuernagel, O., 2007, *Afshar's experiment does not show a violation of complementarity* , Foundations of Physics, 37, 9. arXiv:quant-ph/0512123
- Unruh, W., 2004, *Shahriar Afshar - Quantum Rebel* , www.theory.physics.ubc.ca/rebel.html

Technique of B-Functions Algebraic Generation

Yevhen Adoniev, PhD, associate professor*
Viktor Vereshchaga, Doctor of Science, Professor

**Zaporizhzhya National University, Melitopol, Ukraine*
Melitopol State Pedagogical University, Melitopol, Ukraine

Abstract

The article presents a unique technology of generating B-functions for B-curves which run through three points, and also demonstrates a possibility to create their infinite set. The basis of the point BN-calculus is the ratio of geometric figures or their properties. Formation of ratio that are the basis of point forms requires the use of B-functions (functions of Baliuba).

It is known that B-functions are functions that, if pre-set values of the parameter, are equal to one or zero. The values of parameters for which a zero or one is required are selected from the original geometric figure. There are many ways to define such functions, in particular, the use of geometric schemes that take certain values for the given parameters, but they all have certain drawbacks. The technique proposed by the authors for the algebraic formation of B-functions for any intermediate values of the parameter t can be successfully applied to create a broad class of B-curves. The results of B-function generations for different t parameter values are summarized in this article.

Keywords

B-functions generation, B-curves forming, parameter, geometric shape, algebraic generation.

Problem setting. Recently, for more than twenty years Melitopol school of applied geometry has been developing point calculus [1], which is based on the ratio of geometric images or their properties. Creating the ratio that is the basis of dot forms, requires the use of B-functions (Baliuba's functions named after I.G. Baliuba who was first to use them). Drawing B functions causes certain difficulties. The article is offered to researches with the view to help them gain experience in generating such functions.

Analysis of recent research. As it is known [1], B-functions are the functions which, when parameter values are predefined, equal one or zero. The parameter values, at which zero or one is required, are selected from the original geometric shape. There are many ways to define the functions [2] which take specific values for given parameters. Their application for dot shapes was first demonstrated by Professor I.G. Baliuba who used geometric schemes for this purpose. However, for the practical application of this approach in multifactorial processes modeling its development is necessary. In particular, it is expedient to develop a technique for the algebraic formation of B-functions to create a wide class of B-curves. In all these aspects the content of the article is original.

The purpose of the article. To suggest, by giving examples, B-function generation technique used for identified geometric shapes which are formed by three points. Show the possibility of algebraic formation of B-functions for any intermediate values of the parameter t in order to create a broad class of B-curves.

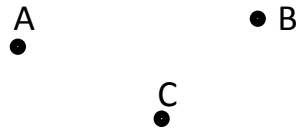
Main part. Let us consider the construction of geometric forms by the methods of the point Baliuba-Naidysh calculus. Let a geometric shape be two points A and B. We need to form two B-functions P_A i P_B that would ensure passage of the straight line segment through the points A and B, whose equation would look like the following:

$$M=AP_A+BP_B. \tag{1}$$

Point A is the beginning of the segment, its parameter is $t=0$, and B-function $P_A=I$, that is $P_A \neq t$. Let us consider the parameter \bar{t} that complements t to one, that is $\bar{t} = 1 - t$. If we accept $P_A = \bar{t}$, then at the start point A of the AB segment B-function $P_A=I$. Now it is necessary that at the end point B of the AB segment, where $t = 1$, that B-function should be $P_B=I$, i.e. $P_B=t$. Then (1) will look like the following:

$$M = A\bar{t} + Bt \tag{2}$$

Let us consider an input geometric shape (picture 1) which consists of three points A, B,C.

Picture 1. Geometric shape for three points.

Parameters $t_A=0$; $t_C=I$. Let the parameter for point B be $t_B=0.I$.

1) If we generate a B-function in point A, then $P_A=I$ for point A, $P_A=0$ for points B and C.

The first step: $t = 0.1$; $\bar{t} = 0.9$, $P_A = (9t - \bar{t})$.

The second step: $t = 1$; $\bar{t} = 0$, $P_A = \bar{t}(9t - \bar{t}) = \bar{t}(\bar{t} - 9t)$.

The third step - final: $t = 0$; $\bar{t} = 1$, $P_A = \bar{t}(\bar{t} - 9t)$.

Let us perform the transformation of P_A from the third step:

$$P_A = \bar{t}^2 - 9t\bar{t}. \tag{3}$$

For parameters $t_A=0$; $t_B=0.I$; $t_C=I$ let us generate a B-function at the point B.

The first step: $t = 0; \bar{t} = 1, P_B = t$.

The second step: $t = 1; \bar{t} = 0, P_B = t\bar{t}$.

The third step: $t = 0.1; \bar{t} = 0.9, P_B = \frac{100}{9}t\bar{t}$.

For the same parameters $t_A=0; t_B=0.1; t_C=1$ let us generate a B- function at point C.

The first step: $t = 0; \bar{t} = 1, P_C = t$.

The second step: $t = 0.1; \bar{t} = 0.9, P_C = t(9t - \bar{t})$.

The third step: $t = 1; \bar{t} = 0, P_C = \frac{1}{9}t(9t - \bar{t})$.

As we can see, for each B-function P_A, P_B, P_C , the first step is a constituent for the second, and the second step is the constituent for the third. Wherein on the third step a B-function is always formed, and it always equals one, because its notation on the previous steps will need clarification of the ratio value.

Taking into account the formulas given above, we can create an equation of the B-curve:

$$M = A\bar{t}(\bar{t} - 9t) + B\frac{100}{9}t\bar{t} + C\frac{1}{9}t(9t - \bar{t}). \quad (4)$$

2) Let us change the condition of the B point location in relation to A and C, let $t_B=0.2$.

For parameters $t_A=0; t_B=0.2; t_C=1$ let us generate B-function at point A.

The first step: $t = 0.2; \bar{t} = 0.8, P_A = (\bar{t} - 4t)$.

The second step: $t = 1; \bar{t} = 0, P_A = \bar{t}(\bar{t} - 4t)$.

The third step: $t = 0; \bar{t} = 1, P_A = \bar{t}(\bar{t} - 4t)$.

For parameters $t_A=0; t_B=0.2; t_C=1$ let us generate B-function at point B.

The first step: $t = 0; \bar{t} = 1, P_B = t$.

The second step: $t = 1; \bar{t} = 0, P_B = t\bar{t}$.

The third step: $t = 0.2; \bar{t} = 0.8, P_B = \frac{100}{16}t\bar{t}$.

For parameters $t_A=0; t_B=0.2; t_C=1$ let us generate B-function at point C.

The first step: $t = 0; \bar{t} = 1, P_C = t$.

The second step: $t = 0.2; \bar{t} = 0.8, P_C = t(4t - \bar{t})$.

The third step: $t = 1; \bar{t} = 0, P_C = \frac{1}{4}t(4t - \bar{t})$.

Taking into account the formulas given above, we can create a dot equation for the B-curve:

$$M = A\bar{t}(\bar{t} - 4t) + B \frac{100}{16} t\bar{t} + C \frac{1}{4} t(4t - \bar{t}). \quad (5)$$

We would like to notice that the ratio $\frac{100}{16}$, at point B , cannot be reduced by any means, otherwise it will distort M value by the value of reduction.

An infinite set of B -functions can be generated for the same output figure. We are going to demonstrate this opportunity by output conditions of this example: $t_A=0$; $t_B=0.2$; $t_C=1$. Making the same steps as previous and taking into account (3), (4), (5), we can create a dot equation of the B -curve:

$$M = A4\bar{t} \left(\frac{1}{4} \bar{t} - t \right) + B \frac{100}{16} t\bar{t} + Ct \left(t - \frac{1}{4} \bar{t} \right) \quad (6)$$

Dot equations (5) and (6) pass through the same points A, B, C , they are the simplest, but it is possible to make a large number of similar, but more complicated ones, that will also pass through the same points A, B, C .

3) Let us generate B -functions P_A, P_B, P_C , accordingly, at points A, B, C for $t_B=0.3$; $t_B=0.4$; $t_B=0.5$; $t_B=0.6$; $t_B=0.7$; $t_B=0.8$; $t_B=0.9$. We will implement this in accordance with the methodology given above.

The results of all previous B -function generations are summarized in table 1.

Sometimes dot equations of B -curves which are similar to (6) and (10), are created by the results of table 1, are not the similar to those running through points A, B, C . Then it is necessary to correlate $P_A(t_i)$ and $P_C(t_i)$, using the system:

$$\begin{cases} \alpha_A P_A(t_0) + \alpha_C P_C(t_0) = 1 \\ \alpha_A P_A(t_1) + \alpha_C P_C(t_1) = 1 \end{cases}$$

Acquired values α_A and α_C set correlation between P_A, P_B and P_C . As the result, B -curve $M = AP_A + BP_B + CP_C$ will run through the output points A, B, C .

Table 1

Summary table of B -functions P_A, P_B, P_C for different t_B parameter values

№	t_B	P_A	P_B	P_C	№ формули
1	0.1	$\bar{t}(\bar{t} - 9t)$	$\frac{100}{9} t\bar{t}$	$\frac{1}{9} t(9t - \bar{t})$	3, 4, 5
2	0.2	$\bar{t}(\bar{t} - 4t)$	$\frac{100}{16} t\bar{t}$	$\frac{1}{4} t(4t - \bar{t})$	7, 8, 9
3	0.3	$\frac{1}{3} \bar{t}(3\bar{t} - 7t)$	$\frac{100}{21} t\bar{t}$	$\frac{1}{7} t(7t - 3\bar{t})$	14, 15, 16

4	0.4	$\frac{1}{2}\bar{t}(2\bar{t} - 3t)$	$\frac{100}{24}t\bar{t}$	$\frac{1}{3}t(3t - 2\bar{t})$	17, 18, 19
5	0.5	$\bar{t}(\bar{t} - t)$	$4t\bar{t}$	$t(t - \bar{t})$	20, 21, 22
6	0.6	$\frac{1}{3}\bar{t}(3\bar{t} - 2t)$	$\frac{100}{24}t\bar{t}$	$\frac{1}{2}t(2t - 3\bar{t})$	23, 24, 25
7	0.7	$\frac{1}{14}\bar{t}(14\bar{t} - 6t)$	$\frac{100}{21}t\bar{t}$	$\frac{1}{6}t(6t - 14\bar{t})$	26, 27, 28
8	0.8	$\frac{1}{4}\bar{t}(4\bar{t} - t)$	$\frac{100}{16}t\bar{t}$	$t(t - 4\bar{t})$	29, 30, 31
9	0.9	$\frac{1}{9}\bar{t}(9\bar{t} - t)$	$\frac{100}{9}t\bar{t}$	$t(t - 9\bar{t})$	32, 33, 34

Conclusion. Various attempts of the authors to generalize the process of B-function algebraic generation for different t_B values have not been successful. However, if the reader has understood the technique of generating B-functions suggested in this article, they will be able to generate P_A , P_B та P_C for any other intermediate values of t parameter. The technique of B-function algebraic generation suggested by the authors may be applied for creating a wide range of B-curves. Similar functions and curves were first discovered of Professor I.G. Baliuba. However, for their discovery Baliuba used geometric schemes and point calculation methods. On the assumption of this, the authors suggested the names “B-function,” “B-curve,” (Baluba-function, Baluba-curve) but provided a different – algebraic way of their generation. This approach opens up new possibilities for forming a wide class of B-curves, on which the method of multifactor processes modeling will be based.

References

- 1) I. G. Baliuba. Dot calculation. [tutorial] I.G. Baluba, V. M. Naydysh; edited by V. M. Vereshchaha – Melitopol: published by Khmelnytskyi Melitopol Pedagogical University, 2015. – 234p.
- 2) Korn G. Mathematics Reference Book for scientists and engineers, - M. 1973, 832p.

Women in the Ethnosocial Structure in the Second Polish Republic

Iryna Levchuk

*Applicant, Rivne State Humanitari University,
Department of World History, Rivne, Ukraine*

Abstract

There were investigated the place and role of women in the ethnosocial structure of the Second Commonwealth of Poland in the interwar period in the article. According to the gender analysis there was more female population than male. It must be pointed out that according to the Census in 1921, 1931 were differentiated the ethnic composition and employment level in the Second Commonwealth of Poland. The author discriminated the most important Polish law enforcement, which dealt with activity and rights of different women nationalities. It should be admitted that education issue, social security, equal employment opportunity were the main points among the other Polish laws. Taking into consideration the level of industrialization on the Polish ethnic territory and lack of attention of Central Power to economics was distinguished living standards (male and female) in the Second Commonwealth of Poland. The social and economic issues determined the population's opportunity limits.

Taking into consideration female level of life in the Second Commonwealth of Poland, the author emphasized that the happiness level depends on human nationality, gender and faith.

Key words: women, the Second Commonwealth of Poland, Constitution, census, education, national minorities, professional employment.

The Second Commonwealth of Poland was one of the very first states, which resurrected after the First World War. That time there were the following problems in the state: army and currency issues, border protection, poverty mechanism and so on. On top of that the Second Commonwealth of Poland was the state, which was unlike the other countries. It must be pointed out that one third of Polish population was the national minorities. There was a great number of Ukrainian, Belarusian, Jewish people among the Polish citizens. According to the census in 1921 there were 25 millions 694 thousand 700 inhabitants in the Second Commonwealth of Poland. It must be pointed out that there were 17 millions 789 thousand 287 of Polish people, the number of Ukrainians was 3 millions 898 thousand 428, 2 millions 48 thousand 848 – that was a number of Jewish people and the last national minority, Belarusian – 1 million 35 thousand 693 in the Second Commonwealth of Poland [1, p. 56]. A little bit later the population of Poland increased. According to the census in 1931 the number of citizens increased to 32 millions. The number of title nation was 22 millions, the number of Ukrainian people was 4 millions 441 thousand 622 people. The number of Jewish people also increased (2,5 million inhabitants) [2, p. 15].

In spite of Ukrainians, Belarusian and German people, who lived on their ethnic territory, Jewish citizens inhabited almost all areas in the Second Commonwealth of Poland. We must admit that some of the Jewish population (530 thousand) lived in the Western part of Ukraine (Ukrainian Galicia for example) [3, p. 125]. In 1931 the quantity of Jewish population increased to 616,2 thousand [4, p. 62]. Among them were 342 thousand in Lviv voivodeship. It should be pointed out that Poles represented a title nation, but in a practical way the number of national minorities was also great.

In 1921 the number of Poles, who inhabited the territory of Lviv, Ternopil, Volyn and Stanislaw voivodeships, was 21% (1 million, 272 thousand people) [3, p. 128]. Ukrainian and Jewish people were on the first and the second positions among citizens of Volyn voivodeship, Poles were on the third position [5, p. 4]

Ethnoconfessional point was not the only one factor of social differentiation in the Second Commonwealth of Poland. We must admit that gender point was also important element in the system. The significance of women rights in the Second Commonwealth of Poland was defined by male-female gender correlation. It should be pointed out that the number of male population was less in comparison with female. It was caused by the First World War. The above noticed gender proportion also characterized lots of big cities (Warsaw and other voivodeships). According to census in 1921 there were 938 thousand males and more than one million female inhabitants in Lviv, Ternopil, Stanislaw, Krakow voivodeships [1, p. 5]. It must be emphasized that this gender correlation was not the same in all the Second Commonwealth of Poland territories. There was almost the same number of male and female population in Volyn, Keletsk, Lubelsk voivodeship.

The female gender priority was visible during the next decade in the Second Commonwealth of Poland. In 1931 there was the following proportion 100 male: 105,6 females according to the census. There was the following gender correlation (1 million 738 thousand males and 1 million 833 female) among the Orthodox and 378 thousand female – 355 male among the Judaists [2, p. 15].

We must admit that creed, language, tradition were very important components, which influenced on the male-female gender correlation. On top of that there existed some other circumstances, which played a great role. The industrial development on the territories, which were under the Second Commonwealth of Poland authority, was on the low level.

Taking into consideration above mentioned fact we must admit that gender correlation was not the same if we compare village and city. In 1921 there were 25 % of urban inhabitants and 75% of countrified people in the Polish territories. Territorial conflicts with the neighbour lands, wars, economical crisis, inflation – all these factors obstructed the industrial development. Unfortunately, it was almost impossible. Lots of inhabitants were involved into agricultural sector, they suffered from lack of land. One decade later Poland was established as an independent sovereign state. It must be admitted that urban population increased to 28% [6, p. 132]. It was a really low indicator.

The low urbanization level caused conservatism and status quo in Polish economics. It must be emphasized that lack of capital investment has made the economical development almost impossible. We must admit that Ukrainian and Belarusian customs and traditions improved very nicely. We should focus on the agricultural point. Ukrainian and Belarusian people were really good in bread husbandry, they showed great results [7, p. 19].

It must be also admitted, that we have explored the life level difference (male and female) in our research work. The level of life depended on the region, where inhabitants lived. According to Roger Brubaker the central government power was absolutely nationalized. It means that Polish nation was supposed to be the dominating one. We must point out, that traditions, interests and way of live of the national minorities, were not of a great importance. Taking to the consideration this fact the territory of the Second Commonwealth of Poland was divided into 2 economical regions: region A (inhabited by Polish people) and region B (where national minorities dominated) (Ukrainian Galicia, the eastern part of Volyn). It goes without saying that the economical sector was more progressive in the ethnic Polish territories. Region, named B, was not supported enough by the government system. We must admit hat this political strategy was caused by the national factor.

It must be emphasized that egocentrism characterized not only the Second Commonwealth of Poland but also lots of Eastern Europe countries. There existed the liberalism crises in the Old World in 1930-th.

The way and the level of women life in the Second Commonwealth of Poland was denoted by some important facts. We must point out that the first indicator, which influenced on the female life, was the national accessory, the second one was creed. The territorial

accessory played also a great role for women's life opportunities. The economical decay of the region caused lack of possibilities for a woman to realize herself. Lots of female worked physically to earn some money. We must admit that it was really hard to get an education for a woman that time.

The Second Commonwealth of Poland was not a state, where feminism or male-female equality could be developed. That is why the women rights issue was a really painful point.

Taking about Ukrainian people, we must admit that lots of them inhabited villages. There were not enough suitable territories for agricultural sector development in the countryside. Some households were really small and not perspective. There existed 48% of all agricultural households in the Western Part of Ukraine. It must be admitted that industry sector was not improved enough. Lots of enterprises, where Ukrainian people worked, belonged to co-operatives. The number of co-operatives grew to 700 thousand.

According to the facts Ukrainian women were not involved enough to the industry sector. We must point out that men were important members of co-operatives (according to Ukrainian co-operatives Unity documents, 1928). The number of women, who worked in Co-operatives, was a little bit small – 11% of the general quantity [8, p. 19]. This scheme represented the fact that women were not really interested in industry sector.

It must be admitted that lots of Ukrainian families, who inhabited villages, were poor. Lots of parents could not create good conditions for their children. There existed strong gender stereotypes, which caused lack of opportunities for woman to realize herself in the Second Commonwealth of Poland.

We must emphasize that the same situation (described above) was with the Polish people. Only one Polish person among other 500 inhabitants owned the agriculture territory, sized something like 20 hectares. Nevertheless, there were more land owners among title nation representatives than people, who represented national minorities [9, p. 28].

Taking into consideration the way of life of a person, we must admit that there were more chances and perspectives for title nation inhabitants than for national minorities. It must be emphasized that after agricultural reforms formulation lots of Polish people moved to Ukrainian Galicia. Lots of agricultural territories (69 hectare) were given to title nation by the government. We must point out that the parcellation process had a really good influence

but only on the title nation opportunities in the Second Commonwealth of Poland. These social-economical transformations influenced on the women rights. We must point out that the social-economical transformation differentiated life opportunities not only on the national accessory level but also on the gender selector. That time the patriarchal society was a dominative one in the Second Commonwealth of Poland. Education was a really important indicator for each person. Nevertheless, there were not lots of inhabitants, who could get an education in the state. The main point, which caused this situation, was lack of money, a great number of families were poor.

It must be also denoted that Polish state guaranteed the primary education opportunities for every child. It was a really good option to fight against illiteracy. In 1931 there were a great number of children (370 thousand of boys, 371,2 thousand of girls), who could read and write (352 thousand of boys, 339 thousand of girls), in the Second Commonwealth of Poland [2, p. 60]. We must point out that there was higher analfabetism indicator among girls than boys.

Primary school was the very first level on the way of getting high-qualified education. The further steps to get the education depended on financial level of the family. We must denote that these status quo laws (nation, gender, creed signs), which existed in the Second Commonwealth of Poland, did not give any chances for women or national minorities for realization. Polish people could get some quotes or other supportness from the state in spite of national minorities.

The Jewish woman Mina Deutsch described this painful reality and represented it on the national gender discourse. She denoted the following “I would like to enter the Lviv University, medical faculty, but unfortunately Jewish people, a woman especially, don’t have any chance to realize this plan.”. We should focus on the Jewish girl’s educational process. Lots of Jewish girls learned Torah at home, lots of them did not visit any school. We must emphasize on the fact that marriage, family and children were supposed be the main categories for every Jewish woman. Political, national, society events were not supposed to be of a great importance. The same priorities were established for Ukrainian women.

We must admit that the literacy level among Ukrainian and Jewish female was really low. The Polish scientist, Tomashevsky, denoted that the literacy level among the title nation inhabitants was higher if we compare it with national minority level. The most active women

tried to induce the other to gather together and fight for women rights. We must point out that Ukrainian Woman's Unity was one of the most important organizations, which members fought for women's education rights. They created their own magazine called "Women's destiny". The Ukrainian Women's Unity participants informed that illiteracy level among women was really terrifying (almost 87% was not manage to write and read). "Prosvita" organization insisted on women's education rights development. The education issue was also of a great importance for Polish women. We must emphasize that in 1926 "Polskie stowarzyszenie kobiet z wyzzszem wykształceniem" was created. It was the unity, situated in Warsaw and leaded by educated Polish women. The main goal of it was to protect education women's rights. It must be admitted that with a help of "Polskie stowarzyszenie kobiet z wyzzszem wykształceniem" female had an opportunity to get scholarships, regards in Lviv, Krakow, Lodz, Bydgoszcz Universities [10, p. 23]. There was also the Jewish the women organization called "Jaff" in the Second Commonwealth of Poland. The most important aims of the unity were to improve the level of women education, to inform female about political, social and national life.

According to Polish law inhabitants were not divided according to the gender accessory. The male-female equality was guaranteed by Constitution (1921). According to 12 and 13 Constitutional Points the women rights were not specified or classified. That meant that male-female equality existed only theoretically.

We must admit that real life was different from Constitution statements. Lots of women depended on men according to Verushevski. Moreover there existed a German tradition in Silesia, according to which a married woman was not allowed to teach children at school [10, p. 23]. These circumstances showed that Poland should take some radical steps to destroy that gender inequality.

On 28-th of November 1928 the Law about gender equality was established and proclaimed. According to it women could take part in the political life of the state. We must denote that the same Law was represented in Austria, Germany, Czecho-Slovakia (1919), Sweden (1921), Holland and Russia (1917).

According to the facts mentioned above we can admit that Polish gender inequality stereotypes were almost ruined. Political rights, proclaimed by the first Polish constitution, were declared later, at the end of 1920-th. It shows that there were some political obstacles in

the Second commonwealth of Poland. The Constitution, accepted in 1935, did not have any special points for women rights. Point 33 guaranteed female vote rights. Talking about role of a woman in political and social life, we must emphasize that there existed one problem issue in the Second Commonwealth of Poland. A woman was forbidden to be a gmina leader. We must admit that this issue was proclaimed as an important one [11, p. 1]. The professional employment structure in the Second Commonwealth of Poland was represented in Census (1921, 1931). The number of women, who worked, was 5,5 million. There existed 827 thousand of female, which were hired workers in the state. Lots of them were involved into agricultural, artisan, manufacture sectors. According to Census in 1921, there were 42 of 100 women, who worked according to profession they learned. One decade later the number of working people grew to 25 million. There were 12,4 million of men and 13,2 million of women among them. Lots of male were involved into production sphere. According to the Census in 1931 the number of women, who worked in the military sector, was really small (52 thousand) among 414 thousand workers.

We must point out that most of female occupied trade and insurance sectors (865 thousand of female and 746 thousand of male). Lots of women headed their own households [1, p. 54].

There were women, who got the higher education, and worked as teachers, doctors. The number of female, who worked intellectually, was 30%. It must be denoted that facts mentioned above certify that a number of educated women improved very nicely. 40% – that was a number of educated female in the Second Commonwealth of Poland. We must admit that lots of women worked as dentists and pharmacists (50% of all workers). The modern scientist, Zarnowski, who explored professional employment, denotes that there was a small number of female teacher and professor at Universities and schools. We must admit that education sector was not the only one, where was a lack of educated women. Law sphere, there was also the same situation.

We have analysed that facts and drew to the conclusion, that law and education sectors need lot of time to be invested, that is why women did not chose this way very often. There existed the issue: career or family for every woman in the Second Commonwealth of Poland. As a rule the second variant has been chosen. This hypothesis was confirmed by statistical data. Lots of women got married in the early age in comparison with men. After childbirth woman did not have lots of chances and opportunities to realize herself. Lots of

women, who belonged to Rome Catholicism confession, created families at the age of 20-24 (66,5 thousand). We must point out that Greek Orthodox population (a great number of them represented Ukrainian women), Judaist created families at the same age ranges.

The Polish Labor Law cared about women's and minor's rights. Nevertheless the maternity leave was allowed not for a long time but only for 6 weeks. We must admit that a marriage denoted the level of professional employment. Women, who were not married, had lots of opportunities for realization. 43,4 % of working female were aged from 15 till 24. It should be pointed out that in spite of gender equality men were paid better than women. As a usual man got 20-40% more than women. It can be explained by the fact that males are stronger physically in comparison with females. We must denote that a great number of women were fired in the situations of economical crisis. A World Economical crisis (1929-1933), low payment, unemployment caused lots of problems: prostitution, trafficking of people. This tragedy also existed among Polish, Ukrainian and Jewish women. Lots of female tried to solve this problem, but it could be done only on the political level.

References

1. Pierwszy Powszechny Spis Ludności z 30 września 1921 r. Warszawa, 1927, 109 p.
2. Drugi Powszechny Spis Ludności 12.09.1931 r. Warszawa, 1938, 88 p.
3. Makarchuk S. Etnosotsialnoe razvitie i natsionalnyie otnosheniya na zapadnoukrainskikh zemlyah v period imperializma. – Lvov, 1983, 250 p.
4. Ziemiński J. Problem emigracji żydowskiej, Warszawa, 1937, 262 p.
5. Problem Wołyński // Życie Wołynia, 1924, 21 września, p. 4.
6. Zashkilnyak L., Krikun M. Istoriya Polschi: Vid naydavnishih chasiv do nashih dniv, Lviv: Lvivskiy natsionalniy universitet Imeni Ivana Franka, 2002, 752 p.
7. Shapoval M. Zasadi ukrayinskoyi vizvolnoyi programi. – Praga, 1927, 125 p.
8. Kooperatyvnyi ruch // Zhinocha Dolya, 1933, p. 19.
9. Gon M. Etnosotsialna struktura zahidnoukrayinskogo politikumu (1921-1939 rr.) // Istoriko-politichni problemi suchasnogo svitu: Zbirnik naukovih statey, Chernivtsi: Ruta, 2005, p. 28.

10. Wieruszewski R. Równość kobiet i mężczyzn w Polsce, Wyd. Poznańskie, Poznań 1975, p. 23.
11. Kongres kobiet żydowskich w Hamburgu // Ewa №5, 1929, p. 1.

Ekphrasis as the Instrument for the Representation of Characters' Inner World in the Novel *the Moor's Last Sigh* by Salman Rushdie

Maria Obykhvist

V. N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine

Abstract

The novels by the contemporary British writer of Indian origin Salman Rushdie are well known all over the world. In the given article we explore the way the author applies ekphrasis for the fulfillment of the artistic and philosophic goals of the novel. The pictures described in the novel *The Moor's Last Sigh*, though created only by the author's imagination, serve to implicitly depict characters' emotions, as well as hidden messages the true significance of which can be appreciated only at the end of the novel.

Keywords: ekphrasis, visual art, Salman Rushdie, *The Moor's Last Sigh*

The subject of visual art is the key in the novel *The Moor's Last Sigh* by the contemporary British writer of Indian origin Salman Rushdie (b. 1947). The pictures, though created only by the author's imagination, serve to implicitly depict characters' emotions, as well as hidden messages the true significance of which can be appreciated only at the end of the novel. The best path to understand the fundamental nature of protagonist Aurora Zogoiby and her Nemesis Uma Sarasvati is with the help of the ideas represented in their works of art. Thus, Salman Rushdie applies nonmemetic ekphrasis as a literary instrument for verbalization of characters' nature. In the literary dictionary ekphrasis is defined as "the revelation of conceptual and aesthetic context of works of visual and other art with the help of literary means" [1, p. 224]. The novel's main character Aurora da Gama Zogoiby transfers deep secrets of her family into paintings: "Most ordinary families can't keep secrets; and in our far-from-ordinary clan, our deepest mysteries usually ended up in oils-on-canvas, hanging on a gallery wall..." [3, c. 13]. The young girl turns to painting as a way for explication her own loneliness and childhood fears: "While Belle was on the razzle, little Aurora, this solitary child, left to her own devices in her surreally cloven home, turned upon that inward eye which is the bliss of solitude; and, according to legend, found her gift" [3, c. 45]. Her first real work of art originated from the girl's exile, the moment when she opened her inner self for the outworld by decorating her "prison" with the images from the subliminal mind. Aurora's painting is as controversial and as bright as India herself, as tangled as their family history. A reader can perceive it by Camoens da Gama's, the girl's father, eyes: "...the rapid rush of the

composition drew him onwards, away from the personal and into the throng, for beyond and around and above and below and amongst the family was the crowd itself, the dense crowd, the crowd without boundaries; Aurora had composed her giant work in such a way that the images of her own family had to fight their way through this hyperabundance of imagery, she was suggesting that the privacy of Cabral Island was an illusion and this mountain, this hive, this endlessly metamorphic line of humanity was the truth” [3, p. 60]. The author depicts so many details and images that a reader obtains a sense of being present in that room. Reference to ekphrasis contributes to deeper understanding of the characters, the picture’s counterpoint permits to appreciate the novel’s thematic diversity where each character represents not only a separate personality, but also some abstract idea. The picture represents da Gama family’s history where women are more vigorous and strong-willed than men, which is not accidental as in women’s characters we can see the image of India itself on different stages of the country’s genesis. Camoens realizes that Aurora painted her characters on the India landscapes’ background: «...it was Mother India herself, Mother India with her garishness and her inexhaustible motion, Mother India who love and betrayed and ate and destroyed and again loved her children [...], a protean Mother India who could turn monstrous, who could be a worm rising from the sea with Epifania’s face at the top of a long and scaly neck; who could turn murderous, dancing cross-eyed and Kali-tongued while thousands died; but above all, in the very center of the ceiling, at the point where all the horn-of-plenty lines converged, Mother India with Belle’s face» [3, c. 60]. This point stresses the vitality of ekphrasis for the expression of the novel’s hidden agenda – to represent the inextricable connection between the personal and social, a family and a country.

W. J. T. Mitchell describes ekphrasis as «the verbal representation of visual representation» [4]. He states that «the ekphrastic image acts, in other words, like a sort of unapproachable and unrepresentable "black hole" in the verbal structure, entirely absent from it, but shaping and affecting it in fundamental ways». This characterization is justified by the structure of *The Moor’s Last Sigh*. Salman Rushdie throw-out the novel uses the means of nonmimetic ekphrasis for the verbalization of the characters’ unvoiced feelings. Aurora da Gama might seem a resolute and rough girl, but she is deeply shocked by her mother’s death and being unable to show her inner turmoil directly she finally turns a room into a “grief lodgment”.

The writer exhibits Aurora's imaginary paintings among the real existing works of art (*Woman Holding a Fruit* by Raja Ravi Verma (1848 – 1906), the works by Gaganendranath Tagore (1867 – 1938), the masterpieces of Amrita Sher-Gil(1913 – 1941)) which represent the spirit of Indian culture. In an instant we transfer into a real gallery: «Go past Raja Ravi Verma's *Woman Holding a Fruit*, that young bejeweled temptress whose sidelong gaze of open sensuality reminds me of the pictures of the young Aurora herself; turn the corner at Gaganendranath Tagore's spooky water-colour *Jadoogar (Magician)*, in which a monochrome Indian version of the distorted world of *The Cabinet of Dr Caligari* stands upon a shocking orange carpet (and, I confess, I am reminded of the house on Cabral Island by the harsh shadows, skulking figures and shifting perspectives of this picture, to say nothing of the strange, half-screened figure, at its heart, of a gowned'n'crowned giantess); and turn away quickly! This is not the moment to get into the arch-cosmopolitan Aurora Zogoiby's contemptuous opinion of the work of her older, and determinedly village-oriented rival for the title of Greatest Woman Painter! – facing Amrita Sher-Gil's masterpiece *The Ancient Storyteller*, there it is: Aurora at her best» [3, p. 101]. The combination of mimetic and nonmimetic ekphrasis allows to create an illusion of nonfictional narration. The works of Aurora are placed next to the ones of the most prominent painters of contemporary India consequently their art is made equal, thus we can understand that Aurora is not an ordinary woman, but a person who thanks to her talent can directly express her thoughts and address directly high and mighties. On the other hand, Aurora's pictures serve to open the essence of the novel's characters, on the picture *The Scandal* the painter depicts the conflict between the clans of Lobo and Menezes, but the family scandal buoys acute social problems: «The scandal – I should say *The Scandal* – is a great spiral of a scene, into which Aurora has woven both the scandals that enveloped the da Gamas of Cochin, both the burning spice-fields and the lovers whose smell of spices gave their game away [...] Aurora always said that the picture had its origins in her family history, irritating those critics who objected to such historicizing, which reduced art to mere gossip» [3, p. 102].

Marjorie Munsterberg states that the goal of ekphrasis is «to make the reader envision the thing described as if it were physically present. In many cases, however, the subject never actually existed, making the ekphrastic description a demonstration of both the creative imagination and the skill of the writer» [2]. This is the case with Salman Rushdie's novel – the

paintings he describes do not exist, but they serve to fulfill the artistic and philosophic tasks of the novel.

One more aspect depicted through Aurora's paintings is the political situation in the country: "In February 1946, when Bombay, that super-epic motion picture of a city, was transformed overnight into a motionless tableau by the great naval and landlubber strikes [...] the twenty-one-year old Aurora began to zoom around the paralysed town in her famous curtained Buick, directing her driver Hanuman to the heart of the action, venturing alone into the slum-city of Dharavi armed only with a folding wooden stool and a sketchbook. Opening them both up, she set about capturing history in charcoal" [3, p. 129]. The subject for ekphrasis is Aurora's sketches that allow to imagine brightly everyday life of India's poorest strata in the middle of XXth century. Beneath the picture of disheveled life we can find the painters attitude towards the current events, her own "sense of inadequacy of the world, of its failure to live up to her expectations, so that her own disappointment with reality, her anger with its wrongness, mirrored her subjects', and made her sketches not merely reportorial, but personal, with a violent, breakneck passion of line that had the force of a physical assault" [3, p. 131].

The paintings expand the space of narration allowing to travel through life of different social classes – from the scenes of wealthy da Gama existence to striking description of the poorest areas of Bombay. The author with the help of ekphrasis gains an opportunity to represent social, philosophic and personal ideas more vividly, persuade a reader, though subconsciously, explore them further.

References

1. *Literaturoznavchij slovník-dovidník [za redakcieju R.T. Grom'jaka, Ju.I. Kovaliva, V.I. Teremka]*. Literary dictionary-reference book [edited by R.T. Gromyak, Yu.I. Kovaliv, V.I. Teremok]. – K. : VC «Akademija», 2007 – 752 p.
2. Marjorie Munsterberg. Ekphrasis. – [Electronic resource]. - Access mode: <http://writingaboutart.org/pages/ekphrasis.html>
3. Rushdie S. *The Moor's Last Sigh* / Salman Rushdie. – New York: Vintage Books, 1997. – 436 p.
4. W. J. T. Mitchell. Ekphrasis and the Other. – [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.rc.umd.edu/editions/shelley/medusa/mitchell.html>

Theoretical Approaches to Secondary Teacher Professional Development in Australia

Lyudmila Kostina

Postgraduate student

Institute of Pedagogical and Adult Education, NAPS of Ukraine (Kyiv, Ukraine)

Abstract

In this paper, the author addresses the key question, namely: 1) how is teacher professional development better understood? and 2) what are the ways to provide successful teacher professional development in Australia? The authors endeavour to analyze the most effective approaches to secondary teacher professional development in Australia with reference to different sources of information in pedagogy, philosophy and psychology. Initially, the paper studies two general approaches to teacher professional development: the narrow and the broad views. The review reports the characteristics of different approaches to better understanding and providing the phenomenon studied. They are the psychological approach (professional development is seen in terms of a person's intrinsic potentialities) and the anthropological approach (professional development is implemented through the communities of practice); the approaches based on global trends in professional performance and development (integrated approach, immersive approach, design-led approach, market-led approach, open approach). Furthermore, the paper reflects the contemporary view of teacher professional development through the metacognitive, the sociomaterial and sociocultural approaches that focus on teachers' practice in social groups and the synergy of socialities and materialities. The author argues that professional knowledge is a key component of teacher professional development. This fact affords attention to three conceptions of professional knowledge in terms of professional development. Overall, these views and approaches allow defining teacher professional development as a key issue in basic professional development sectors of Australia and providing various professional development forms and methods competently.

Key words: teacher professional development, secondary schools, theoretical approaches, global trends, professional knowledge conceptions, features.

The effective solution of the issues connected with secondary teacher professional development quality in Australia is achieved through defining, systematizing and implementing new theoretical approaches. Effective current views should be thoroughly studied by the researchers to contribute to the development of perspective constructive scientific approaches. Nevertheless, one should take into account the importance of previously established views to enable the enhancement of currently established perspectives in teacher professional development.

The aim of the study is defining the main characteristics of contemporary theoretical approaches to secondary teacher professional development in Australia.

In accordance with the aim of our study, the nature and potential of teacher professional development in Australia should be outlined in terms of currently established perspectives where teacher professional development can be defined as “a long-term

complex process of qualitative changes in teaching aimed at teacher performance improvement in the classroom and ensuring students' success" [Kostina, 2014]. Generally speaking, teacher professional development is traditionally based on an expert's authority and distinctive hierarchy where an expert is seen as a person responsible for inexperienced teachers' training. Padwad and Dixit argue that in education sector there are two main approaches to continuous teacher professional development (CTPD): *the narrow* and *the broad* approaches [Padwad & Dixit, 2011]. The former identifies that CTPD is the "imparting/acquiring" of a teacher's specific skills or knowledge to meet new specific requirements (e.g. training some computer-literacy aspects). The latter widens and deepens the notion of CTPD in terms of the enhancement of a teacher's profound knowledge and skills as well as his/her individual qualities (e.g. thinking, understanding, maturity). It enables teachers to take and develop new professional possibilities and responsibilities.

One of the modern approaches to understanding the essence and functional load of teacher professional learning and development in Australia is a *sociomaterial (practice-based) approach* that defines practice, or activity, as the one that generates learning, materiality playing a constitutive role in this process. This approach claims that teacher professional development is a practical process of "participation of people and materials that produces effects of different nature: social, political, cognitive, etc." [Mulcahy, 2011]. The essence of the sociomaterial approach involves two categories: sociality and materiality, which are regarded as "acquired ability to communicate with other elements", while the materiality of learning focuses on "how learning connects to other entities" [Sorensen, 2009]. Unlike discrete and singular categories, knowledge and learning demonstrate the characteristics of an arrangement (assemblage), or a group that according to J.Lo is the result of "the process of bundling, of assembling, in which the elements put together are not fixed in shape ... but are constructed at least in part as they are entangled together" [Law, 2004]. The associations consist of heterogeneous elements: human and inhuman, organic and inorganic, technical and natural [Anderson & McFarlane, 2011].

According to the sociomaterial approach, knowledge, learning and development are the aspirations of teachers (teacher becomings) to realize the possibilities of being in the material world within social groups. Whereas, in order to understand how the relationships between entities of professional development process are implemented / not implemented, it

is necessary to draw upon the actor-network theory (AMT). The principles of AMT were formulated by B.Lauturn, J.Lo and M.Cullon. In general, AMT is an approach to sociological research, which arose in the 80s of the twentieth century within the framework of STS (science, technology and society / science and technology studies), a broad field of knowledge that studies science and technology in the context of society. Later, AMT was used as a generally accepted theory of the social world. Determining the key characteristics of AMT as the basis of the sociomaterial approach, we highlight that this is a semiotic network-based and dynamic interpretation of social practices. AMT interprets practice, or activity, as a network actors, or actants, that perform actions by themselves and are dependent on other entities' actions. As for a network in AMT, it can be treated as a dynamic and incomplete process. An actor, or an actant, can be anything – a person, a tool, a technology, a method, a text, standards, programs, etc. as well as a source of an action that interacts with other actors in a heterogeneous, or socio-technical, network. Moreover, any network may acquire the functions of an actor in another actor-network association.

Considering teacher professional development through the prism of the sociomaterial approach, we can make several conclusions. Firstly, productive professional development takes place in the material or actuarial network environment, i.e. active participation of individuals in the activities of the social group, where human and non-human elements of the learning process are entangled. Secondly, teacher professional development is conceptualized as a performative knowledge practice, which is composed of and performed by people and instruments within complex groups or communities of practice. Thirdly, teacher professional development takes on different forms and generates different knowledge and different effects on individuality in different locations. Fourthly, this approach enables more in-depth understanding of the role of teaching materials in implementing various forms of learning.

Studying the views of researchers on the importance of individual cognition and meaning in the educational process through the prism of a situated learning model, Barab and Duffy consider two approaches to the most adequate reflection of the principles of an individual's professional development – *anthropological* and *psychological* approaches [Barab & Duffy, 2000]. The psychological approach determines an individual's cognition within the situated context and creating the opportunities for the authentic activity of the individual in order to transfer and acquire meaning. The anthropological approach asserts

that the resources for learning and individual cognition are inseparable from the learning environment and learner activities take place within a community only. Furthermore, the anthropological approach is consistent with Ushinsky's statement about the necessity of studying a person in a specific environment, taking into account the specific features of the history and development of the people (Honcharenko, 1997).

Linking the learning environment with communities of practice, Barab and Duffy conclude that, in the context of teacher professional development, the anthropological approach of the situativity theory has four key aspects [Barab & Duffy, 2000]: 1) development takes place through the participation in a community; 2) cultural and historical heritage exists, including common goals, negotiated means, practices, etc.; 3) a person's identity is closely connected and dependent on the community and joint efforts; 4) the community is reproduced at the expense of new members who are able to co-operate with experienced and competent colleagues.

Owen (2004) in discussing the issue notes that psychological approach is about individual cognition, which is amplified in social mediation, and anthropological perspective indicates communities of practice as inseparable from a person's identity [Owen, 2004]. The researcher considers the peculiarities, characteristics and prerequisites for professional development within the situativity theory.

Within these two approaches, it is stated that among the key forms of effective teacher professional development related to the situativity theory and Vygotsky's theory about the Zone of proximal development (ZPD), there are school-based study teams, mentoring and coaching. By working together in teams, teachers act as research practitioners, collect the data, share plans, take responsibility for collective learning, control their own learning, and are supported by mentors. According to the situativity theory, mentoring is a collaborative process that enables active participation and an individual's professional autonomy. Coaching is implemented through a collaborative process of the coach's long-term support, which is controlled by an individual. Thus, activities aimed at teacher professional development can be considered through the prism of the situativity theory and Vygotsky's ZPD, which reflect the anthropological and psychological approaches to continuous teachers' learning and have a significant influence on individual teachers' cognition, amplified in a distributed social environment, i.e. in the community of practice.

As the issue of innovative approaches to teacher quality and teacher learning is currently relevant, the Australian Government is looking for new opportunities to support the demand for quality teachers. Hence, the Government directs its potential to apply appropriate approaches to professional development of those teachers who have already received recognition and support and the trends that have demonstrated a positive impact on teacher's professional activities and student outcomes. Those approaches are the *Global trends in professional learning and performance and development* launched by Australian Institute for Teaching and School Leadership in 2013 (AITSL, 2014). The project's objective is to identify, to analyze and to apply innovative approaches to professional development and teaching. The study is grounded on the data acquired in 10 countries, including Austria, Great Britain, India, the USA, Finland, Japan, etc. Moreover, it revealed five impactful approaches to professional learning and performance and development, which, according to AITSL, can be used by national and professional organizations in the process of teacher training and development. The approaches and their main characteristics are as follows:

1. *Integrated approach*: teacher development and performance are entailed and become a part of organizational culture and practice (model personalized and self-directed professional learning occurs; teachers' training activities are conducted in a relevant organization and are supported by serious incentives). The relevant examples and forms: Comenius In-Service Training for teachers and other education staff, Action Research at McWhirter, shadowing or job shadowing PD model, mentoring, peer review, etc.

2. *Immersive approach*: intensive and holistic professional experience occurs in immersive environment that stimulates teachers' beliefs and aspirations and alters teachers' professional performance. The approach supports project-based learning within/between/away from schools or other sectors and enables online simulations. The relevant examples and forms: Hyper Island University, TeachMeet Sydney (Aus), shadowing, externships, boot camps, etc.

3. *Design-led approach*: disciplined processes occur to solve the problems that involve deep knowledge and active engagement of teachers. The design is considered as a powerful means of professional learning and development. The approach encourages users' insights for better outcomes and is employed in particular in public sector organizations. The relevant examples and forms: Teaching Tunnel in US Online (professional development

model with innovative video materials and learning laboratories), ethnography, co design, big data analytics, etc.

Market-led approach: various providers of professional learning and development expand choice and access to professional development for various practitioners: management consultancies, universities, colleges, social enterprises, freelancing teachers, schools, school leaders, etc., through online technologies. The relevant examples and forms: learning website PD360 (US online), eduplanet21 (US online), etc.

Open approach: new ideas, resources, practices are exchanged in online environment (online communities of teachers). The approach encourages crowd-sourcing solutions to problems. The relevant examples and forms: TeachMeet Sydney (Aus), communities of practice in Sweden, blogs, forums, design camps, peer review, iteration, etc.

In the context of the five new approaches there were identified *the characteristics of innovative professional learning and development:* collaborative, individual, face-to-face, remote, required, offered, self-directed, facilitated, situated, personalized, intensive, sustained, formal, informal, certified and incentivized.

The complex of professional knowledge, skills and competencies and individual professional experience primarily affects effective implementation of teacher professional development. Teacher intellectual plant can be gained and enhanced following no particular pattern: attending courses, in-practice experience, collegial collaboration, mentoring, coaching, in various relevant organization, etc. Therefore, the key element for most of successful careers is professional knowledge. Wang, Lai, & Lo claim consider professional knowledge as a system of knowledge employed by a teacher for learning and teaching and underpinned by qualifications or a membership in a relevant organization [Wang, Lai & Lo, 2014].

Drawing on research by Sugrue, Cochran-Smith and Lytle, Rhodes provides three broad *conceptions of professional knowledge* gained in the teacher professional development process under different conditions [Rhodes, 2004]. They are:

1. *Knowledge for practice.* Teachers gain formal knowledge from external experts and researchers outside the school in order to integrate the knowledge into professional practice and enhance their performance.

2. *Knowledge in practice.* Knowledge is considered to be practical, as teachers themselves generate it. The conception assumes that teachers reflect on practice (individually or in groups).

3. *Knowledge of practice.* Teachers need to generate knowledge through them and engage in systematic inquiry about practice. Teachers create their own learning through collaboration in groups, communities of practice and networks.

Thus, continuous teacher professional development guarantees acquiring professional knowledge taking into account a teacher's qualification and his/her direct participation in individual or collective research.

The *metacognitive approach* emphasizes the fact that professional knowledge development takes place in a separate individual and has a certain form, which is actually independent of the mental ability of the teacher to obtain this knowledge [Mulcahy, 2011]. The term "meta-knowledge", or self-knowledge, is understood as a mechanism of a person's cognitive activity, which predetermines active monitoring and constant self-control of cognitive processes for the achievement of goals [Phelps, 2004]. An important characteristic of the metacognitive approach is encouraging individuals to identify, to formulate and to implement personally relevant goals that relate to the development of skills, attitudes, self-confidence, values and beliefs, school leadership, and so on.

Among the benefits of this approach, there is the opportunity to assume responsibility for controlling teachers' training, to guarantee positive self-perception, influence and motivation among other teachers in the process of professional development. In practice, the metacognitive approach encourages the participants in professional development programs or courses to take into account past and present experiences (feelings, attitudes, ideas, motives, aspirations, etc.) regarding competences that need to be improved; pedagogical or social problems; past, present and future learning and teaching strategies; setting and implementation of goals. Another benefit of this approach is the opportunity to create supportive structures and networks both within and outside the process of engaging in professional development [Phelps, 2004]. A metacognitive approach can also serve as a means of sustaining the processes of qualitative changes in teachers' practice within school environment.

Sociocultural approach promotes the idea of mutual provision of learning, identity and context and defines learning as skilled participation in the activities of a social group. In fact, the development of teachers includes the design of new knowledge through the interaction of existing knowledge and beliefs with the ideas, events and practices that they face in the learning process. Within the framework of this approach, learning and thinking processes are “mediated and distributed – not contained within individual minds, but rather distributed across persons, tools and learning environments” [Leander, Phillips & Taylor, 2010, p. 330]. The sociocultural approach represents a current view of teacher professional development in Australia, which is framed on the inquiry and study of practicing teachers, mutual understanding of goals, tasks, problems and collaborative activities, mentoring as a process of engaging in professional development, research communities and professional organizations.

Hence, in the context of the sociocultural approach, the concept of development is the result of social interaction between people and materials, and participation in professional development practices belongs solely to man. At the same time, professional development should not be separated from historical, cultural and institutional contexts.

Conclusions. The paper highlighted CPD approaches to teacher professional development in Australia that are intensive, sustained, content specific, with distinctive features (the narrow and the broad approaches to CPD, sociomaterial approach, anthropological and psychological approaches, Global trends, conceptions of professional knowledge, metacognitive approach, and sociocultural approach). Findings indicated that these approaches are of great current interest in view of searching for effective, performative knowledge-based, and student outcomes oriented practices in teacher professional performance and development sector in Australia. These approaches are expected to enhance and extend teachers’ CPD, to make them more confident and skilled in teaching and learning.

References

1. AITSL (2014). *Global trends in professional learning and performance & development. Some implications and ideas for the Australian education system*. Retrieved from https://www.aitsl.edu.au/docs/default-source/default-document-library/horizon_scan_report.pdf?sfvrsn=4.
2. Anderson, B., McFarlane, C. (2011). Assemblage and geography. *Area*, 43 (2), pp. 124-127. doi:10.1111/j.1475-4762.2011.01004.x.

3. Honcharenko S.U. *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk* [Ukrainian pedagogical dictionary]. – Kyiv: Lybid, 1997. – 375 p.
4. Kostina, L. Teacher professional development as a scientific problem in comparative pedagogy / N. Avshenyuk, L. Kostina // *Comparative professional pedagogy* (2014), Volume 4, Issue 2: Scientific Journal [Chief. ed. N.M. Bidyuk]. Kyiv – Khmelnytskyi: KhNU. – P. 33-39.
5. Law, J. (2004). *After method: Mess in social science research*. London; New York: Routledge.
6. Leander, K.M., Phillips, N.C. & Taylor, K.H. (2010). The changing social spaces of learning: Mapping new mobilities. *Review of Research in Education*, 34 (1). pp. 329-394. doi:10.3102/0091732X09358129.
7. Mulcahy, D. (2011). *Reconsidering teacher professional learning: A practice-based, sociomaterial approach*. Hobart: AARE.
8. Padwad, A. and Dixit, K. (2011). *Continuing Professional Development. An Annotated Bibliography*. Kolkata: British Council.
9. Phelps, R., Graham, A. & Kerr, B. (2004). Teachers and ICT: Exploring a metacognitive approach to professional development. *Australasian Journal of Educational Technology*, 20 (1), pp. 49-68. <http://www.ascilite.org.au/ajet/ajet20/phelps.html>.
10. Rhodes, Ch. (2004). *A practical guide to mentoring, coaching and peer-networking. Teacher professional development in schools and colleges*. Retrieved from <https://www.questia.com/read/108105055/a-practical-guide-to-mentoring-coaching-and-peer-networking>.
11. Sorensen, E. (2009). *The materiality of learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
12. Wang, L., Lai, M., & Lo, L.N.K. (2014). Teacher professionalism under the recent reform of performance pay in Mainland China. *Prospects*, 44 (3), pp. 429-443. <https://doi.org/10.1007/s11125-014-9315-0>.

Organization of Medical Students' Learning Autonomy in the Context of Building German Communicative Strategies in Reading and Listening

V. Sulym, O. Zadorozhna

*Ivan Franko National University of Lviv, Universytetska, 1,
Lviv 79000, Ukraine
suwo@ukr.net*

Abstract

The article is devoted to the analysis of the concept and structure of learning autonomy. Learning autonomy is defined as learning and educational activity that is regulated by a student individually in the conditions of relative independence of the teacher. The structure of learning autonomy comprises the following components: learning competence, businesslike activity, constructive and creative activity, reflexive self-evaluation. The branched structure of learning autonomy incorporates appropriate strategies and skills.

The learning strategies to acquire speaking and language competences are represented with metacognitive, cognitive, affective strategies and strategies of handling emotional tension. The skills of learning autonomy facilitate independent acquisition of new skills and abilities and encourage a student to arrange and manage learning activity in the self-regulation mode as well.

The role of reflexion is focused in the process of fostering learning activity awareness. Reflexion provides for building of individual styles of learning and educational activity, model of autonomous personality. A student equipped with the strategies of induction and skills of reflexion is free to choose an individual pattern of learning behaviour.

The four components of learning autonomy of medical students (orientational component, setting of objectives, regulative component and reflexive component) are implemented into the four stages: preparatory stage, planning; operation, monitoring and evaluation of performance.

The driving force of learning autonomy is the situation of real choice of objective, motive, strategies, methods and forms of evaluation. The situation of choice encourages personal reflexion, self-analysis and self-perception that contribute largely to self-improvement.

Актуальність дослідження. Зменшення кількості аудиторних годин на вивчення іноземної мови студентами нефілологічних спеціальностей (саме такими є студенти медичних вищих навчальних закладів) підвищує роль самостійності у процесі навчання і спонукає вчених до дослідження специфіки роботи студентів за нових умов і підвищення її ефективності. Отже, слід конкретизувати зміст поняття навчальної автономії, яке ми беремо за основу як засіб для реалізації авторської методики.

Мета статті – виявити організаційні особливості навчальної автономії студентів медиків у контексті формування у них німецькомовних комунікативних стратегій у читанні та аудіюванні.

Виклад основного матеріалу. Навчальна автономія трактується як навчально-пізнавальна діяльність, що самостійно регулюється студентом в умовах відносної незалежності від викладача [1, с. 2–3], причому структуру навчальної автономії складають такі компоненти: навчальна компетентність, позиція ділової активності, позиція конструктивної і креативної діяльності, позиція рефлексивної самооцінки [2,3].

Види навчальної автономії досить часто вивчаються відповідно до моделей педагогічної взаємодії викладача і студентів, а тому виділяють: обмежену автономію, напівавтономію, частково обмежену автономію, і повну автономію [4].

На основі аналізу низки публікацій [1, 5] представимо структуру навчальної автономії, що складатиметься з відповідних навчальних стратегій і вмінь (рис. 1.).

Водночас, навчальна компетентність має свою розгалужену структуру, де в компоненті усвідомленого управління навчальною діяльністю можна виокремити ще дві складових: навчальні стратегії й універсальні вміння автономної навчальної діяльності, серед яких виокремлюємо чотири групи вмінь: особистісні (особистісне і професійне самовизначення, орієнтування в соціальних ролях і міжособистісних стосунках), регулятивні (цілепокладання, планування, прогнозування, контроль, корекція, оцінювання), пізнавальні (логічні дії, постановка проблеми і побудова алгоритму її вирішення), комунікативні (реалізація змісту навчальної діяльності у спілкуванні).

Навчальну компетентність, услід за С. Ю. Ніколаєвою [6, с. 15], розуміємо як «здатність студента використовувати раціональні прийоми розумової праці, стратегії оволодіння мовленнєвими, мовними компетентностями», самостійно вдосконалювати їх рівень сформованості. До зазначених вище навчальних стратегій у складі навчальної компетентності відносимо метакогнітивні стратегії, що спрямовані на регулювання процесу навчання (стратегія концентрації на навчанні, конкретному завданні, цілях; стратегія планування процесу самонавчання, яка реалізується через визначення цілей, виконання конкретного завдання, вибір стилю навчання, вибір навчальних ресурсів, вибір навчальних завдань для досягнення мети, ведення записів; стратегія контролю за ходом виконання завдань), когнітивні стратегії, що пов'язані з виконанням конкретних завдань (стратегії запам'ятовування: вивчення правил, групування, пошук асоціативних зв'язків, активізація уяви, використання опор, ментальних семантичних карт, логічних діаграм, повторення використання ключових слів тощо); аналіз (узагальнення,

виділення основного, ідентифікація труднощів), повторення, пригадування, вправління, синтез тощо), афективні стратегії (стратегії зменшення хвилювання через організацію почергового виконання завдань і відпочинку, перерв між завданнями, дихальна гімнастика; стратегії самозаохочення (позитивне налаштування, самовинагорода), стратегії керування емоційним напруженням (обговорення власних почуттів з викладачем, іншими студентами); соціальні стратегії (запитання викладача чи інших студентів з метою уточнення чи корекції; співробітництво з іншими, емпатія) [7, с. 97–99], мнемічні стратегії (застосування логічних операцій, асоціацій, логічного мислення, активізації уваги, уяви).

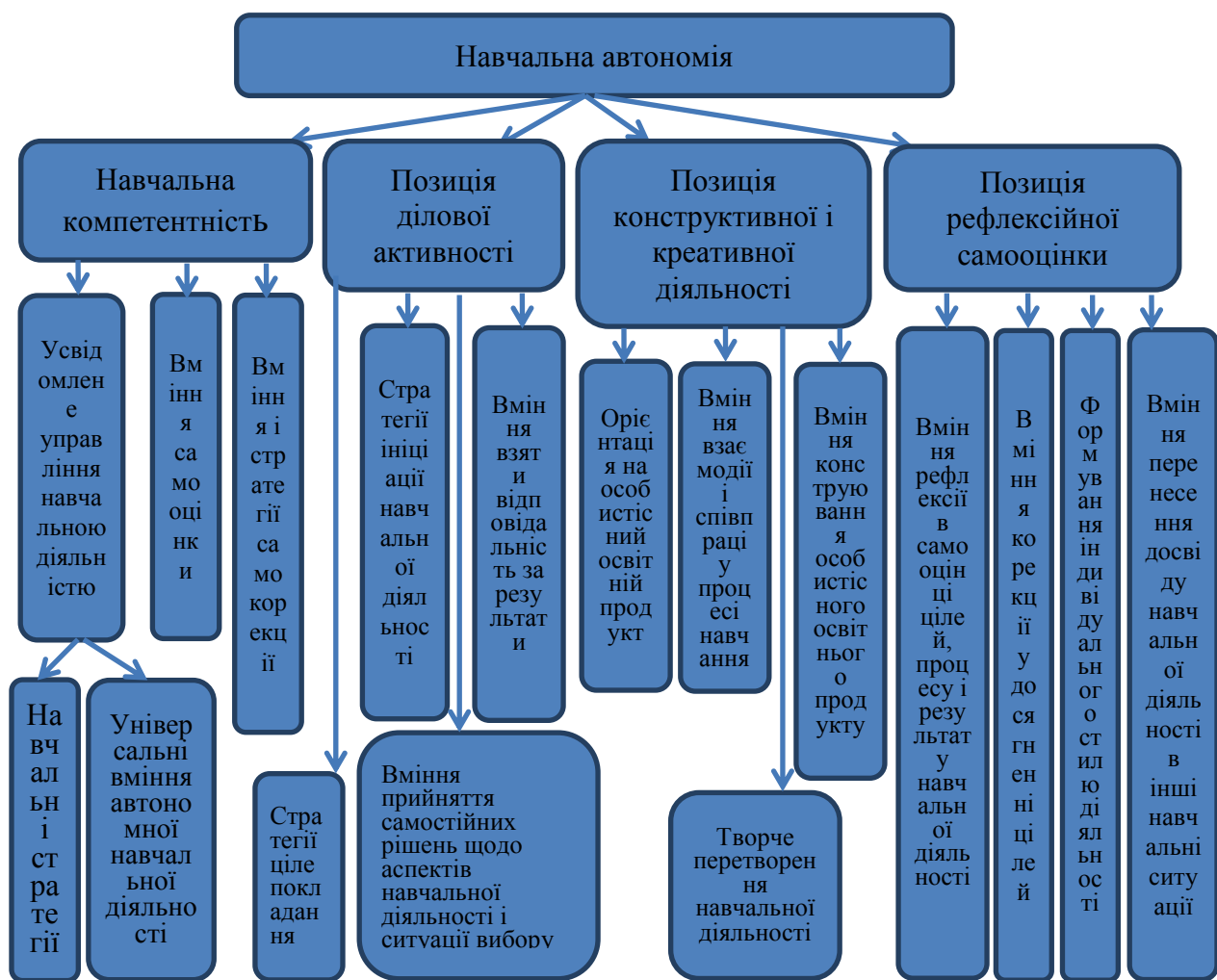

Рис. 1. Структура навчальної автономії

Підтвердженням необхідності виділення у структурі навчальної автономії зазначених вище компонентів служать науково обгрунтовані висновки вчених. Зокрема,

А. Г. Асмолов зазначає, що вміння автономної навчальної діяльності не лише сприяють самостійному засвоєнню студентами нових знань і вмінь, але й розвитку його здатності до організації й управління навчальною діяльністю в режимі внутрішньої регуляції [8, с. 3], оскільки саме ця здатність є ключовим моментом в розвитку автономності особистості, в прийнятті відповідальності за свій особистісний вибір, а також забезпечує основу самовизначення і самореалізації [8, с. 142].

І. Д. Трофімова вкладає в поняття автономної навчальної діяльності здатність вчитися самостійно і брати на себе відповідальність за результати навчання, що пізніше дасть змогу майбутнім фахівцям продовжувати самоосвіту після закінчення вищого навчального закладу [5]. Нам особливо цінними є наукові висновки згаданого вище науковця, оскільки у своїх розвідках Ірина Дмитрівна зосереджує увагу на автономному читанні, яке також стане запорукою продовження самоосвіти після здобуття студентом диплому про вищу освіту.

І. В. Лукша зазначає, що саме навчальна автономія забезпечує можливість вибору студентами змісту навчання і засобів досягнення поставленої навчальної мети [4], однак тут мусимо наголосити на тому, що таку організацію навчальної автономії може гарантувати лише відповідне навчально-методичне забезпечення автономної навчальної діяльності студента, саме тому в системі вправ нами будуть запропоновані альтернативні завдання з метою формування у студентів навчальних стратегій в навчальній автономній діяльності.

Водночас, вважаємо за доцільне зауважити, що майже всі дослідники навчальної автономії наголошують на надзвичайно вагомій ролі рефлексії для забезпечення усвідомленості навчальної діяльності. У цьому контексті рефлексія є умовою формування індивідуальних стилів навчально-пізнавальної діяльності, суб'єктності студентів, моделі автономної особистості, що здатна вільно робити вибір серед запропонованих альтернатив [9, с. 29].

На важливості отримання права вибору індивідуальної моделі навчальної поведінки, що слугує гарантією усвідомленої відповідальності за зроблений вибір наголошує Р. Valboni [10, с. 34], і виділяє стратегії індукції та вміння рефлексії як базові для розвитку навчальної компетентності та навчальної автономії в управлінні своєю навчальною діяльністю. До перших (стратегій індукції) вчений відносить спостереження за власною навчальною діяльністю і на його основі вміння робити

узагальнення й передбачення, формулювати гіпотези, перевіряти всунуті гіпотези, стратегії оцінювання й контролю навчальних досягнень з метою внесення відповідних змін, корекції, редагування і створення на основі усіх попередніх аспектів нової моделі поведінки в навчанні.

Схожої точки зору дотримується L. Magiani, вбачаючи в автономності здатність до здійснення вибору і використання найбільш ефективних стратегій, критичної рефлексії, прийняття рішень і незалежних дій.

Таким чином, *навчальну автономію* у формуванні німецькомовних комунікативних стратегій у майбутніх лікарів у рецептивних видах мовленнєвої діяльності розуміємо як багатокомпонентний структурний дидактичний феномен, що передбачає самостійне застосування студентом комплексу навчальних стратегій з метою управління навчальною діяльністю у формуванні компетентностей в аудіюванні та читанні з використанням вибору відповідних комунікативних стратегій у читанні й аудіюванні з подальшою рефлексією всього навчального процесу та оцінювання його результатів.

Фактично у процесі навчальної автономії майбутній лікар повинен бути готовий дати відповіді на такі запитання:

- Що він хоче досягти у процесі навчання читання й аудіювання;
- Яким чином він повинен організувати навчальну діяльність;
- Які навчальні матеріали і засоби він використовуватиме;
- Які навчальні стратегії потрібно застосувати для досягнення поставлених навчальних завдань;
- Які комунікативні стратегії потрібно застосувати у ході виконання кожного конкретного завдання;
- Які форми контролю використати для оцінювання результатів своєї навчальної діяльності [11].

Відповідно, за умов навчальної автономії студенти – майбутні лікарі – повинні самостійно формулювати мету навчальної діяльності, планувати свої дії, вибирати способи і прийоми роботи, саморефлексувати, нести відповідальність за результати своєї навчально-пізнавальної діяльності і переносити їх у новий навчально-професійний контекст [12, с. 31]; автономного студента у цьому випадку характеризуємо як активного реципієнта знань, що самостійно приймає рішення в

освітньому процесі й відповідальний за їх успіх, що забезпечується критичною рефлексією і незалежністю навчальних дій [13, с. 1–13].

Зміст навчальної автономії. Дослідження навчальної автономії дає підстави зробити висновок про необхідність визначення її структурно-змістової основи. На основі аналізу низки публікацій [взяти кілька], виділяємо чотири послідовних компоненти, які реалізуються у чотири етапи автономної навчальної діяльності: 1) орієнтаційний компонент (підготовчий етап), який складається із таких елементів: вибір джерел інформації, пошук потенційно професійно важливої інформації в обмеженому режимі і її відбір, пошук додаткової інформації; сканування відібраної інформації (переглядове прочитання) і формулювання гіпотез щодо змістової основи відібраної інформації і її важливості та результативності для досягнення поставленої мети і виконання завдань; зіставлення відібраних інформаційних джерел (їх тем і проблематики у заголовках) із власними потребами, мотивами, досвідом, професійним інтересами тощо; 2) компонент цілепокладання (етап планування), який реалізується за допомогою вибору мети на основі запропонованих альтернатив, зіставляючи мету із означеними критеріями, які студент використовує для самостійного моделювання результату діяльності, який і стане основою для розробки індивідуального плану навчальної поведінки, спрямованої на досягнення цього результату; вибору режиму виконання завдань (час, концентрація навчальних зусиль) з метою досягнення максимально ефективного результату; зіставлення власних можливостей (і їх оцінювання) із варіантами (альтернативними) навчальних завдань з метою вибору найбільш оптимальних, які допоможуть досягти максимального результату; 3) регуляційний компонент (операційний етап), який передбачає: вибір складності кожного конкретного завдання через зіставлення своїх знань і вмінь з можливістю виконання завдання певного рівня складності; вибір ролі слухача/ читача й комунікативної мети залежно від професійних та особистісних інтересів і потреб; вибір форми роботи з навчальним матеріалом (індивідуальна, парна, групова); 4) рефлексійний компонент (етап контролю й оцінювання результатів), який передбачає відповідальність за здійснений до цього моменту вибір і зумовлює необхідність вибору форм самоконтролю; зіставлення очікуваного й отриманого результатів; аналіз самооцінювання й постановка до себе подальших вимог і завдань з метою досягнення очікуваного (бажаного) результату; рефлексію з метою визначення причин та особливостей позитивної / негативної динаміки у досягненні поставленої

мети, визначення найбільш і найменш ефективних комунікативних стратегій в аудіюванні та читанні, а також навчальних стратегій й формування позитивного навчального досвіду з метою перенесення його в новий навчально-професійний контекст.

Слід зазначити, що на кожному з цих етапів застосовуються відповідні навчальні стратегії, а при виконанні кожного конкретного завдання здійснюється відбір відповідних комунікативних стратегій. Водночас, вважаємо за доцільне зауважити, що рушійною силою навчальної автономії, ключовим її елементом є ситуація реального вибору (вибору мети, мотиву, способів, прийомів і форм роботи, стратегій у виконанні кожного конкретного завдання, методів і форм оцінювання виконання завдань тощо), що передбачає певне психологічне обґрунтування з метою створення таких ситуацій в навчальному процесі, які б дали змогу позитивно налаштувати студента на ефективну навчально-пізнавальну діяльність в умовах навчальної автономії.

Вибір як психологічна категорія. На думку низки науковців [14, с. 218], саме вибір формує особистість, а не навпаки, як зазвичай прийнято вважати, оскільки можливість вибору розширює потенціал людини у процесі формулювання мети, а звідси – реалізації нових можливостей і знову постановки нових цілей у ситуації, коли попередня мета вже не задовольняє розширений потенціал особистості.

На основі вибору відбуваються особистісні зміни, які проявляються у навчальних досягненнях і далі дають поштовх до особистісної рефлексії, самоаналізу, самоосмислення, які стають вагомими факторами самовдосконалення, в результаті чого в особистості формуються й розвиваються такі ознаки:

- вміння самостійно формулювати мети й ставити відповідні завдання;
- внутрішня потреба в навчанні (внутрішня мотивація);
- здатність до організації й управління власною пізнавальною діяльністю;
- бажання перевірити власні можливості;
- ініціативність;
- волевиявлення, бажання долати труднощі на шляху до досягнення поставленої мети;
- відповідальність за результати навчання, оскільки реалізуючи право вибору, студент відчуває свій обов'язок у досягненні поставленої мети, який

сприймається ним як відповідальність за результати навчально-професійної діяльності [9, с. 43–44].

Слід зазначити, що внутрішня потреба в навчанні детермінується переважанням активної пізнавальної зацікавленості, зумовленої особистісними й професійно орієнтованими інтересами, і, прагнучи забезпечити її, студент сте власне рушійною силою своєї навчальної діяльності, «запускає» механізм навчання. Саме тому навчання читання й аудіювання у вищому медичному навчальному закладі повинно будуватися з позиції розвитку мотиваційної сфери студента, розвитку сфери його потреб за допомогою створення для нього ситуації реально значущого вибору, самостійного пошуку інформації, якої бракує до формування цілісного образу того чи іншого явища, факту, феномену тощо, вибору мети і способів її досягнення та ін.

Результати психологічних експериментів, проведених Х. Хкхаузенем [15, с. 298], свідчать про наявність чотирьох етапів свідомості людини під час здійснення вибору: процес діяльності вибору починається з підготовчої мотиваційної фази, потім поступово переводить до передакційної вольової фази / стану, далі до фази реалізації наміру / бажання, яка завершується досягненням результату. Виділені Х. Хекхуеном стани чи фази певним чином підводять нас до розгляду структури ситуації вибору.

У теорії прийняття рішень, де вибір є ключовим елементом, виділяють такі компоненти процесу прийняття рішення:

- проблема, що потребує вирішення;
- особистість, що приймає рішення;
- альтернативи, з-поміж яких робиться вибір [16].

Сам процес прийняття рішення учені поділяють на певні етапи: 1) створення суб'єктивного уявлення про завдання, що слід вирішити; 2) оцінювання наслідків наявних альтернатив; 3) прогнозування умов, що впливають на такі наслідки; 4) вибір з альтернативних варіантів, що базується на суб'єктивному образі / уявленні [9, с. 51].

Отже, на основі аналізу зазначених вище наукових розвідок, алгоритм (структуру) процесу здійснення вибору визначимо таким чином (рис. 2).

Запропонуємо приклад алгоритму процесу вибору серед можливих альтернатив у процесі формування у майбутніх лікарів компетентності в аудіюванні.

1 етап (підготовчий): формування цільових намірів, активізація фонових знань.

Вибір: 1) проблематики аудіотекстів (пов'язаних з майбутньою спеціалізацією чи загального медичного спрямування), 2) кількості аудіотекстів і завдань до них.

2 етап (передакційний): формування наміру, вибір мети, актуалізація дій щодо виконання завдання.

Вибір: 1) рівня складності завдань, 2) моделі комунікативної поведінки відповідно до рівня складності й індивідуальних здібностей і можливостей.

3 етап (регуляційний): регуляція зусиль.

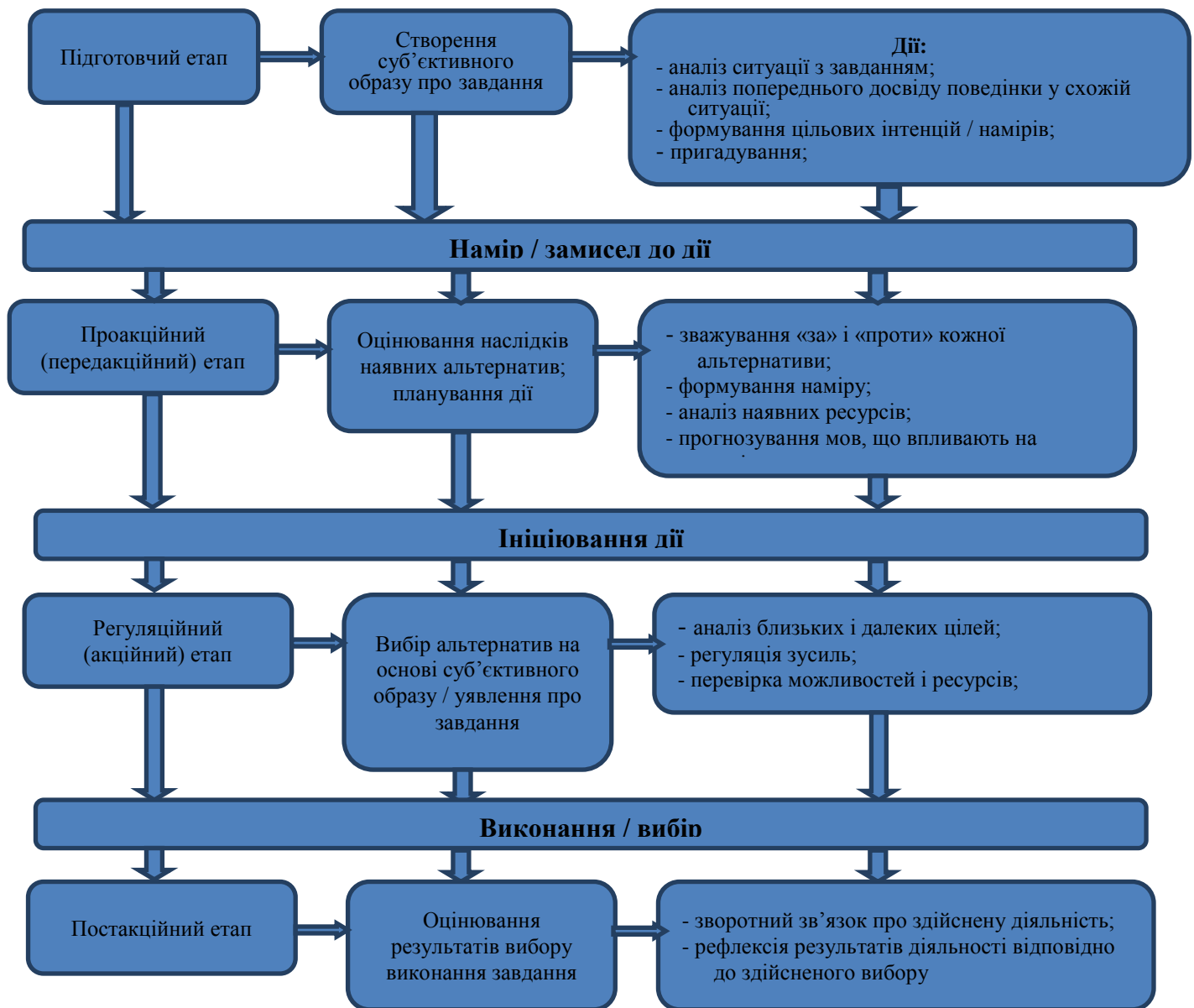

Рис. 2. Алгоритм процесу здійснення вибору

Вибір: 1) кількості прослуховувань одного аудіотексту і способів виконання завдань, 2) комунікативних стратегій у виконанні кожного завдання.

4 етап (постакційний): оцінювання, рефлексія, аналіз помилок і їх причин.

Вибір: 1) подальших навчальних стратегій і моделі навчального процесу з метою усунення помилок і труднощів в аудіюванні, 2) найефективніших комунікативних стратегій на основі рефлексії.

Нижче подаємо приклад алгоритму здійснення вибору у процесі формування в майбутніх лікарів компетентності в німецькомовному професійно орієнтованому читанні.

1 етап. Вибір: 1) проблематики текстів (пов'язаних з певними прогалинами чи браком знань з певних професійно орієнтованих тем чи загального медичного спрямування, пов'язаних з майбутньою спеціалізацією), 2) кількості текстів і завдань до них, 3) текстів із типовими завданнями (відповідного типу; наприклад, на зіставлення заголовків абзаців із ключовими ідеями кожного абзацу, визначення достовірності / недостовірності твердження, вставлення пропущених лексичних одиниць у резюме тексту тощо).

2 етап. Вибір: 1) рівня складності завдань, 2) моделі комунікативної поведінки відповідно до рівня складності й індивідуальних можливостей (опрацювання інформації за моделлю «знизу-догори» чи «згори-донизу»).

3 етап. Вибір: 1) виду читання (переглядове, ознайомлювальне, вивчаюче, пошукове), 2) обмеження часу на прочитання і виконання завдання, 3) комунікативних стратегій у читанні у виконанні кожного завдання.

4 етап. Вибір: 1) подальших навчальних стратегій і моделі навчального процесу з метою усунення помилок і труднощів у читанні, 2) найефективніших комунікативних стратегій на основі рефлексії.

Запропоновані вище алгоритми вибору будуть покладені в основу відбору змісту методики формування в майбутніх лікарів німецькомовних комунікативних стратегій у рецептивних видах мовленнєвої діяльності та розробці системи вправ і створенні навчально-методичного забезпечення для реалізації зазначеної вище авторської методики.

Висновки. На основі здійсненого аналізу можемо зробити висновок про те, що навчальна автономія окреслюється самостійною навчально-пізнавальною діяльністю

студента в умовах відносної незалежності від викладача. Структуру навчальної автономії складають такі компоненти: навчальна компетентність, позиція ділової активності, позиція конструктивної і креативної діяльності, позиція рефлексивної самооцінки. Визначені компоненти навчальної автономії студентів-медиків в процесі формування німецькомовних комунікативних стратегій у рецептивних видах мовленнєвої діяльності формуються у чотири етапи: підготовчий етап, етап планування, операційний етап, етап контролю й оцінювання результатів. Навчальна компетентність як одна із найвагоміших складових навчальної автономії студентів-медиків включає: навчальна компетентність, позиція ділової активності, позиція конструктивної і креативної діяльності, позиція рефлексивної самооцінки. Усвідомленість навчальної діяльності забезпечує рефлексія, що є ,водночас, умовою формування індивідуальних стилів навчально-пізнавальної діяльності, суб'єктності студентів, моделей автономної особистості.

Перспективу подальших досліджень складає обґрунтування методологічні, психолінгвістичних та методичних аспектів процесу розробки авторської методики формування німецькомовних комунікативних стратегій у рецептивних видах мовленнєвої діяльності.

References:

1. Koryakovtseva N.F. Teoriya obucheniya inostrannykh yazykov: produktivnie obrazovatelnie techonologii: uchebnoe posobie dlay studentov lingvisticheskikh fakultetov uchebnykh zavedeniy. - M.: Izd. Tsentr "Akademiya", 2010. – 192s.
2. Holec H. *Autonomy in foreign language learning*. – Oxford: Pergamon, 1981. – 87 p.
3. Mariani L. *Teacher support and teacher challenge in promoting learner autonomy // Perspectives, a journal of TESOL-Italy*. – Vol. XXIII, № 2. – 1997. – P. 28–36.
4. Luksha I.V. *Yazykovaya laboratoriya kak sredstvo optimizatsii uchebnoi avtonomii v multimediiinom professionalno orientirovannom kontekste (na primere fakulteta inostrannykh yazykov pedagogicheskogo vuza): Avtoref. dis. kand. ped. nauk. 13.00.02*. – M., 2008.- 16s.
5. Trofimova I.D. *Metodika formirovaniya strategii avtonomnogo chteniya u studentov yazykovogo vuza. Dis. kand. ped. nauk*. – Ulan-Ude, 2003. – 190s.

6. Nikolaieva S.Yu. Tsili navchannya inozemnykh mov v aspekti kompetentnisnogo pidchody //Inozemni movy. – 2010. -№ 2. – S. 11-17
7. Zadorozhna I.P. Organizatsiya samostiinoi roboty maibutnich uchiteliv angliiskoi movy z practychnoi movnoi pidgotovky. [Monografiya].- Ternopil: Vyd-vo TNPU, 2011. – 414s.
8. Asmolov A.G. Optika prosveshcheniia : sotsiokulturnye perspektivy. – M.: Prosveshchenie, 2045. – 447s.
9. Kaskova M.E. Formirovanie uchebnoi avtonomii na osnove vybora kak sposoba obucheniiia inostrannomu yazyku. Dis. kand. ped. nauk. 13.00.02. – M., 2015. – 182s.
10. Balboni P. E. Didatticadll'italianoastranieri. 8-aedizione. – Roma: BonacciEditore, 1994. – 160 p.
11. Hoffman S. L'autonomiacazioneinternazionale // E-journaldelDipartamentodiArtieComunicazionidellUniversità diPalermo "Arcojournal". – № 07. – 2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.arcojournal.unipa.it/index_it.html]
12. Anikina Zh. S. Technologiia razvitiia umenii uchebnoi avtonomii u studentov vuza pri obuchenii inostrannomu yaziku s ispolzovaniem podkastov //Filologicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki. – 2013. - № 6. – Chast 2. – S. 31-33
13. Lier L. Van. Interaction in the language curriculum. Awareness, autonomy and authenticity. – Harlow: Longman, 1996. – 248 p.
14. Vasyliuk F.E. Metodologicheskii analiz v psikhologii. – M.: Smysl, MGPPU, 2003. – 240с
15. Chekchauen Ch. Motivatsiia i deyatelnost. per. S nem. Sergei Dmitriev, D. Leontev, E. Patiaeva, S. Shapkin, A. Shapkina. – SPb: Piter, 2003. – 846с.
16. Larichev O.I. Teoriya i metody prinyatiia reshenii. – M.: Universitetskaia kniga, Logos, 2006. – 392s.

Translation of the Title, Abstract to the Author's Language

Сулим В., Задорожна О. Організація навчальної автономії студентів медиків в контексті формуванні німецькомовних комунікативних стратегій у рецептивних видах мовленнєвої діяльності.

Розглядається зміст та структура навчальної автономії. Структуру навчальної автономії складають такі компоненти: навчальна компетентність, позиція ділової активності, позиція конструктивної і креативної діяльності, позиція рефлексивної самооцінки. До навчальних стратегій у складі навчальної компетентності відносимо метакогнітивні стратегії, когнітивні стратегії, аналіз повторення, пригадування, вправлення, синтез, афективні стратегії, стратегії керування емоційним напруженням. Рефлексія забезпечує усвідомленість навчальної діяльності та є умовою формування індивідуальних стилів навчально-пізнавальної діяльності, суб'єктності студентів, моделі автономної особистості. Рушійною силою навчальної автономії, ключовим її елементом є ситуація реального вибору мети, мотиву, способів, прийомів і форм роботи, стратегій. Представлений алгоритм вибору серед можливих альтернатив у процесі формування у майбутніх лікарів компетентності в аудіюванні та читанні.

Priorities for the development of the Ukrainian national idea and upbringing the students of this modern era

Pet'ko Lyudmila

*Dragomanov National Pedagogical University Ph.D., Associate Professor,
Department of English Philology (Ukraine, Kyiv)*

Abstract

The article deals with the main aspects of the Ukrainian national idea formation among Ukrainian students in the process of forming professionally oriented foreign language teaching environment. Presented its aims and principles. The causes of the importance of this issue in development of the Ukrainian society have been considered. Analised the address by the US President Gen. Dwight D. Eisenhower at the unveiling of the monument to Taras Shevchenko in Washington (1964).

Global challenges of the 21st century show that the training and upbringing of present youth are central problems for the contemporary higher education system. It is particularly relevant for Ukraine, which has experienced recent large shocks, associated with the breaking of social order. In this regard, there is a need to find new pedagogical strategies to support the development of a student's personality, in order to intensify the teaching and upbringing processes in the conditions of university.

The question of multicultural upbringing of students in the context of professionally oriented foreign language teaching environment in the conditions of university is considered.

Keywords: Ukrainian national idea, university, students, multicultural upbringing, Taras Shevchenko, D.Eisenhower, foreign language, professionally oriented foreign language teaching environment.

Актуальність. Україна стала незалежною державою у 1991 р., тому одним із пріоритетних завдань українських університетів протягом цих років була і залишається підготовка національної еліти, яка буде працювати на державне будівництво. Але до сьогодні, на жаль, формуванню української національної ідеї, яка повинна «виходити з глибин...історичного минулого, відповідати вимогам сьогодення та прагненням на майбутнє» [11, с. 24], коли відбувається безпрецедентне розшарування українського суспільства і демонструється його висока конфліктність та соціальна напруженість з-за відсутності ціннісних засад сприйнятих на сході і заході країни (внаслідок чого ми становимося свідками політичних криз), – не приділяється належна увага.

Визначають ряд причин, що вплинули на згасання української національної ідеї в державі: 1) низька якість українського політичного ресурсу;

2) ціннісна дезорганізація українського народу; 3) відсутність усвідомлення єдності та національної мети [2, с. 71].

Для формування більш повного уявлення про сутність національної ідеї звернемося до огляду публікацій. Зокрема, Ф.В.Вауліна пише: «В ідеалі національна ідея містить в узагальненому вигляді відповіді на запитання – заради чого живе нація, яким ціннісним орієнтирам віддає перевагу, як реалізує свій творчий потенціал в оточенні інших спільнот. Однак національна ідея виконує в суспільстві ще цілий ряд функцій, до яких можна віднести: 1) етнотворення; 2) інтеграції; 3) ідентифікації) 4) аксіологічну; 5) державотворення; 6) футурологічну [5, с. 197].

Також національна ідея ототожнюється з ідеалом, що вказує спільний напрям і мету поступу суспільства, визначається цінностями, які поділяє більшість українського народу. Тому, у молодій генерації майбутніх випускників вищої школи треба виховувати високу моральність, відповідальність, патріотизм, толерантність, спрямованість на сумлінну працю, гордість за свою Батьківщину, лояльність до Української держави, повагу до її символів та атрибутів (включаючи державну мову), знання історії і культури України, шану до нації, що утворила державність, національну гідність [11, с. 27, 28].

Окрім того, духовність визначається таким рівнем розвитку особистості і суспільства, який є «консолідуєчим началом», об'єднуючим людей, а моральність розглядається як «регулятор поведінки людей, виступає гарантом шанобливого ставлення до культурної спадщини усіх народів і націй» [4, с. 10, 11], на якій базується свобода особистості, тоді як без моральності свобода виплескується в анархію, всюдозволеність, фізичне насильство.

Через те, що у добу незалежності український народ переосмислив українську національну ідею, наповнив її новими образами, підходами й цінностями, вона стала класифікуватися як поліетнічна, полікультурна, децентралізована, регіональна, постколоніальна. [26, с. 28]

Додамо, про необхідність впровадження української ідеї в навчально-

виховному процесі, зокрема, навчанні іноземної мови, висвітлено нами у низці статей [16; 17; 18; 20; 21; 22; 23; 33].

Відтак, у формуванні національної ідеї, яка є духовним феноменом, увесь професорсько-викладацький склад освітнього закладу повинен чітко усвідомлювати актуальність і, водночас, складність і неоднозначність цього процесу.

Метою даної статті ми окреслили актуальність введення у процес навчання іноземної мови українознавчого змісту, що слугує формуванню професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища.

Виклад матеріалу. Дискусії щодо пошуку національної ідеї тривають. На думку Ф.В.Вауліної найцікавішими, є такі варіанти, висловлені діячами української політики, економіки та культури: 1) конкурентоспроможність країни як національна ідея; 2) національна культура — це і є національна ідея — (за В.Вовкун); 3) сприяння реалізації національної ідеї України — формуванню української нації на основі культури, історичної пам'яті українського народу, із залученням представників інших етносів, які сприйняли українську культуру та історичну спадщину” (за Ю.Костенко) [5, с. 199].

Відродження національної системи освіти на підґрунті національних традицій та духовності є одним із засобів формування нових поколінь представників українського суспільства, які розвиватимуть нашу державу особливим шляхом, практикуючи гармонійні відносини між собою та навколишнім середовищем, де, саме, у філософії серця — духовна сила нашої нації [12, с. 63].

З цього приводу С.Возняк має свою позицію й доводить, що національна ідея як філософія національного життя, його теорія і практика, особлива форма світобачення через призму національних цінностей та ідеалів, містить в собі мету існування етнічної спільності; з'ясування її історичного призначення, системи ціннісних орієнтирів, стійких прагнень і уподобань; визначення свого місця серед інших народів, ставлення до них. У національній ідеї концентруються відповіді на найскладніші питання: для чого живе нація? Як

вона реалізує себе в оточенні інших спільнот? Вона формує особливий погляд на світ, його тлумачення крізь призму національних цінностей та національних цілей [9].

Так, Л.В.Чупрій серед об'єднаних цінностей називає релігійні та моральні цінності, що стануть основою духовного державотворення України [29]. Через те, Г.В.Кузьменко у педагогічній площині пропонує таке визначення: «Цінності – це ідеали, спрямовані на моральні орієнтири виховання та навчання (істина, добро, патріотизм, справедливість, чесність, порядність, відповідальність, освіченість, культура тощо), це ті якості й характеристики особистості, які визначають якісну своєрідність життєдіяльності людини, цілеспрямовано регулюють її поведінку і мають бути досягнуті в результаті освіти. Вони визначають те, до чого слід прагнути, ставитися з повагою, визнанням, пошаною й, відповідно, ті якості, які вчитель покликаний формувати в учнів» [15, с. 5].

Відповідно до підходу Г.Г.Ващенко, українським виховним ідеалом треба визнати той, що «витримав іспит історії, найбільше відповідає психології народу та його призначенню, увійшов у психіку народних мас, відбитий у народній творчості й творах кращих митців і письменників, що стали духовними проповідниками свого народу [6, с. 104]»

Українські педагоги, розробляючи трактування української ідеї, вважають, що вона має відповідати інтересам людини, суспільства і держави як єдиної політичної нації; 2) об'єднувати, а не протиставляти представників різних регіонів, увесь багатоетнічний український народ; 3) враховувати менталітет, світогляд народу; 4) мобілізувати її прихильників і противників на здобутки сучасні і майбутні; 5) бути конструктивним інструментом у міжнародних відносинах [4, с. 7].

На думку Н.Авер'янової [1], українська національна ідея мусить органічно поєднувати національні та загальнолюдські цінності з людиноцентричним, культуротворчим, націєзберігаючим та державотворчим спрямуванням українства.

Українська національна ідея – теоретичний вираз самоусвідомлення українським народом своєї самобутності та індивідуальності, власної самоцінності, права на самовизначення та самостійний розвиток, на національну незалежність [9]. При цьому, згідно поглядів С.Возняка, найбільший внесок у розробку філософії української національної ідеї здійснив Іван Франко, провівши глибоку філософську рефлексію над самим поняттям нації, чинниками націотворення й національної консолідації, обґрунтував роль національного ідеалу й завдання інтелігенції в його реалізації, місце національного фактора в суспільному житті. Перед інтелігенцією він ставив завдання «витворити з величезної етнічної маси українського народу українську націю», тобто націю нового типу, здатну протистояти асиміляційним процесам та водночас готову до опанування «в якнайбільшій мірі і в якнайшвидшому темпі загальнолюдських культурних набутків [27, с. 404]», тому що носієм української національної ідеї є український народ. Це завдання інтелігенція може виконати, «вносячи національну ідеологію в маси народу, формуючи почуття національної єдності, національну самосвідомість задля того, щоб «навчитися чути себе українцями [27, с. 405]», коли «здорові органічні парості можуть у кожному краї вирости тільки з виразного національного ґрунту [10, с. 25]».

До сказаного можна додати висловлене С.Вовканичем на диспуті, присвяченому українській національній ідеї, що «йдеться про духовно-інтелектуальний потенціал нації як її здатність черпати нові знання зі світової скарбниці, так й творити свої та поповнювати ними здобуток людства. [8, с. 44]».

Яскравим прикладом висловленого може слугувати приклади вшанування пам'яті Т.Шевченка за кордоном. Залучення поданих нижче епізодів у процесі формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету буде доцільним для навчання іноземної мови майбутніх істориків, політологів, філологів, соціологів, дизайнерів, архітекторів та ін.

Серед багатьох форм увіковічнення та вшанування пам'яті визначних історичних постатей є встановлення пам'ятників і створення меморіальних та

інших музеїв. У світі налічується 1384 пам'ятники Т.Г. Шевченку (у 35 країнах, з них 1256 – на території України). У зарубіжних країнах налічується 128 пам'ятників Тарасу Шевченку – у 35 країнах. Найбільше їх встановлено в Росії (10 пам'ятників та 20 меморіальних дощок), США (9), Канаді (9), Білорусі (6), Польщі (5), Молдові (4). По 3 пам'ятники зведено в Аргентині, Бразилії, Грузії, Узбекистані, Франції [3, с. 6], автори також надали фотографії цих пам'ятників.

Рис. 1. Відкриття пам'ятника Шевченку у Вашингтоні

23 вересня 1964 р. в елітній частині столиці США Вашингтоні, де розташовуються представництва зарубіжних країн, 27-й Президент США Ейзенхауер (Dwight David Eisenhower, 1890–1969) у присутності 100-тисячної громади відкрив пам'ятник Тарасу Шевченку (рис. 1) на честь 150 річниці від дня його народження (скульптор Лео Мол (Leo Mol). Документальне підтвердження цієї події зберіглося у короткометражному документальному фільмі [7], де учасники святкового маршу гордо несуть жовто-блакитні прапори України.

Д. Ейзенхауер у своїй промові сказав, що на американську землю прийшов український герой: “For my hope is that your magnificent march from the shadow of the Washington Monument to the foot of the statue of Shevchenko will here kindle a new world movement in the hearts, minds, words and actions of men; a never-ending movement dedicated to the independence and freedom of peoples of all captive nations of the entire world” [35].

Завдання 1. З приводу наведеного вище уривку промови, просимо студентім пояснити, що мав на увазі Д. Ейзенхауер, сказавши «your magnificent march from the shadow of the Washington Monument to the foot of the statue of Shevchenko».

Завдання 2. Просимо студентів пояснити актуальність сказаного у промові Д. Ейзенхауера, виголошеної у 1964 р. і довести це:

“Tyranny and oppression today are not different from tyranny and oppression in the days of Taras Shevchenko.

Now, as then, tyranny means the concentration of all power in the elite body, in a government bureau, in a single man it means that the ultimate decisions affecting every aspect of life rest not with the people themselves, but with tyrants.

Shevchenko experienced this kind of governmental usurpation of decisions he believed he should make for himself. And he was a champion of freedom not solely for himself. When he spoke out for Ukrainian independence from Russian colonial rule, he endangered his own liberty [35]”.

Завдання 3. *З поданої частини промови охарактеризуйте ставлення промовця до Т.Г.Шевченка. Доведіть прикладами:*

“His statue, standing here in the heart of the nation's capital near the embassies where representatives of nearly all the countries of the world can see it, is a shining symbol of his love of liberty.

It speaks to these millions of oppressed; it gives them a constant encouragement to struggle forever against communist tyranny, until, one day final victory is achieved, as it most surely will be”.

Завдання 4. *Пропонуємо студентам прочитати уривок з вірша «Юродивий» Т.Шевченка і відповісти на запитання: Чому поет звертається до читача «Чи діждемося Вашингтона?» Що мав на увазі Т.Шевченко?*

Звернемо увагу на те, що першого Президента США Джорджа Вашингтона згадував Т.Шевченко у своїй поемі «Юродивий» у 1857 р. [30, с. 261]:

*Коли
Ми діждемося Вашингтона
З новим і праведним законом?
А дождемось-таки колись!
Не сотні вас, а мільйони...*

Наведемо ці рядки в англійському перекладі:

*When will we greet
Our own George Washington at last
With the new law of righteousness?*

Taras Shevchenko, 1857 [38] (Translated by John Weir)

Як бачимо, Тарас Шевченко ще у 1857 р. жагуче писав: «Коли діждемося Вашингтона?»..., бо сподівався мати праведний закон демократії та свободи, людяності справедливості своїй Україні. «Шевченко бачив, розумів, сповнював надбаннями гуманістичного світового Духу свою Батьківщину, але не менш палко щедро він збагачував увесь світ скарбами своєї Вітчизни, розкриваючи красу природи мови, матері дитини, жінки, героїчних лицарів волі, досвідом боротьби за братерство солідарність народів, за соціальну, національну, духовну свободу України. Він вчить нас священним традиціям та законам життя, розпрозорює грядуще сучасної цивілізації, дає їй надію... [13, с. 18]».

Зауважимо, що останніми роками в американській пресі ставиться риторичне питання «Коли буде побудовано пам'ятник Вашингтону в Києві?». Тому, з огляду на сказане ми звертаємо увагу студентів на виконання завдання 5.

Завдання 5. Для домашнього читання студентам пропонується стаття «Shevchenko in Washington» [37]. Під час практичного заняття організуємо дискусію на тему «When will a George Washington monument be erected in Kyiv?».

Завдання 6. Прочитайте наведений нижче уривок промови генерала Д. Ейзенхауера. Надайте ваше розуміння виразам: «*we stand together as Americans*», «*independent, yet interdependent; diverse, and yet inseparable*», «*to be successful in bringing peace with freedom and justice to the world*», «*only in freedom can be found the right road to human progress, happiness and fulfillment*», «*Shevchenko lived and taught this truth*», «*to embody in their poetry mankind demands for freedom for self-expression for national independence, and for liberty for all mankind*»:

«... today, we stand together as Americans, bound by our common devotion to a system of self-government – a system that makes it possible for us to be different, and yet united; independent, yet interdependent; diverse, and yet inseparable.

To be successful in bringing peace with freedom and justice to the world, we must increase our joint efforts to make peoples around the world more aware that only in freedom can be found the right road to human progress, happiness and

fulfillment.

Shevchenko lived and taught this truth.

In unveiling this memorial to the great nineteenth century Ukrainian poet we encourage today's: poets in Ukraine, in Eastern Europe, end around the world, to embody in their poetry mankind demands for freedom for self-expression for national independence, and for liberty for all mankind».

До речі, українцям за кордоном, українській діаспорі в ракурсі викладеного вище, присвячені публікації академіка В.Б.Євтуха [32], А.Сидорука [37], професора Пітсбурзького університету К.Севеджа [34].

Завдання 7. *На Вашу думку, з якою метою Д. Ейзенхауер згадав у своїй промові слова А.Лінкольна?:*

«I recall words of one of America's greatest sons Abraham Lincoln speaking here just 100 years ago he said:

"It is not merely for today, but for all time to come, that we should perpetuate for our children's children that great and free government, which we have enjoyed all our lives."

In the same spirit, it is not merely for today, but for all time to come – that we today present to the world this statue of Taras Shevchenko, Bard of Ukraine and Freedom Fighter, to perpetuate man's faith in the ultimate victory of freedom».

Звернемо увагу на подані нижче словосполучення, які ми розглядаємо невід'ємним елементом для формування політичної риторики у майбутніх політологів та істориків:

Freedom ['fri:dəm] – свобода, незалежність, право, вільне користування, привілея.

Словосполучення з *freedom*: dedication to the cause of freedom (*відданість справі свободи*); to gain / secure / win freedom (*отримувати свободу*); the rights of the individual to freedom of expression (*права людини на свободу*); to abridge / curtail (a) freedom (*обмежувати свободу, притискувати свободу*); political freedom (політична свобода); freedom of assembly (свобода зборів); freedom of the press (*свобода преси*); freedom to organize (*право об'єднуватися у*

профсоюзи); to advance the cause of freedom (*сприяти справі свободи*).

Eloquent |'eləkwənt| – красномовний, яскравий, виразний.

Словосполучення з *eloquent*: attitude eloquent of discouragement (*поза, що вирає відчай*); eloquent / meaningful look (*виразний погляд*); eloquent orator (*красномовний оратор*); eloquent oratory (*красномовний виступ*); eloquent address (*яскравий виступ, яскрава промова*); eloquent appeal (*промовисте прохання*); eloquent silence (*красномовне мовчання*); eloquent eyes (*виразні очі*); eloquent evidence (*переконливий / яскравий / доказ*); to be naturally eloquent (*народитися оратором*); to wax eloquent over (*красномовно висловитися з будь-якого приводу*); although the rebuttal was very eloquent... (*хоча зустрічні доводи були дуже обгрунтовані...*).

Вирази: he was eloquent on his own behalf (*він палко і переконливо відстоював свої інтереси*); he is eloquent on the necessity of ... (*він багато говорить про необхідність...*); to have an eloquent tongue (*говорити гарно, красиво*); eloquent rhetoric (*просторікування*); be naturally eloquent (*народитися оратором*).

З метою залучення студентів до науково-дослідницького пошуку, активізації їхньої пізнавальної діяльності, мотивації до вивчення іноземної мови, пропонуємо їм долучитися до підготовки презентацій професійного спрямування, написання есе, доповідей, рефератів на запропоновані нижче теми:

1. Вашингтон. Історія відкриття пам'ятнику Т.Шевченку.
2. Ліндон Бейс Джонсон (Lyndon Baines Johnson, 1908–1973) про Т.Шевченка.
3. Роль Дуайта Девіда Ейзенхауера (Dwight David Eisenhower; 1890–1969) у встановленні пам'ятника Т.Шевченку у Вашингтоні.
4. Джон Фітцджеральд Кеннеді (John Fitzgerald Kennedy, 1917–1963) й українці в Америці.
5. Роль президентів США в увіковіченні пам'яті Т.Шевченка в Америці.
6. Визначні постаті України та вшанування їх пам'яті за кордоном (рис. 2–10).

На наше переконання, залучення студентів до такої самостійної роботи,

яка передбачає пошук іншомовних автентичних матеріал, перегляд великої кількості відеозаписів у досягненні результату творчої роботи, а потім оприлюднення своїх здобутків, надає процесу формування ПОІНС в умовах університету конструктивістський і креативний характер.

Висновки. Отже, з усього сказаного випливає, що до питання розгляду української національної ідеї зверталися багато вчених, але й на сьогодні в наукових колах із цього приводу відбуваються дискусії. Аналізуючи різні бачення, аргументи й позиції вчених щодо розуміння української національної ідеї, тлумачень цього феномену та виокремлення його складових, ми ще раз переконалися у важливості й актуальності введення у процес навчання іноземної мови українознавчий зміст, що слугує формуванню професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища.

З усього сказаного випливає, що навчання іноземної мови в умовах університету є 1) конструктивним інструментом у міжнародних відносинах; 2) *засобом* представлення української культури за межами країни (світовій та європейській спільноті) 3) *сприяє* опануванню студентами загальнолюдських культурних набутоків; 4) *формує* особливий погляд на світ, його тлумачення крізь призму національних цінностей, формуючи почуття національної гідності; 5) *слугує* вихованню моральності, відповідальності, патріотизму, толерантності, освіченості, спрямованості на сумлінну працю, гордості за свою Батьківщину, повагу до її символів та атрибутів (включаючи державну мову), знання історії і культури України, шану до нації; 6) базуючись на засадах поліетнічного та полікультурного виховання *стимулює* самостійний розвиток особистості та її духовності.

Закінчимо рядками з поеми Т.Г.Шевченка «І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам моїм...» (1845), «посланіє» українського пророка «землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружне», мета якого пробудити в українців почуття національної гідності й честі, посилити їхню національну свідомість, вчить переймати з культури інших країн усе прогресивне, водночас,

не забуваючи рідної як першоджерела:

Не дуріте самі себе,
Учитесь, читайте,
І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають [31, с. 333].

І, наприкінці:

Обніміться ж брати мої,
Молю вас, благаю! [31, с. 334].

Рис. 2. Пам'ятник Т.Г. Шевченку (США, м. Вашингтон, район площі Дюпон-серкл, 27.06.1964)

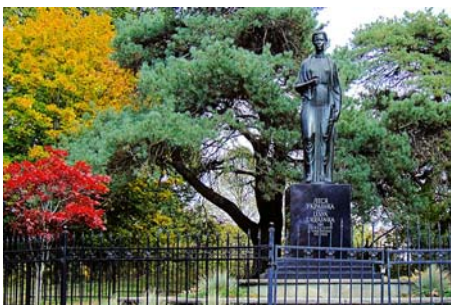

Рис. 3. Пам'ятник Лесі Українки (Канада, м. Торонто, Хай-Парк, 1975)

Рис. 4. Памятник жертвам Голодомору в Україні 1932–1933 рр.(США, м. Вашингтон, 7.11.2015)

Рис. 5. Погруддя Соломії Крушельницької (Італія, м. Торре дель Лаго, серпень 2012 р.) з нагоди 140-річчя від дня народження

Рис. 6. Пам'ятник українцям (Австрія, м. Відень, квітень 2013 р.)

Рис. 7. Пам'ятник Богдану Хмельницькому (Білорусія, м.Гомель, 1958 р.)

Рис. 8. Пам'ятник-погруддя Сергію Павловичу Корольову (Казахстан, м. Байконур).

Рис. 9. Пам'ятник-погруддя Івану Франку (Хорватія, м. Ліпик)

Рис. 10. Пам'ятник київському князю Володимирі Великому (Великобританія, м. Лондон, біля станції метро «Голанд Парк», 29 травня 1988)

References

1. Aver'ianova N. *Ukrainska natsionalna ideia v tvorchosti V'iacheslava Lypynskoho ta yii rol u suchasnomu derzhavotvorenni* [Ukrainian national idea in the works of Vyacheslav Lipinsky and his role in the modern state creation] // *Visn. Kyiv. nats. un- tu imeni Tarasa Shevchenka. Seriiia «Ukrainoznavstvo»*. – K. : VPTs «Kyivskiy universytet», 2008. – Issue 12. – P. 40–43.
2. Bezotosnyi M. *Natsionalna ideia – osnova konsolidatsii ukrainskoho suspilstva na suchasnomu etapi* [The national idea as the basis of the consolidation of Ukrainian society at the present stage] // *Ridnyi kraj*. – 2013. – No 2 (29). – P. 69–72.
3. Beidyk O.O., Stetsenko Ie.I. *Uvikovichnennia velychi T.H. Shevchenka v monumentalnomu mystetstvi ta muzeinii spravi (do 200-richchia vid dnia narodzhennia)* [Immortality of greatness T.G. Shevchenko in the monumental art and museum affairs (to the 200th anniversary of his birth)] // *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*. – 2014. – No 1. – P. 3–9.
4. Bekh I.D., Chorna K.I. *Natsionalna ideia u stanovlenni hromadianyna-patriota Ukrainy (prohrmano-vykhovnyi kontekst)* [National idea in the formation of a citizen-patriot of Ukraine (progranno-educational context)]. – Cherkasy : ChOIPOPP, 2014. – 48 p.
5. Vaulina F.V. *Natsionalna ideia Ukrainy: kompleksnyi vymir* [National idea of

Ukraine: integrated dimension] // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu im. V.N. Karazina / Kharkivskyi natsionalnyi universytet im. V.N. Karazina. – Kh. : Vydvo KhNU im. V.N. Karazina. – 2010. – No. 885: ser. «Pytannia politolohii», Issue 16. – P. 196–201. URI <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/2397>

6. Vashchenko H.H. *Vykhovnyi ideal* [Educational ideal]: [pidruchnyk dlia pedahohiv, vykhovnykiv, molodi i batkiv] / H.H. Vashchenko. – Poltava: Poltavskyi visnyk, 1994. – 191 p.

7. *Vidkryttia pamiatnyka Tarasovi Shevchenku u Vashynhtoni (USA) 27 chervnia 1964 r. (arkhivni ziomky)* [Opening of the monument to Taras Shevchenko in Washington, DC, June 27, 1964 (archival photography) [Web site]. – Access mode: <https://www.youtube.com/watch?v=c6TNXSSnTVE>

8. Vovkanych Stepan. *Ukrainska Natsionalna Ideia (UNI) yak dukhovno-intelektualnyi kod sobornosti narodu: etnichnyi, intehratsiinyi ta tsyvilizatsiinyi vektory: Naukova dopovid* [Ukrainian National Idea (UNI) as the spiritual and intellectual code of the unity of the people: ethnic, integration and civilization vectors] // *Ukrainska Natsionalna Ideia yak dukhovno-intelektualnyi kod sobornosti narodu: etnichnyi, intehratsiinyi ta tsyvilizatsiinyi vektory (materialy kruhloho stolu) / za red. V.S. Kravtsiva; NAN Ukrainy. In-t rehionalnykh doslidzhen. – Lviv, 2011. – 60 p.*

9. Vozniak Stepan. *Natsionalna ideia yak kontsentrovanyi vyjav tsinnisnykh oriientsii ukrainskoho narodu: vikhy istorychnoho rozvytku* [National idea as a concentrated expression of value orientations for the Ukrainian people: milestones of historical development] [Web site]. – Access mode: <http://newright.primordial.org.ua/voznyak.htm>

10. *Ivan Franko pro sotsializm i marksyzm`Retsenzii i statti. 1897–1906* [Ivan Franko on Socialism and Marxism. Refrets and Articles.]. – New York, 1966.

11. *Karlova Valentyna. Natsionalna ideia suchasnoi Ukrainy: problemy ta perspektyvy formuvannia* [National idea of modern Ukraine: problems and prospects of formation] // *Visnyk Natsionalnoi akademii administruvannia. – 2010. – No. 3. – P. 21–29.*

12. Kliui A.I. *Ukrainska natsionalna ideia yak problema suspilnopolitychnoi dumky pochatku KhKh st. ta suchasnosti* [Ukrainian national idea as a problem of sociopolitical thought of the early twentieth century and modern times] // *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. – 2014. – Vol. 22. – Issue 24. – P. 61–66.*

13. Kononenko P.P. *Ukrainska natsionalna ideia* [Ukrainian national idea]. *Problema metodolohii : zb. nauk. pr NDIU* [Web of site]. – Vol. XX. – P. 7–24. – Access mode : <http://nndiui.org.ua/images/book/20.pdf>

14. Kononenko P.P. *Natsionalna ideia, natsiia, natsionalizm* [National idea, nation, nationalism] : monohrafiia. – K. : Milenium, 2005. – 358 p.

15. Kuzmenko H.V. *Teoretychni osnovy tsinnisnoho stavlennia do obrazotvorchoho mystetstva* [Theoretical basis of value attitude to fine arts] // *Polikhudozhnie vykhovannia uchniv zahalnoosvitnoi shkoly v protsesi vprovadzhennia intehrovanykh kursiv: mater. Mizhnarod. shk. metod. dosvidu / [za zah. red. A.M.Starievoi]. – Mykolaiv: OIPPO, 2012. – P. 104–110*

16. Pet'ko L.V. English for students with specialization”Sociologie”. Didactic material for practical classes and independent work of students in a foreign language

specialties 6.030101 "Sociologie" : navch. posibnik dlya studentiv ta vykladachiv VNZ / L.V.Pet'ko. – K. : Talkom, 2015. – 142 p.

17. Pet'ko L.V. *Vprovadzhennja ukrai'ns'koi' nacional'noi' idei' v proces inshomovnoi' osvity majbutnih pedagogiv* [The Inculcation of Ukrainian National Idea in the Process of Foreign Language Education] / Vyshha osvita Ukrai'ny : teoretychnyj ta naukovo-metodychnyj chasopys / zasn. Instytut vyshhoi' osvity APN Ukrai'ny ; golov. red. V.P.Andrushhenko. – Kyi'v : "Pedagogichna presa", 2013. – Vol. 2. – P. 68–74.

18. Pet'ko L. V. *Do problemy vyhovannja nacional'noi' svidomosti shkoljariv* [About the problem of students' education national awareness] // Teoretychni pytannja kul'tury, osvity ta vyhovannja: zb. naukovyh prac'. – Issue 31. – K. : Vyd. KNLU, 2006. – P. 124–128.

19. Pet'ko L.V. *Napysannja i zahyst referativ inozemnoju movoju za profesijnym sprjamuvannjam – odyz iz shljahiv pidgotovky studentiv do navchannja u magistraturi* [Writing and defense of a report in foreign language (in the professional way) as one of the means of students' preparation for teaching in magistracy] / Naukovyj chasopys Nacional'nogo ped. un-tu imeni M.P. Dragomanova. – Ser. № 5. Pedagogichni nauky: realii' ta perspektyvy. – Issue 35 : zbirnyk naukovyh prac'. – K. : Vyd-vo NPU imeni M.P.Dragomanova, 2012. – P. 132–138.

20. Pet'ko L.V. *Nacional'nyj komponent u formuvanni profesijno orijentovanogo inshomovnogo navchal'nogo seredovyshha v umovah universytetu* [National component in the way of forming of the professionally oriented educational environment in the conditions of university] / Naukovi zapysky : [zb. nauk. statej] / M-vo osvity i nauky Ukrai'ny, Nac. ped. un-t imeni M.P.Dragomanova. – K. : Vyd-vo NPU imeni M.P.Dragomanova, 2014. – Vol. CXVII (117). – P. 125–135.

21. Pet'ko L. V. *Stymuljuvannja gotovnosti majbutnih social'nyh pedagogiv do vyhovnoi' roboty u procesi vyvchennja inozemnoi' movy u VNZ (na prykladi kinofil'mu «Zvuky muzyky» («The Sound of Music»), USA, reh. Uajz, 1965 r.)* [Stimulation of readiness of the future social teachers in a higher education institution for educational work in the process of foreign language learning (on the example of the movie «The Sound of Music», USA, Director R. Wise, 1965)] / Aktual'ni problemy navchannja ta vyhovannja ljudej v integrovanomu seredovyshhi: zb. nauk. prac' Vol. 9 (11). – K. : Un-tet «Ukrai'na». – 2012. – P. 84–95.

22. Pet'ko L.V. *Filosofs'ko-lingvistychni idei' rozuminnja mizhljuds'koi' komunikacii' u social'nomu seredovyshhi* [Philosophical and linguistic ideas of interpersonal communication in professional sphere] / Naukovi zapysky NaUOA. – Ostrog : Vyd-vo «Ostroz'ka akademija», 2015. – Serija «Filologichna». – Issue. 53. – P. 353–356.

23. Pet'ko L.V. *Shljahy formuvannja inshomovnoi' sociokul'turnoi' kompetencii' studentiv mystec'kyh special'nostej VNZ u procesi fahovoi' pidgotovky* [The Ways of Formation of Foreign Language Socio-Cultural Competence of Students of Music-Pedagogical Specialties in Higher School in the Process of Professional Teaching] // Problemy pidgotovky suchasnogo vchytelja: zb. nauk. pr. Umans'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Pavla Tychyny. – Uman' : PP Zhovtyj O.O., 2012. – Vol. 6. – Part 3. – P. 57–62.

24. Pukhkal O.H. *Natsionalna ideia yak vazhlyvyi chynnyk rozvytku hromadianskoho suspilstva v Ukraini* [National idea as an important factor in the development of civil society in Ukraine] // *Ekonomika ta derzhava*. – 2013. – № 2. – P. 118–121.

25. Rotovskyi A., Shtepa Iu. *Ukrainska natsionalna ideia: vid plachu do konstruktyvnoho dialohu* [Ukrainian national idea: from crying to constructive dialogue] // *Dzerkalo tyzhnia*. – 2006. – № 34 (613).

26. Savoiska Svitlana. *Ukrainska natsionalna ideia v movno-komunikatyvnomu konteksti konsolidatsii polietnychnoho sotsiumu* [Ukrainian national idea in the language-communicative context of the consolidation of the polyethnic society] // *Viche*. – 2013. – No. 12. – P. 28–30.

27. Franko I.Ia. *Odvertyi lyst do halytskoi ukrainskoi molodezhi* [A frank letter to Galician Ukrainian youth]. – *Zibr. tv. : u 50 t.* – K., 1986. – T. 45.

28. Tkachenko V.M. *Ukrainska natsionalna ideia: chas viiny i chas myru* [Ukrainian national idea: time of war and time of peace] // *Suspilno-politychni protsesy: nauk.-populiarne vyd. Hromadskoi orhanizatsii «Akademiia politychnykh nauk»*. – 2016. – No. 4. – P. 96–127.

29. Chuprii L. V. *Stanovlennia kontseptu «natsionalna ideia» v konteksti rozvytku ukrainoznavstva* [Formation of the concept "national idea" in the context of the development of Ukrainian studies] [Web site] // *Ukrainoznavstvo: kontseptualni ta teoretyko-metodolohichni osnovy rozvytku: monohrafiia*. – K. : «MP Lesia», 2015.– P. 222–233. – Access mode : http://bulava.in.ua/chuprii_natsionalna_ideya.html

30. Shevchenko Taras. *Yurodyvyi* [The half wit] / *Tvory u 5 t.* – T. 2. – K. : Dnipro, 1970. – P. 261–263.

31. Shevchenko Taras. *I mertvym, i zhyvym, i nenarodzhenym* [To my fellow-countrymen, in Ukraine and not in Ukraine, living, dead and as yet unborn my friendly epistle] / *Tvory u 5 t.* – T. 2. – K. : Dnipro, 1970. – P. 327–333.

32. Yevtukh V. *Ukrainians Abroad' in Context of the Concept of an Entire Ukrainian Ethnos* / Volodymyr Yevtukh // *Contemporary Problems of Social Change: Polish and Ukrainian Experience* / Volodymyr Yevtukh, Ryszard Radzik, Ganna Kisla (eds.). – Kyiv : "SPA "Interservice" Ltd., 2015. – P. 15–33.

33. Pet'ko Lyudmila. *Multicultural upbringing of students and the formation of professionally oriented foreign language teaching environment* // *Perspectives of research and development: Collection of scientific articles*. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

34. Savage Kirk. *Between Diaspora and Empire: The Shevchenko Monument in Washington, D.C.* // *Transnational American Memories (Media and Cultural Memory/Medien Und Kulturelle Erinnerung)* [Web site] ; Edited by Hebel Udo J. – Publisher : Walter de Gruyter. – Berlin-NewYork; [1st edition], 2009. – 460 p. – P. 333–352. – Access mode :

<https://books.google.com.ua/books?id=bkWwjOrYFBwC&pg=PA339&lpg=PA339&dq=When+shall+we+get+ourselves+a+Washington+by+Shevchenko&source=bl&ots>

35. *Shevchenko Monument – A “New Statue of Liberty” Unveiled in Washington by General Eisenhower in Solemn Ceremonies* [Web of site] // *Svoboda*.

Ukrainian daily weekly. – No. 123. – Friday, July 3, 1964. – Access mode : http://www.webcitation.org/6UNrHr208?url=http://ukrweekly.com/archive/pdf2/1964/The_Ukrainian_Weekly_1964-25.pdf

36. Shevchenko Taras. The Poetical Works of Taras Shevchenko / Trans. C.H.Andrusyshen and Watson Kirkconnell. – Toronto : U of Toronto P, 1964.

37. Sydoruk Arkadii. Shevchenko in Washington [Web site] // The Ukrainian Week. – 12 March, 2011. – Access mode : <http://ukrainianweek.com/Culture/19194>

38. Shevchenko Taras. Selections / Taras Shevchenko ; [Translated by John Weir]. – Toronto: Ukrainian Canadian, 1961. – 142 p. Illus.

URI <http://taras-shevchenko.infolike.net/poem-the-half-wit-taras-shevchenko-translated-by-john-weir.html>

39. Shevchenko Taras. To my fellow-countrymen, in Ukraine and not in ukraine, living, dead and as yet unborn, my friendly epistle / Taras Shevchenko ; transl. V. Rich [Web site]. – Access mode : <http://taras-shevchenko.infolike.net/to-my-fellow-countrymen-in-ukraine-and-not-in-ukraine-living-dead-and-as-yet-unborn-my-friendly-epistle-poem-of-taras-shevchenko-ukrainian-to-english-translation-by-vera-rich.html>

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 378.015.31:17.035.3]:81'243

Петько Л.В. Пріоритети у розбудові української національної ідеї та виховання сучасного студентства.

У статті окреслюється актуальність і розкриваються аспекти формування української національної ідеї в умовах університету в процесі формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища для майбутніх спеціалістів. На прикладі відкриття пам'ятнику Т.Шевченку у Вашингтоні, лінгвостилістичного аналізу промови президента США Д.Ейзенхаура розглянуто причини важливості даного чинника для виховання сучасного студентства та доцільності введення у процес навчання іноземної мови українознавчого змісту.

Ключові слова: формування української національної ідеї, університет, студенти, полікультурне виховання, Тарас Шевченко, Д.Ейзенхауер, іноземна мова, професійно спрямоване іншомовне навчальне середовище.

Петько Л.В. Приоритеты в формировании украинской национальной идеи и воспитание современного студенчества.

В статье освещается актуальность и раскрываются аспекты формирования украинской национальной идеи в процессе формирования профессионально ориентированной иноязычной среды обучения для будущих специалистов в условиях университета. На примере открытия памятника Т.Шевченко в Вашингтоне, лингвостиллистического речи президента США Д.Ейзенхаура рассмотрены причины важности данного фактора для воспитания современного студенчества и целесообразности введения украиноведческого содержания в процесс обучения иностранному языку.

Ключевые слова: формирование украинской национальной идеи, университет, студенты, поликультурное воспитание, Тарас Шевченко, Д. Эйзенхауэр, иностранный язык, профессионально ориентированная иноязычная среда обучения.

Література:

1. Авер'янова Н. Українська національна ідея в творчості В'ячеслава Липинського та її роль у сучасному державотворенні / Н. Авер'янова // Вісн. Київ. нац. ун- ту імені Тараса

- Шевченка. Серія «Українознавство». – К. : ВПЦ «Київський університет», 2008. – Вип. 12. – С. 40–43.
2. Безотосний М. Національна ідея – основа консолідації українського суспільства на сучасному етапі // Рідний край. – 2013. – № 2 (29). – С. 69–72.
 3. Бейдик О.О., Стеценко Є.І. Увіковічення величі Т.Г. Шевченка в монументальному мистецтві та музейній справі (до 200-річчя від дня народження) // Український географічний журнал. – 2014. – № 1. – С. 3–9.
 4. Бех І.Д., Чорна К.І. Національна ідея у становленні громадянина-патріота України (програмо-виховний контекст). – Черкаси : ЧОПОПП, 2014. – 48 с.
 5. Вауліна Ф.В. Національна ідея України: комплексний вимір // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна / Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна. – 2010. – № 885: сер. «Питання політології», вип. 16. – С. 196–201.
URI <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/2397>
 6. Ващенко Г.Г. Виховний ідеал: [підручник для педагогів, виховників, молоді і батьків] / Г.Г. Ващенко. – Полтава: Полтавський вісник, 1994. – 191 с.
 7. Відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку у Вашингтоні [США] 27 червня 1964 р. (архівні зйомки) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=c6TNXSSnTVE>
 8. Вовканич Степан. Українська Національна Ідея (УНІ) як духовно-інтелектуальний код соборності народу: етнічний, інтеграційний та цивілізаційний вектори: Наукова доповідь // Українська Національна Ідея як духовно-інтелектуальний код соборності народу: етнічний, інтеграційний та цивілізаційний вектори (матеріали круглого столу) / за ред. В.С. Кравців; НАН України. Ін-т регіональних досліджень. – Львів, 2011. – 60 с.
 9. Возняк Степан. Національна ідея як концентрований вияв ціннісних орієнтацій українського народу: віхи історичного розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://newright.primordial.org.ua/voznyak.htm>
 10. Іван Франко про соціалізм і марксизм^Рецензії і статті. 1897–1906. – Нью Йорк, 1966.
 11. Карлова Валентина. Національна ідея сучасної України: проблеми та перспективи формування // Вісник Національної академії адміністрування. – 2010. – №3. – С. 21–29.
 12. Ключ А.І. Українська національна ідея як проблема суспільнополітичної думки початку ХХ ст. та сучасності // Вісник Дніпропетровського університету. – 2014. – Т. 22. – Вип. 24. – С. 61–66.
 13. Кононенко П.П. Українська національна ідея. Проблема методології : зб. наук. пр НДІУ [Електронний ресурс]. – Т. ХХ. – С. 7–24. – Режим доступу : <http://nndiuv.org.ua/images/book/20.pdf>
 14. Кононенко П.П. Національна ідея, нація, націоналізм : монографія. – К. : Міленіум, 2005. – 358 с.
 15. Кузьменко Г.В. Теоретичні основи ціннісного ставлення до образотворчого мистецтва // Поліхудожнє виховання учнів загальноосвітньої школи в процесі впровадження інтегрованих курсів: матер. Міжнарод. шк. метод. досвіду / Л.М. Масол, Л.В. Школяр [та ін.]; [за заг. ред. А.М. Старевої]. – Миколаїв: ОППО, 2012. – С. 104–110.
 16. Петько Л.В. Англійська мова для студентів-соціологів. Дидактичний матеріал для практичних занять та самостійної роботи студентів з іноземної мови зі спеціальності 6.030101 «Соціологія» : навч. посіб. для студентів ВНЗ. – К. : Талком, 2015. – 142 с.
 17. Петько Л.В. Впровадження української національної ідеї в процес іншомовної освіти майбутніх педагогів // Вища освіта України : теоретичний та науково-методичний часопис / засн. Інститут вищої освіти АПН України ; голов. ред. В.П. Андрущенко. – Київ : «Педагогічна преса», 2013. – № 2. – С. 68–74. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7829>
 18. Петько Л.В. До проблеми виховання національної свідомості школярів //

Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наукових праць. – Вип. 31. – К. : Вид. КНЛУ, 2006. – С. 124–128.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/8137>

19. Петько Л.В. Написання і захист рефератів іноземною мовою за професійним спрямуванням – один із шляхів підготовки студентів до навчання у магістратурі // Науковий часопис Національного педагогічного уні-ту імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Випуск 35 : зб. наук. праць. – К. : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2012. – С. 132–138. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/>

20. Петько Л.В. Національний компонент у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Наукові записки : [зб. наук. ст.] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М.П.Драгоманова ; укл. Л.Л.Макаренко. – К. : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2014. – Випуск СХVII (117). – С. 125–135.

URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7830>

21. Петько Л.В. Стимулювання готовності майбутніх соціальних педагогів до виховної роботи у процесі вивчення іноземної мови у ВНЗ (на прикладі кінофільму «Звуки музики» («The Sound of Music»), США, реж. Уайз, 1965 р.) / Л.В.Петько // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому середовищі: зб. наук. праць № 9 (11). – К. : Університет «Україна». – 2012. – С. 84–95.

22. Петько Л.В. Філософсько-лінгвістичні ідеї розуміння міжлюдської комунікації у соціальному середовищі // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць / укл. І.В.Ковальчук, Л.М.Коцюк, С.М.Новоселецька. – Острог : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 53. – С. 309–312.

23. Петько Л.В. Шляхи формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів мистецьких спеціальностей ВНЗ у процесі фахової підготовки // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол. : Побірченко Н.С. (гол. ред.) та ін.]. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2012. – Вип. 6. – Ч. 3. – С. 57–62. URI <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7445>

24. Пухкал О.Г. Національна ідея як важливий чинник розвитку громадянського суспільства в Україні // Економіка та держава. – 2013. – № 2. – С. 118–121.

25. Ротовський А. Українська національна ідея: від плачу до конструктивного діалогу / А. Ротовський, Ю. Штепа // Дзеркало тижня. – 2006. – № 34 (613).

26. Савойська Світлана. Українська національна ідея в мовно-комунікативному контексті консолідації поліетнічного соціуму // Віче. – 2013. № 12. – С. 28–30.

27. Франко І.Я. Одвертий лист до галицької української молодіжі. – Зібр. тв. : у 50 тт. – К., 1986. – Т. 45.

28. Ткаченко В.М. Українська національна ідея: час війни і час миру // Суспільно-політичні процеси: наук.-популярне вид. Громадської організації «Академія політичних наук». – 2016. – № 4. – С. 96–127. URI <http://elibrary.ivinas.gov.ua/id/eprint/334>

29. Чупрій Л. В. Становлення концепту «національна ідея» в контексті розвитку українознавства [Електронний ресурс] // Українознавство: концептуальні та теоретико-методологічні основи розвитку: монографія. – К. : «МП Леся», 2015. – С. 222–233. – Режим доступу : http://bulava.in.ua/chupriy_natsionalna_ideya.html

30. Шевченко Тарас. Юродивий / Твори у 5 т. – Т. 2. – К. : Дніпро, 1970. – С. 261–263.

31. Шевченко Тарас. І мертвим, і живим, і ненародженим / Твори у 5 т. – Т. 2. – К. : Дніпро, 1970. – С. 327–333.

32. Yevtukh V. Ukrainians Abroad' in Context of the Concept of an Entire Ukrainian Ethnos / Volodymyr Yevtukh // Contemporary Problems of Social Change: Polish and Ukrainian Experience / Volodymyr Yevtukh, Ryszard Radzik, Ganna Kisla (eds.). – Kyiv : "SPA "Interservice" Ltd., 2015. – P. 15–33.

33. Pet'ko Lyudmila. Multicultural upbringing of students and the formation of professionally oriented foreign language teaching environment // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.
34. Savage Kirk. Between Diaspora and Empire: The Shevchenko Monument in Washington, D.C. // Transnational American Memories (Media and Cultural Memory/Medien Und Kulturelle Erinnerung) [Web site] ; Edited by Hebel Udo J. – Publisher : Walter de Gruyter. – Berlin-NewYork; [1st edition], 2009. – 460 p. – P. 333–352. – Access mode : <https://books.google.com.ua/books?id=bkWwjOrYFBwC&pg=PA339&lpg=PA339&dq=When+sh>
35. Shevchenko Monument – A “New Statue of Liberty” Unveiled in Washington by General Eisenhower in Solemn Ceremonies [Web of site] // Svoboda. Ukrainian daily weekly. – No. 123. – Friday, July 3, 1964. – Access mode : http://www.webcitation.org/6UNrHr208?url=http://ukrweekly.com/archive/pdf2/1964/The_Ukrainian_Weekly_1964-25.pdf
36. Shevchenko Taras. The Poetical Works of Taras Shevchenko / Trans. C.H.Andrusyshen and Watson Kirkconnell. – Toronto : U of Toronto P, 1964.
URI <http://taras-shevchenko.infolike.net/poem-the-half-wit-taras-shevchenko-translated-by-john-weir.html>
37. Sydoruk Arkadii. Shevchenko in Washington [Web site] // The Ukrainien Week. – 12 March, 2011. – Access mode : <http://ukrainianweek.com/Culture/19194>
38. Shevchenko Taras. Selections / Taras Shevchenko ; [Translated by John Weir]. – Toronto: Ukrainian Canadian, 1961. – 142 p. Illus.
URI <http://taras-shevchenko.infolike.net/poem-the-half-wit-taras-shevchenko-translated-by-john-weir.html>
39. Shevchenko Taras. To my fellow-countrymen, in Ukraine and not in ukraine, living, dead and as yet unborn, my friendly epistle / Taras Shevchenko ; transl. V. Rich [Web site]. – Access mode : <http://taras-shevchenko.infolike.net/to-my-fellow-countrymen-in-ukraine-and-not-in-ukraine-living-dead-and-as-yet-unborn-my-friendly-epistle-poem-of-taras-shevchenko-ukrainian-to-english-translation-by-vera-rich.html>

Pedagogical Conditions for Upbringing of Social Maturity of Agricultural Colleges Students

Shkolna Maria

Postgraduate student

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
(Ukraine, Kyiv)*

Abstract

The article presents a theoretical statement of pedagogical conditions for upbringing social maturity of students' agricultural colleges in after class activity, in particular: the enhancement of the level of mentors' readiness to upbringing social maturity of students' agricultural colleges; the content and methodic support of the process of upbringing social maturity in students of agricultural colleges in after class activity; the involvement of students' agricultural colleges in various kinds of socially meaningful activity which aims at developing social experience.

Designed a program for seminar "Upbringing social maturity in students of agricultural colleges" in order to enhance the readiness of curators of student groups to upbringing social maturity in students.

Content and methodic support of the process of educating social maturity in students of agricultural colleges in after class is done by means of implementing into academic process a development program of curatorial hours on the topic "On the way to social maturity", the main tasks of which are to enhance the knowledge and vision of the concept "social maturity", to understand social roles of citizen, family member, specialists, to develop value attitude towards social standards and to other people, to encourage one's self, social responsibility, social activeness, communicative tolerance, to cultivate the ability to find a way out of conflict situations, to analyse a social phenomenon from the point of personal and social value; to help cultivate the skill of self-analysis, professional self-realization.

Key words: social maturity, the level of social maturity in students of agricultural colleges, pedagogical conditions, after class activity, curatorial hours.

Актуальність статті. Найсуттєвішим завданням сучасного етапу розвитку вітчизняної системи вищої освіти є виховання соціально зрілої особистості, яка здатна до свідомої реалізації суспільних норм і цінностей, характеризується глибоким усвідомленням сутності соціальних норм, вмінням будувати продуктивні відносини з оточуючими людьми, здатністю до професійної самореалізації.

Проблема виховання соціальної зрілості знайшла відображення в працях учених-педагогів (С.Вершловського, О.Каменєвої, Л.Канішевської, Т.Мальковської, А.Мальчукової, О.Михайлова, А.Мудрика, А.Позднякова, В.Радула, Н.Шрамко та інших). Водночас поза увагою дослідників залишилася складна та різноаспектна проблема виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів.

Виклад основного матеріалу. Вивчення педагогічних досліджень з проблеми виховання соціальної зрілості дозволив стверджувати, що даний феномен розглядають як комплекс базових соціальних якостей; стан сформованості особистості крізь призму певного соціального середовища, який проявляється в соціальній активності, соціальній відповідальності; інтегративну властивість особистості, що виявляється у сформованості соціальних настановлень,

спрямованих на свідому реалізацію суспільних норм і цінностей, проявів соціальних якостей [5, с. 304].

Вітчизняна вчена Л.Канішевська визначає феномен «соціальна зрілість» як інтегративну властивість особистості, що виявляється у сформованості соціальних настановлень, спрямованих на свідому реалізацію суспільних норм і цінностей; проявів соціальних якостей; оволодіння сукупністю основних соціальних ролей, що дозволяють особистості компетентно діяти в усіх сферах суспільного життя [1, с. 58]. Соціальна зрілість розвивається в процесі соціальної взаємодії протягом усього життя людини як процес соціального наuczіння та відповідної йому системи переконань [2, с. 38; 3; 4; 12].

Аналіз психолого-педагогічної літератури, вивчення стану вихованості соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів дозволили визначити педагогічні умови, які підвищують ефективність виховання соціальної зрілості у названого вище контингенту студентів у позааудиторній діяльності та забезпечують їх реалізацію в найтіснішому взаємовзв'язку, а саме: підвищення рівня готовності кураторів студентських груп до виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів; змістове і методичне забезпечення процесу виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності; залучення студентів аграрних коледжів до різних видів суспільно значущої діяльності, спрямованої на формування соціального досвіду.

Охарактеризуємо педагогічні умови виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності.

Педагогічні умови – суттєвий компонент педагогічного процесу, який включає в себе зміст, методи, організаційні форми виховання [4, с. 5–25].

Однією з педагогічних умов виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів є підвищення рівня готовності кураторів студентських груп до виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів.

Куратор (від латинського *curator*), що означає «опікун» – це особа, якій доручено спостерігати за перебігом будь-якої роботи, опікати будь-кого [3, с. 598].

З метою підвищення готовності кураторів студентських груп з виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності нами розроблено програму семінару «Виховуємо соціальну зрілість у студентів аграрних коледжів» (14 год.).

Завдання семінару «Виховуємо соціальну зрілість у студентів аграрних коледжів»: поглибити знання кураторів студентських груп про сутність понять «соціальна зрілість», «вихованість соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів»; актуалізувати проблему виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності; розглянути особливості виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів; ознайомити кураторів студентських груп з діагностикою рівнів вихованості соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів; поглибити знання кураторів студентських груп про форми і методи виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності; ознайомити кураторів студентських груп з педагогічними умовами виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності; програмою кураторських годин «На шляху до соціальної зрілості»; розвинути рефлексивні уміння і навички; сприяти формуванню суб'єкт-суб'єктних відносин викладачів і студентів.

Наведемо тематику занять семінару: «Сутність і структура соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів» (лекція), «Особливості виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності» (круглий стіл), «Методика діагностики рівнів вихованості соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів», «Студентське самоврядування як чинник виховання соціальної зрілості», «Педагогіка відносин або дещо про стилі спілкування», «Внутрішні ресурси аграрного коледжу щодо попередження конфліктів» (інтерактивні заняття), «Форми і методи виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності» (лекція).

Наступною педагогічною умовою виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів є змістове і методичне забезпечення процесу виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності. Провідним засобом реалізації цієї педагогічної умови була розроблена нами програма кураторських годин «На шляху до соціальної зрілості», основні завдання якої передбавчали: поглиблювати знання і уявлення щодо сутності соціальної зрілості; сприяти усвідомленню сутності соціальних ролей: громадянин, сім'янин, фахівець; формувати ціннісне ставлення до соціальних норм, до інших людей; сприяти виявленню самостійності, соціальної відповідальності, соціальної активності, комунікативної толерантності; формувати вміння конструктивно вирішувати конфліктні ситуації; аналізувати соціальне явище з точки зору

припустимості особистої та соціальної значущості; сприяти формуванню здатності до самоаналізу, до професійної самореалізації.

Кожна тема включала в себе своєрідний теоретичний матеріал, спрямований на поглиблення знань студентів аграрних коледжів про соціальну дійсність, поглиблення знань і уявлень щодо сутності соціальної зрілості та матеріал для практичної роботи.

Наступною педагогічною умовою є залучення студентів аграрних коледжів до різних видів суспільно значущої діяльності, спрямованої на формування соціального досвіду.

Організація діючого самоврядування, робота клубів, секцій, гуртків, проектна діяльність студентів дозволили створити умови, необхідні для самореалізації особистості, вироблення вмінь групової взаємодії, співпраці, самостійної орієнтації в тій чи іншій ситуації, що сприяло формуванню соціального досвіду.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що нами було здійснено спробу теоретично обґрунтувати педагогічні умови виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності, а саме: підвищення рівня готовності кураторів студентських груп до виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів; змістове і методичне забезпечення процесу виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності; залучення студентів аграрних коледжів до різних видів суспільно значущої діяльності, спрямованої на формування соціального досвіду.

У свою чергу, аналіз проблеми виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів потребує подальшого й різнопланового дослідження, зокрема, питання використання організації студентського самоврядування як засобу виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів.

References

1. Kanishevska L.V. *Teoretyko-metodychni osnovy vykhovannia sotsialnoi zrilosti starshoklasnykiv zahalnoosvitnikh shkil-internativ u pozaurochnii diialnosti* [Theoretical and methodic fundamentals of educating social maturity in students of higher school-orphanages in after class activity] : dys. ... d-ra. ped. nauk : spets. 13. 00. 07 .– Kyiv, 2011. – 512 p.

2. Kanishevska L.V. *Vykhovannia sotsialnoi zrilosti starshoklasnykiv zahalnoosvitnikh shkil-internativ u pozaurochnii diialnosti* : monohrafiia [Educating social

maturity in students of higher school-orphanages in after class activity]. – K. : KhmTsNP, 2011. – 368 p.

3. Kanishevska L.V. *Doslidzhennia problemy vykhovannia sotsialnoi zrilosti starshoklasnykiv shkil-internativ* [Research of upbringing problem social maturity of senior pupils in boarding schools] // Pedahohichniy almanakh: zb. nauk. pr. – KVNZ «Khersonska akademiia neperervnoi osvity», 2012. – Issue 16. – P. 212–220.

4. Kanishevska L.V. *Formuvannia zhyttievoi kompetentnosti pidlitkiv shkil-internativ* [The Formating adolescents' life competence of boarding schools] // Novi tekhnolohii navchannia. – 2006. – № 44. – P. 86–91.

5. *Novyi entsyklopedycheskyi slovar.* – M.: Bolshaia Rossyiskaia entsyklopedyia: RYPOL klassyk, 2008. – 1456 p.

6. Petko L.V. *Realizatsiia moralno-suspilnoi problematyky u formuvanni profesiino oriientovanoho inshomovnoho navchalnoho seredovishcha v umovakh universytetu* [Implementation of the moral and social problems in formation of professionally oriented foreign language learning environment in conditions of university] // Naukovyi chasopys NPU imeni M.D.Drahomanova. Serii 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy: zb. nauk. pr. – K. : Vyd-vo NPU imeni M.P.Drahomanova, 2016. – Issue 55. – P. 166–173.

7. Petko L.V. *Formuvannya profesiino orientovanogo inshomovnoho navchalnoho seredovishcha v umovakh universytetu shlyahom rozglyadu moralnih orientiriv studentiv* [Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in terms of university by considering of students' moral orienting points] // Pedagogichnyi almanakh: zb. nauk. pr. ; redkol. V.V.Kuzmenko ta in. – Herson : KVNZ «Hersonska akademiya neperervnoi osvity, 2016. – Issue 29. – P. 164–172.

8. Pet'ko L.V. *Filosofs'ko-lingvistychni idei' rozuminnja mizhljuds'koi' komunikacii' u social'nomu seredovishhi* [Philosophical and linguistic ideas of interpersonal communication in professional sphere] / Naukovi zapysky NaUOA. – Ostrog : Vyd-vo «Ostroz'ka akademija», 2015. – Serija «Filologichna». – Vol. 53. – P. 353–356.

9. Selevko H.K. *Tekhnolohiya samorazvytyia lichnosti shkolnika* [The technology of a school student self – development] // Shkolnye tekhnolohyy. – No. 6. – P. 5–25.

10. Shkolna M.S. *Analiz fenomena «sotsialna zrilist» v humanitarnykh naukakh* [The analysis of the phenomenon «social maturity» in humanities] // Naukovyi visnyk Natsionalnoho un-tu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii «Pedahohika, psykholohiia, filosofiia». – K. : Milenium, 2016. – Issue 239. – P. 301–306.

11. Shkolna M.S. *Retrospektyvnyi analiz problemy vykhovannia sotsialnoi zrilosti molodi* [Retrospective analysis of the problem of upbringing social maturity of young people] // Naukovyi visnyk Natsionalnoho un-tu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii «Pedahohika. Psykholohiia. Filosofiia». – K. : Milenium, 2017. – Issue 259. – P. 294–298.

12. Kanishevska L.V., Stadnik N.V. *Theoretical aspects of the concept «responsibility» in works by foreign researchers* // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

13. Shkolna M. S. Upbringing social maturity in students of agricultural colleges in after class activities as a pedagogical problem // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

14. Ternopilska V.I. The role of self-government in development of leadership qualities among students // Problems of development modern science: theory and practice: Collection of scientific articles. – EDEX, Madrid, España, 2016. – P. 327–330.

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 37. 013. 42 : 318. 663 – 057.87. 017

Школьна Марія. Педагогічні умови виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності.

У статті теоретично обґрунтовано педагогічні умови виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності, а саме: підвищення рівня готовності кураторів студентських груп до виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів; змістове і методичне забезпечення процесу виховання соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності; залучення студентів аграрних коледжів до різних видів суспільно значущої діяльності, спрямованої на формування соціального досвіду.

Ключові слова: соціальна зрілість, вихованість соціальної зрілості у студентів аграрних коледжів, педагогічні умови, позааудиторна діяльність, кураторські години.

Школьная Мария. Педагогические условия воспитания социальной зрелости у студентов аграрных колледжей во внеаудиторной деятельности.

В статье теоретически обоснованы педагогические условия воспитания социальной зрелости у студентов аграрных колледжей во внеаудиторной деятельности, а именно: повышение уровня готовности кураторов студенческих групп к воспитанию социальной зрелости у студентов аграрных колледжей; содержательное и методическое обеспечение процесса воспитания социальной зрелости у студентов аграрных колледжей во внеаудиторной деятельности; вовлечение студентов аграрных колледжей к разным видам общественно значимой деятельности, направленной на формирование социального опыта.

Ключевые слова: социальная зрелость, воспитанность социальной зрелости у студентов аграрных колледжей, педагогические условия, внеаудиторная деятельность, кураторские часы.

Література

1. Канішевська Л.В. Теоретико-методичні основи виховання соціальної зрілості старшокласників загальноосвітніх шкіл-інтернатів у позаурочній діяльності : дис. ... д-ра. пед. наук : спец. 13. 00. 07 .– Київ, 2011. – 512 с.

2. Канішевська Л.В. Виховання соціальної зрілості старшокласників загальноосвітніх шкіл-інтернатів у позаурочній діяльності : монографія. – К. : ХмЦНП, 2011. – 368 с.

3. Канішевська Л. В. Дослідження проблеми виховання соціальної зрілості старшокласників шкіл-інтернатів // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. – КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2012. – Вип. 16. – С. 212–220.

4. Канішевська Л. В. Формування життєвої компетентності підлітків шкіл-інтернатів // Нові технології навчання. – 2006. – № 44. – С. 86–91.

5. Новый энциклопедический словарь. – М.: Большая Российская энциклопедия : РИПОЛ классик, 2008. – 1456 с.

6. Петько Л.В. Реалізація морально-суспільної проблематики у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Науковий часопис НПУ імені М.Д.Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. наук. пр. ; за ред. академіка В.І.Бондаря. – К. : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2016. – Вип. 55. – С. 166–173.

7. Петько Л.В. Формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету шляхом розгляду моральних орієнтирів студентів // Педагогічний альманах: зб. наук. пр. ; редкол. В.В.Кузьменко та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. – Вип. 29. – С. 164–172.

8. Петько Л.В. Філософсько-лінгвістичні ідеї розуміння міжлюдської комунікації у соціальному середовищі // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна» : зб. наук. праць / укл. І.В.Ковальчук, Л.М.Коцюк, С.М.Новоселецька. – Острог : Вид-во Національного ун-ту «Острозька академія», 2015. – Вип. 53. – С. 309–312.

9. Селевко Г.К. Технология саморазвития личности школьника // Школьные технологии. – № 6. – С. 5–25.

10. Школьна М.С. Аналіз феномена «соціальна зрілість» в гуманітарних науках // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка, психологія, філософія». – К. : Міленіум, 2016. – Вип. 239. – С. 301–306.

11. Школьна М. С. Ретроспективний аналіз проблеми виховання соціальної зрілості молоді // Науковий вісник Національного ун-ту біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія». – К. : Міленіум, 2017. – Вип. 259. – С. 294–298.

12. Kanishevskaya L.V., Stadnik N.V. Theoretical aspects of the concept «responsibility» in works by foreign researchers // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017

13. Shkolna M. S. Upbringing social maturity in students of agricultural colleges in after class activities as a pedagogical problem // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

14. Ternopil'ska V.I. The role of self-government in development of leadership qualities among students // Problems of development modern science: theory and practice: Collection of scientific articles. – EDEX, Madrid, España, 2016. – P. 327–330.

Training of Mentors of Student Groups for the Formation of a Value Attitude in Creating of a Family by Students of Agrarian Colleges

Shelest Nadiia

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, a PhD student of the department of pedagogy (Ukraine, Kyiv)

Abstract

The article considers ways and the content of training mentors of student groups to develop a value attitude in students of agrarian colleges.

Described the content of the seminar «Developing a value attitude to create a family in students of agrarian colleges». The tasks of this seminar are to enlarge the knowledge of mentors of student groups about the fundamentals of education of value relationships; to consider the peculiarities of developing value attitude to creating a family by students of agrarian colleges; to bring mentors' attention to the diagnostics of development levels of a value attitude to creating a student family of agrarian colleges; discussed the ways of the activities of mentors of student groups in terms of developing a value attitude to creating a family by student youth; to enlarge mentors' knowledge about forms and methods of developing a value attitude to creating a family by students of agrarian colleges; to draw mentors attention to pedagogical conditions of developing a value attitude to creating a family by students of agrarian colleges in after class activity; to introduce a series of mentor hours «I am part of my future family».

Key words: a value attitude to creating a family, the development of a value attitude to creating a family, a mentor of a student group, students, agrarian colleges, after class activity.

Актуальність дослідження. Зміна морально-етичних орієнтирів, негативний вплив економічної кризи зумовили посилення цілої низки негативних явищ: знецінення інституту сім'ї, збільшення кількості розлучень, неповних сімей, позашлюбної народжуваності.

За таких обставин особливої значущості набуває проблема підготовки студентської молоді до сімейного життя, про що зазначено в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України, «Концепції виховання дітей і молоді в національній системі освіти» пріоритетним напрямом визначено формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентської молоді.

Зміст, форми, умови й проблеми підготовки молоді до сімейного життя розглядали Т.Алексєєнко, Л.Канішевська [2; 3; 10], В.Кравець, Т.Кравченко, Л.Петько [6; 7; 8; 11], В.Постовий, Т.Трубавіна та ін.

Водночас поза увагою дослідників залишився такий аспект, як підготовка кураторів студентських груп до формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Вітчизняна дослідниця Л.Канішевська розглядає цінності сімейного життя як світоглядні уявлення та моральні настановлення, які засновані на традиційному розумінні інституту сім'ї, відносин людей в сім'ї, відповідальної шлюбної та сімейної поведінки, що забезпечують культурне та демографічне відтворення українського суспільства [1, с. 297].

Юність – певний етап дозрівання та розвитку людини між дитинством та дорослістю. Період юності слід розглядати в динаміці, відповідно до інших вікових категорій. Хронологічні межі юності «розмиті» та визначаються в психології по-різному; найчастіше дослідники виокремлюють ранню юність, тобто старший шкільний вік (від 14 до 17 років) та пізню (від 18 до 25 років).

Віковий проміжок між 14–15 та 16–17 роками в останніх випадках визначається як період ранньої юності, у інших – як період отроцтва. Ранню юність вважають третім світом, що існує між дитинством та дорослістю. У цей час дитина опиняється на порозі реального дорослого життя [4, с. 78].

Студенти аграрних коледжів належать до раннього юнацького віку. Специфічною особливістю даного контингенту студентів є домінування сільської молоді, яка орієнтована на майбутню професійну діяльність в аграрному секторі економіки.

Ранній юнацький вік є сенситивним щодо формування ціннісного ставлення до створення сім'ї, оскільки відбувається активне привласнення суспільних норм і функцій, статеворольове самовизначення, оволодіння основними соціальними ролями, формування моральних ідеалів, підвищення інтересу до моральних проблем, людських якостей, норм поведінки; формування взаємовідносин із представниками протилежної статі, пошук особистої ідентичності.

Ключову роль у формуванні ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентської молоді належить куратору групи.

Слід виокремити основні напрями роботи куратора студентської групи з формування ціннісного ставлення до створення сім'ї: 1) робота куратора в студентській групі в рамках інформаційних та кураторських годин; 2) Індивідуальна робота куратора зі студентами; 3) робота куратора з батьками [3, с. 5].

Тому, розглянемо основні заходи в рамках даних напрямів.

Перший напрям – робота куратора в студентській групі в рамках інформаційних і кураторських годин.

Основними заходами щодо реалізації даного напрямку роботи куратора студентської групи є: 1) ознайомлення студентів із законодавством про шлюб та сім'ю; 2) проведення лекцій, бесід, диспутів із проблем підготовки студентської молоді до сімейного життя; 3) колективний перегляд та обговорення кінофільмів і вистав з даної тематики; 4) запрошення фахівців відповідного профілю (юристів, педагогів, психологів, лікарів); 5) проведення циклів лекцій та інформаційних годин з метою формування відповідального ставлення до батьківства у студентській молоді; 6) організація вечорів поезії. Вечори поезії сприяють формуванню і вдосконаленню морального аспекту сімейного виховання.

Другий напрям – індивідуальна робота куратора студентської групи зі студентами. Основними заходами щодо реалізації цього напрямку роботи куратора студентської групи є: 1) облік багатодітних, малозабезпечених сімей студентів та надання їм допомоги; 2) клопотання перед адміністрацією коледжу про надання матеріальної допомоги матерям-одиначкам з числа студентів; 3) відвідування студентів, які проживають в гуртожитку; 4) проведення систематичної діагностики стану здоров'я студентів; визначення найбільш сприятливого режиму дня, праці та відпочинку для кожного студента; 5) залучення студентів у творчі та спортивні клуби, заходи, що проводяться в рамках «днів здоров'я».

Третій напрям – індивідуальна робота куратора студентської групи зі студентами, що передбачає: 1) проведення батьківських зборів групи, зборів батьків із запрошенням студентів; 2) індивідуальна робота з батьками з питань успішності, поведінки їхніх дітей, сімейного виховання; 3) робота з неблагополучними сім'ями [5, с. 5–8].

З метою підвищення готовності кураторів студентських груп до формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності нами розроблено програму семінару «Формуємо ціннісне ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів» (12 годин).

Завдання семінару: поглибити знання кураторів студентських груп щодо основ теорії виховання ціннісних відносин; понять: «цінність», «ціннісне ставлення», «формування ціннісного ставлення до створення сім'ї», «сформованість ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів»; розглянути особливості формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів; ознайомити кураторів студентських груп з діагностикою рівнів сформованості ціннісного ставлення до створення сім'ї у

студентів аграрних коледжів; розглянути напрями роботи куратора студентської групи з формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентської молоді; поглибити знання кураторів студентських груп щодо форм і методів формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів; ознайомити кураторів студентських груп з педагогічними умовами формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності; системою кураторських годин «Я – майбутній сім'янин».

Наведемо тематику занять семінару «Формуємо ціннісне ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів»: «Сутність, структура поняття «формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів» (лекція), «Особливості формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності» (круглий стіл), «Діагностика рівнів сформованості ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів» (інтерактивне заняття), «Напрями роботи куратора студентської групи з формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентської молоді. Форми і методи формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів» (лекція), «Педагогічні умови формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності», «Змістове і методичне забезпечення процесу формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності» (інтерактивні заняття).

Висновки. Проведений семінар «Формуємо ціннісне ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів» сприяв підвищенню рівнів готовності кураторів студентських груп до формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності.

Проведене дослідження не вичерпує багатогранності теоретичних і практичних пошуків розв'язання проблеми, зокрема теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів у позааудиторній діяльності.

References

1. Kanishevskaya L.V. *Formuvannya tsinnosti simeinoho zhyttia u starshoklasnykiv zahalnoosvitnikh shkil-internativ* [The development of family values in senior students of secondary schools-orphanages] // *Teoretyko-metodychni problemy vykhovannya ditei ta*

uchnivskoi molodi : zb. nauk. pr. – Kirovohrad : Imeks-LTD, 2014. – Issue 18, Book 1. – P. 297–305.

2. Kanishevska, L.V. *Doslidzhennia problemy pidhotovky starshoklasnykiv shkil-internativ do samostiinoho zhyttia* [The Investigation of the Problem of Boarding-school Senior Pupils' Preparation to Independent Life] // Teoretyko-metodychni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi. – 2013. – No. 1 (17). – P. 293–299.

3. Kanishevska L.V. *Formuvannia zhyttievoi kompetentnosti pidlitkiv shkil-internativ: stan, problemy, perspektyvy* [Formation of adolescents' life competence in boarding schools: state, problems, perspectives] // Novi tekhnolohii navchannia. – 2006. – No. 44. –P. 86–91.

4. Kon Y.S. *Psykhologhiya starsheklassnyka* [The psychology of a senior secondary school child] [Web site]. –Access mode : [http : // www. koob. ru / kon // psychologia – ranney yunosti](http://www.koob.ru/kon/psychologia-ranney-yunosti).

5. *Orhanyzatsiia raboty kuratora uchebnoi hruppy po semeinomu vospytanyiu uchashcheisia molodezhy v vysshem uchebnom zavedenii* [The organisation of family education work of a student group mentor to upbringing the youth in a higher education establishment] : metod. rekomendatsyy dlia vysshykh uchebnykh zavedenyi / P. Y. Popko. – Baranovychy : RYO BarHU, 2008. – 27 [5] s.

6. Pet'ko L.V. *Vyvchennja gendernyh rolej ta vzajemovidnosyn u sim'i' zi studentamy VNZ na praktychnyh zanjattjah z inozemnoi' movy* [Studying of gender roles and interaction in the family with the future social teachers in a higher education institution for the practice work in the process of foreign language learning] / Naukovyj chasopys NPU imeni M.P.Dragomanova. Serija 11. Social'na robota. Social'na pedagogika: zb. nauk. prac'. – Is. 14 (Part II). – K. : Vyd-vo NPU imeni M.P. Dragomanova. – 2012. – P. 112–123.

7. Petko L.V. *Realizatsiia moralno-suspilnoi problematyky u formuvanni profesiino oriientovanoho inshomovnoho navchalnoho seredovyshcha v umovakh universytetu* [Implementation of the moral and social problems in formation of professionally oriented foreign language learning environment in conditions of university] // Naukovyi chasopys NPU imeni M.D.Drahomanova. Seriiia 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy: zb. nauk. pr. – K. : Vyd-vo NPU im. M.P.Drahomanova, 2016. – Issue 55. – P. 166–173.

8. Pet'ko L.V. *U poshukakh formuly kokhannia studentamy u protsesi formuvannia profesiino oriientovanoho inshomovnoho navchalnoho seredovyshcha v umovakh universytetu* [The formula for finding love by students in the process of professionally oriented foreign language teaching environment formation in terms of university] // Naukovi zapysky. Serija "Psyhologo-pedagogichni nauky". – Nizhyn : NDU im. M. Gogolja, 2015. – No.4. – P. 178–185.

9. Shkolna M.S. *Retrospektyvnyi analiz problemy vykhovannia sotsialnoi zrilosti molodi* [Retrospective analysis of the problem of upbringing social maturity of young people] // Naukovyi visnyk Natsionalnoho un-tu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriiia «Pedagogika. Psykhologhiia. Filosofiiia». – K. : Milenium, 2017. – Issue 259. – P. 294–298.

10. Kanishevska L.V., Stadnik N.V. Theoretical aspects of the concept «responsibility» in works by foreign researchers // Perspectives of research and

development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

11. Pet'ko L.V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in conditions of university and upbringing of moral and ethical values (on illustration of the phenomenon «honesty» and «lie») // Intellectual Archive. – 2016. – Volume 5. – No. 1 (January). – Toronto : Shiny Word Corp., Canada. – PP. 98–111.

12. Shkolna M. S. Upbringing social maturity in students of agricultural colleges in after class activities as a pedagogical problem // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 37.613.88

Шелест Надія. Підготовка кураторів студентських груп до формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів.

Розкрито напрями і зміст підготовки кураторів студентських груп до формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів.

Охарактеризовано зміст семінару «Формуємо ціннісне ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів», завданнями якого є: поглибити знання кураторів студентських груп щодо основ теорії виховання ціннісних відносин; розглянути особливості формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів; ознайомити кураторів студентських груп з діагностикою рівнів сформованості ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів; поглибити знання кураторів студентських груп щодо форм і методів формування ціннісного ставлення до створення сім'ї у студентів аграрних коледжів.

Ключові слова: ціннісне ставлення до створення сім'ї, формування ціннісного ставлення до створення сім'ї, куратор студентської групи, студенти аграрних коледжів, позааудиторна діяльність.

Шелест Надежда. Подготовка кураторов студенческих групп к формированию ценностного отношения к созданию семьи у студентов аграрных колледжей.

В статье раскрыты направления и содержание подготовки кураторов студенческих групп к формированию ценностного отношения к созданию семьи у студентов аграрных колледжей.

Охарактеризовано содержание семинара «Формируем ценностное отношение к созданию семьи у студентов аграрных колледжей», заданиями которого являются: углубить знания кураторов студенческих групп основ теории воспитания ценностных отношений; рассмотреть особенности формирования ценностного отношения к созданию семьи у студентов аграрных колледжей; ознакомить кураторов студенческих групп с диагностикой уровней сформированности ценностного отношения к созданию семьи у студентов аграрных колледжей; углубить знания кураторов студенческих групп относительно форм и методов формирования ценностного отношения к созданию семьи у студентов аграрных колледжей.

Ключевые слова: ценностное отношение к созданию семьи, формирование ценностного отношения к созданию семьи, куратор студенческой группы, студенты аграрных колледжей, внеаудиторная деятельность.

Література

1. Канішевська Л.В. Формування цінностей сімейного життя у старшокласників загальноосвітніх шкіл-інтернатів // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. праць. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – Вип. 18, Кн.1. – С. 297–305.

2. Канішевська, Л.В. Дослідження проблеми підготовки старшокласників шкіл-інтернатів до самостійного життя [*The Investigation of the Problem of Boarding-school Senior Pupils' Preparation to Independent Life*] // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – 2013. – № 1 (17). – С. 293–299.

3. Канішевська Л.В. Формування життєвої компетентності підлітків шкіл-інтернатів: стан, проблеми, перспективи // Нові технології навчання. – 2006. - № 44. – С. 86–91.

4. Кон И.С. Психология старшеклассника [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.koob.ru/kon//psychologia-ranney-yunosti>.

5. Организация работы куратора учебной группы по семейному воспитанию учащейся молодежи в высшем учебном заведении [Текст]. : метод. рекомендации для высших уч/ заведений / П. И.Попко. – Барановичи : РИО БарГУ, 2008. – 27 [5] с.

6. Петько Л.В. Вивчення гендерних ролей та взаємовідносин у сім'ї зі студентами ВНЗ на практичних заняттях з іноземної мови // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка: зб. наук. пр. [за ред. А.Й.Капської]. – Вип. 14 (частина II). – К. : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2012. – С. 112–123.

7. Петько Л.В. Реалізація морально-суспільної проблематики у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: зб. наук. пр. ; за ред. академіка В.І.Бондаря. – К. : Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2016. – Вип. 55. – С. 166–173.

8. Петько Л.В. У пошуках формули кохання студентами у процесі формування професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища в умовах університету // Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки" (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – № 4. – С. 178–185.

9. Школьна М. С. Ретроспективний аналіз проблеми виховання соціальної зрілості молоді // Науковий вісник Національного ун-ту біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія». – К. : Міленіум, 2017. – Вип. 259. – С. 294–298.

10. Kanishevska L.V., Stadnik N.V. Theoretical aspects of the concept «responsibility» in works by foreign researchers // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

11. Pet'ko L.V. Formation of professionally oriented foreign language teaching environment in conditions of university and upbringing of moral and ethical values (on

illustration of the phenomenon «honesty» and «lie») // Intellectual Archive. – 2016. – Volume 5. – No. 1 (January). – Toronto : Shiny Word Corp., Canada. – PP. 98–111.

12. Shkolna M.S. Upbringing social maturity in students of agricultural colleges in after class activities as a pedagogical problem // Perspectives of research and development: Collection of scientific articles. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2017.

Methodological Basis for Forming Artistic Perception in Adolescents

Li Lan

Postgraduate student

Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)

Shcholokova Olga

Doctor of Pedagogical sciences, professor

Dragomanov National Pedagogical University (Ukraine, Kyiv)

Abstract

The article presents the methodological component of forming the artistic perception in adolescents who grow up in the XXI century, along with the influence of modern children's vision of life on their perception of art. Based on systematic, axiological, cultural and genre-style approaches. Revealed that the systematic approach makes it possible to consistently and coherently identify the relationship between the pedagogical influences on the process of perception and the conditions external to it, between the processes of music teaching and studying, between the individual components of the learning process and the purpose, tasks, contents, methods, forms; the genre-style approach will be able to open the richness of embodied in music artistic images that remain unappreciated and unknown to present teens upbringing them on the best examples of domestic and world musical culture; the use of the axiological approach will be able to focus on the artistic values, which, in the connection with the original artistic texts, can cause adolescent spiritual feelings and experiences, to form their views and preferences on the basis of interaction with the most important cultural values established in society; cultural orientations approach involves the interconnection of culture and education, The importance of the considered methodological guidelines are theoretical and methodological foundations of forming artistic perception and serve as the basis for constructing conceptual-categorical apparatus of research, allowing to select appropriate forms and methods of adolescents' piano teaching.

Keywords: methodological basis, systemic, axiological, culturological and genre-style approaches, teenagers, piano teaching.

Актуальність статті. Сучасний етап розвитку мистецької освіти в Україні та Китаї характеризується низкою тенденцій, до яких можна віднести неперервність, гуманізацію, модернізацію, інтеграцію та інтенсифікацію. Запорукою успішного фортепіанного навчання учнів підліткового віку є наслідування зазначених тенденцій з опорою на сучасне теоретико-методологічне підґрунтя. В їх основі лежить сукупність наукових підходів і принципів, що слугують методологічною орієнтацією аналізу і моделювання педагогічних явищ.

Окремі аспекти даної проблеми знайшли своє висвітлення в багатьох психолого-педагогічних дослідженнях. Так, розвитку художнього сприйняття особистості

присвячені роботи О.Костюка, Є.Назайкинського, В.Остороменського, О.Рудницької, О.Ростовського та ін. Питання теоретико-методичного забезпечення фортепіанного навчання розглядаються в розвідках українських учених (Л.Гусейнова, О.Катрич, Н.Мозгальова, І.Ростовська, ОЩербініна та ін.) та молодих китайських дослідників (Ван Бін, Ван Сює, Дін Юнь, Чжан Цзе, Шугуан та ін.).

Мета статті – обґрунтувати методологічну основу формування художнього сприйняття у підлітків.

Виклад матеріалу. Спираючись на позицію сучасних науковців, зазначимо, що поняття «підхід» є багатозначним і розуміється як: 1) теоретичне підґрунтя для розгляду, аналізу, проєтування чого-небудь у вигляді теорії або моделі; 2) сукупність специфічних взаємопов'язаних способів і прийомів здійснення діяльності, адекватних певній ідеї, принципу та ін.; 3) ознака чи сукупність ознак якості здійснення діяльності, її якісної характеристики; 4) комплексний педагогічний засіб, що включає основні поняття, принципи, прийоми і методи побудови навчального процесу. Серед багатьох підходів, що обґрунтовуються і розробляються в сучасній науково-педагогічній практиці, для дослідження проблеми художнього сприйняття підлітків найбільш вагомими вважаємо системний, аксіологічний, культурологічний і жанрово-стильовий.

Використання системного підходу для вирішення зазначеної проблеми пов'язано із специфікою і складністю цього процесу. На думку О.Ростовського, системний підхід дає можливість послідовно і цілісно виявляти залежності між педагогічними впливами на процес сприйняття і зовнішніми щодо нього умовами, між процесами музичного навчання і учіння, між окремими компонентами навчального процесу і метою, завданнями, змістом, методами, формами тощо [16, с. 225].

Як загальнонаукова, міждисциплінарна і методологічна концепція, системний підхід ґрунтується на положенні Б.Гершунського, згідно якого специфіка складного об'єкта не вичерпується особливостями його складових; вона пов'язана передусім з характером взаємодії між елементами, а є тісною й органічною, а зміна тих чи інших властивостей впливає на систему в цілому. Особливість системного підходу полягає в тому, що він орієнтований на розкриття цілісності об'єкта і забезпечуючих її механізмів, на виявлення різноманітних типів зв'язків складного об'єкта і зведення їх в

єдину теоретичну картину. Будучи одним із фундаментальних класичних підходів наукового пізнання, він передбачає вивчення явищ не ізольовано, як автономну одиницю, а як взаємодію і зв'язки різних компонентів цілого, знаходження в системі цих відносин провідних тенденцій і основних закономірностей [3, с. 104].

У контексті нашого дослідження системний підхід пов'язаний з необхідністю міждисциплінарного вивчення поняття «художнє сприйняття», яке здійснюється з позицій філософії, психології, соціології, педагогіки та музикознавства. Разом з тим, системний підхід передбачає дослідження художнього сприйняття через призму закономірностей формування суб'єктивного художнього образу. В основі художнього сприйняття мають лежати уявлення про цілісність і предметність слухацького образу, його багатомірний характер, багатоваріантність сприйняття [16, с. 104; 11; 12; 13; 23].

У мистецькій освіті даний підхід виявляється у побудові навчальних дисциплін, які складають єдину систему музичної підготовки школярів у спеціалізованих мистецьких навчальних закладах. Наприклад, з позицій системного підходу предметом засвоєння музично-теоретичних дисциплін є знання, які мають бути спрямованими на формування художнього сприйняття у дітей підліткового віку. В цьому аспекті кожна дисципліна стає частиною загальної системи музичного навчання школярів й важливою у формуванні їх художнього сприйняття.

Таким чином, на основі сказаного можемо констатувати, що, *по-перше*, художнє сприйняття у підлітків є системною характеристикою, адже з позицій системного підходу процес формування художнього сприйняття слід розглядати як взаємодію трьох головних підсистем психічного відображення дійсності – когнітивної, комунікативної, регулятивної; *по-друге*, як будь-яка система художнє сприйняття має власну структуру, що в контексті нашого дослідження складає єдність мотиваційно-когнітивного, творчо-емоційного, діяльнісно-комунікативного компонентів; *по-третє* – сама особистість підлітка розуміється нами як розвиваюча система; *по-четверте* – процес фортепіанного навчання розуміємо як методичну систему, ефективність якої перевіряється експериментальним шляхом.

Враховуючи багатство втілених у музиці художніх образів, які залишаються не сприйнятими і повною мірою не пізнаними сучасною молоддю, вважаємо одним із напрямів вирішення проблеми формування художнього сприйняття у підлітків

орієнтацію в процесі фортепіанного навчання на жанрово-стильовий підхід. Використання цього підходу дозволить відкрити для учнів усе багатство фортепіанного мистецтва, виховувати їх на найкращих зразках вітчизняної і світової музичної культури.

Усвідомлення необхідності впровадження ідей жанрово-стильового підходу у фортепіанну практику простежується в роботах В.Буцяк, О.Катрич, В.Москаленка, О.Сокола, О.Щербініної та ін. Вчені наголошують на художньо-пізнавальних властивостях стилю, на взаємозв'язку композиторського та виконавського аспектів у фортепіанному мистецтві [18; 19; 22], підкреслюють значущість виконавської діяльності як способу об'єктивації музичного стилю.

Ідея пізнання сутності музичних явищ на жанрово-стильових засадах ґрунтується на теоріях Б.Асаф'єва та Б.Яворського, котрі визначають стиль як вияв специфіки музичного мислення композитора. У музикознавчій літературі стиль розглядається як «генотип» культури (Ю.Борев), «цілісна модель світосприйняття» (В.Медушевский), «особливість, що виражається у музичних звуках» (Е.Назайкинський). У фундаментальній праці М.Михайлова «Стиль в музиці» це поняття визначається як «сукупність естетичних, музично-лексичних та синтаксичних особливостей; вони надають йому характерних ознак, за якими він легко впізнається [8, с. 211]». На думку Г. Орлова, «стиль сам по собі – це прихований інваріант образу культури, який набуває в музиці тисячу конкретних реалізацій» [10, с. 34]. Природа будь-якого стилю, як відносно стійкої цілісної системи стильових ознак, визначається їхньою сутністю і функцією, ступенем значущості й активності, характером взаємозв'язків. Ці ознаки виникають шляхом слухового сприйняття і стають об'єктивною основою утворення уявлень про єдність стильової системи.

До основних стильових ознак належить категорія жанру, що вважається одним із найважливіших засобів художнього ототожнення. Враховуючи, що усвідомлене художнє сприйняття музичних творів вимагає наявності значних музичних знань, визначимо функції, класифікації, форми та ознаки жанрів, які є спільними для всіх видів мистецтва.

Отже, до основних жанрових функцій належать *комунікативні*, пов'язані з організацією художнього спілкування; *семантичні*, що визначають зміст художнього

твору, та *тектонічні* (структуротворчі), що визначають побудову твору. Класифікація жанрових ознак здійснюється за умовами їх *побутування і виконання* (Т.Попова); за *змістовними ознаками*: ліричні, епічні, концертні, картинні (В.Цукерман); за так званим «*жанровим змістом*»: культові, обрядові, масово-побутові, концертні, театральні (А.Сохор). До основних форм побутування жанрів належить – синкретична, естетична та віртуальна. На наш погляд, набуття знань жанрово-стильових особливостей мистецьких творів є надзвичайно важливим для успішного формування художнього сприйняття учнями. Наявність таких знань дозволить їм глибше пізнати світ мистецьких явищ, усвідомити значущість виконавської діяльності для інтелектуально-емоційного розвитку та виховати їх на найкращих зразках вітчизняної і світової музичної культури.

Підсумовуючи сказане зазначимо, що впровадження жанрово-стильового підходу в процес фортепіанного навчання передбачає формування інтересу до стильового пізнання музичних явищ, розвиток стильового мислення та навичок стильового аналізу фортепіанних творів, набуття музично-стильового досвіду, проєкцію стилевідповідних знань, умінь і навичок підлітків у виконавську площину.

У контексті формування художнього сприйняття учнів підліткового віку важливим є використання ідей аксіологічного підходу. Так, Г.Ріккерт запропонував диференціювати цінності за ознаками оцінювального відношення та типу світогляду суб'єкта. На його переконання, в логічній сфері цінністю є істина, благом – наука, оцінкою – судження, типом світогляду – інтелектуалізм. В естетичній сфері цінністю є краса, благом – мистецтво, оцінкою – інтуїтивне споглядання, світоглядом – естетизм. В етичній сфері цінність розкривається через добро, благо – через суспільство вільних особистостей, оцінка – через незалежне мислення і сприйняття, а світогляд – через моралізм [15, с. 67–71]. Тобто, єдність пізнавальних, моральних та естетичних аксіологічних сфер у контексті художнього сприйняття зберігається завдяки значущості логічних, етичних й естетичних суджень та реалізованих цінностей у культурних благах.

На думку Д.Міртова, виникнення ціннісних суджень передбачає формування культури мислення і сприйняття. І хоча внутрішнім джерелом цінностей є почуття, однак воно повинно бути відображеним у пізнанні. Таким чином, справжність

ціннісним судженням гарантує «не розсудливе мислення і не одне лише почуття, а синтез теоретично-мислячого, морального й естетично-чуттєвого [7, с. 234]».

У науковій літературі, яка стосується тематики нашого дослідження, вчені акцентують увагу на художніх цінностях, котрі, зберігаючи зв'язок з оригінальними художніми текстами, здатні викликати у реципієнтів духовні переживання, розповідати, подібно до самих оригіналів, про сокровенне, про пошуки істини буття, сенс людського існування [6, с. 11–12].

За своєю природою художня цінність є інтегрованою, що підтверджується дослідженнями М.Кагана, Н.Максимчук, Г.Соболева, Г.Шитова. На їх переконання, ціннісно значущою виявляється як ідеальна сторона художнього твору (його духовний зміст), так і матеріальна форма, що передає цей зміст (сукупність засобів художньої виразності). Вищу ціннісну значущість мають ті творіння мистецтва, у яких порушуються і розв'язуються саме «одвічні» світоглядні питання, важливі для людей будь-якої національності і культури [14, с. 242; 20; 21].

Важливе значення у формуванні художнього сприйняття учнями підліткового віку мають ціннісні орієнтації. Український педагогічний словник визначає поняття «ціннісні орієнтації» як «вибіркову, відносно стійку систему спрямованості інтересів і потреб особистості, зорієнтовану на певний аспект соціальних цінностей» [11, с. 82]. За визначенням Н.Максимчук, «ціннісні орієнтації є засобом диференціації особистості об'єктів довкілля за їх значущістю; вони визначають стійке ставлення суб'єкта до оточуючого світу, яке формується в процесі свідомого вибору ним життєво значущих для нього об'єктів. Джерелом формування ціннісних орієнтацій виступає смисложиттєва активність особистості, що визначає рівень її домагань та орієнтацію в процесі діяльності на досягнення конкретних цілей [5, с. 8].

На думку академіка І.Беха, цінності є орієнтиром професійної діяльності і поведінки молоді за умови сформованості ціннісної свідомості, ціннісного ставлення, ціннісної поведінки. Як зазначає вчений, «укорінюючись в структурі самосвідомості, ціннісна система виступає як її необхідна установка – морально-значуща і відповідально активна. Вона і є єдиною соціокультурною основою для перетворення внутрішніх можливостей особистості у реальність здійснюваних нею вчинків і продуктів діяльності [1, с. 27]». Одним із основних факторів формування

особистісних цінностей, на думку І. Бега, є свідомо інтелектуальна робота людини по все більш глибокому і широкому відображенні дійсності, а «не внутрішньо-спонтанне розгортання визначених динамічних тенденцій [1, с. 18]».

Зазначимо, що спектр цінностей учнів підліткового віку є досить широким, він пов'язаний з їх потребами, інтересами, ідеалами, почуттями. Про цінності школярів, які формуються в процесі фортепіанного навчання, на наш погляд, необхідно говорити як про найважливіші складові їх внутрішньої культури, що визначають сприйняття і осмислення мистецтва в цілому.

У контексті сказаного доцільно також звернутися до ідей культурологічного підходу, який спрямовує процес формування художнього сприйняття в учнів підліткового віку на взаємодію з усталеними в суспільстві найбільш істотними культурними цінностями.

Усвідомлення важливості цього підходу для педагогічної практики притаманне ще мислителям минулого. В роботах І. Песталоцці, А. Дістервега та ін. простежується ідея взаємозв'язку культури і освіти. Їх послідовники (С.Гессен, Ю.Лотман, Б.Неменський) наголошують на діалектичній єдності культури і освіти в значенні освіченості, обізнаності, вихованості людини. На переконання С.Гессена, розвиток культури і освіти – процеси, які багато в чому подібні і відбуваються паралельно, синхронно й взаємопов'язано. Важливо, що у центрі уваги освіти знаходиться людина як суб'єкт культури, а навчальне середовище необхідно розбудовувати передусім як культурне середовище.

Найбільш переконливе трактування даного підходу знаходимо в педагогічній концепції Є.Бондаревської, де наголошується на необхідності переходу від просвітницької парадигми до культуротворчої, від «людини освіченої» до «людини культури». За твердженням автора, взаємозв'язок освіти й культури виявляється, перш за все, через людину, яка є центром культурно-освітньої системи. Виділення підсистеми «людина» як окремого системного елемента є принциповим, адже у цілісній гуманітарній культурно – освітній системі людина виступає суб'єктом як відносно культури, так і відносно освіти. Впровадження культурологічного підходу в освітню практику, спрямоване, за думкою вченої, на «поворот усіх компонентів освіти до культури й людини як її творця й суб'єкта, здатного до культурного саморозвитку»

[2, с. 29–36]. Можна також погодитись з тезою Н.Мозгальнової, яка вважає, що в контексті культурологічного підходу музична освіта виступає культуротворчим середовищем, яке формує успішну особистість, виявляє і розвиває музичні можливості, визначає систему знань, цінностей і ціннісних орієнтацій, виховує шанобливе ставлення до культури свого народу та інших культур [9, с. 75].

Для нашого дослідження цікавою є робота Є.Фортунатової, в якій культурологічний підхід розглядається в контексті взаємодії культури і свідомості людини, котра є носієм цієї культури. На думку автора, вектор культурологічного підходу має бути спрямований від особистості до культури, охоплюючи систему уявлень про культуру та її ментально-психологічних характеристик. Входження особистості в культуру є процесом відтворення людини як суб'єкта практичного, теоретичного та ціннісного відношення до світу. Відповідно культурологічний підхід вчена трактує як методологічну модель, котра дозволяє сформувати в учнів особливе інтелектуальне вміння сприймати культурологічну інформацію художнього тексту, що забезпечує адекватність і глибину його ідейно-сміслового розуміння [17, с. 34–39].

Таким чином, культурологічний підхід як методологічна стратегія формування художнього сприйняття підлітків у процесі фортепіанного навчання представляє сукупність принципових положень (взаємодія освіти і культури, полікультурність, культуровідповідність, інтегративність тощо), практична реалізація яких передбачає застосування полікультурного структурування процесу фортепіанного навчання, культуротворчості, створення умов для засвоєння й трансляції художніх, гуманістичних, педагогічних цінностей, самобутнього художнього розвитку підлітків, здатних до самодетермінації і самовизначення у майбутньому.

Підсумовуючи викладене можемо констатувати, що розглянуті методологічні орієнтири надають можливість науково обґрунтувати теоретичні та методичні основи формування художнього сприйняття, служать підґрунтям для побудови понятійно-категоріального апарату дослідження, дозволяють відібрати доцільні форми і методи фортепіанного навчання.

References

1. Bekh I.D. *Vykhovannya osobystosti : navchal'no-metodychnyy posibnyk: u 2-khn.* [Parenting]. – К., Lybid', 2003. – Kn1. – 207с.

2. Bondarevskaya E.V. *Tsennostnye osnovanyya lychnostno oryentyrovanooho vospytanyya* [Value foundations of personally oriented education] // *Pedahohyka*, 1995. – № 5. – P. 29–36.

3. Hershuns'kyy B.S. *Fylosofyya obrazovanyya dlya XXI veka (v poyskakh praktykooryentyrovanykh kontseptsyy)* [Philosophy of Education for the 21st Century]. – M. : Yzd-vo «Sovershenstvo», 1998. – 608 p.

4. Hessen S.Y. *Osnovy pedahohyky. Vvedenye v prykladnuyu fylosofyyu* [Fundamentals of pedagogy. Introduction to Applied Philosophy] / [otv. red. y sost. P.V. Alekseev]. – M. : «Shkola-Press», 1995. – 448 s.

5. Maksymchuk N.P. *Psykhologichni osoblyvosti stanovlennya tsinnisnykh oriyentatsiy maybutn'oho vchytelya u protsesi profesiynoyi pidhotovky* [Psychological peculiarities of forming value orientations of the future teacher in the process of professional training] : avtor ef. ... kand psykhol. nauk. – Kyiv, 2000. – 20 p.

6. Malynkovskaya M.A. *Khudozhestvennaya kul'tura-obman prav cheloveka?* [Is Artistic culture a deception of human rights?] // *Yskusstvo y obrazovanye*. – M., 2006. – №1–P. 4–17.

7. Myrtov D.P. *Uchenye Lottse o dukhe chelovecheskom y dukhe absolyutnom* [Doctrine by Lotze on the spirit of man and the spirit of absolute]. – Spb. : tipohrafiya V.D.Smyrnova, 1914. – 518 p.

8. Mykhaylov M. *Styl' v muzyke* [Style in music]. – L. : Muzyka, 1981. – 264 p.

9. Mozhal'ova N.H. *Teoretyko-metodychni zasady instrumental'no-vykonavs'koyi pidhotovky vchytelya muzyky* [Theoretical and methodical principles of instrumental and performing training of music teacher] : monohrafiya. – Vinnytsya : «Merk'yuri-Podillya», 2011. – 486 p.

10. Orlov G. *Drevo muzyki* [The Tree of Music]. – Vashington Sankt-Peterburg : «Sovetskiy kompozitor», 1992. – 321 p.

11. Petko L.V. *Vykhovannia estetychnoi kultury studentiv v umovakh universytetu* [The upbringing aesthetic culture of students in the conditions of university] // *Naukovi zapysky Berdianskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*. Serii : *Pedahohika* : zb. nauk. pr. — Berdiansk : FO-P Tkachuk O.V., 2017. – Issue 1. – P. 262–268.

12. Pet'ko L.V. *Formuvannja duhovnyh cinnostej students'koi' molodi shljahom stvorennja profesijno sprjamovanogo inshomovnoho navchal'nogo seredovyshha v umovah universytetu (na prykladi vyvchennja anglijs'koju movoju novely O'Genri «Ostannij lystok»)* [The formation of the spiritual values of students' by creating professionally oriented foreign language learning environment in the conditions of the university (for example of studying a short story "The Last Leaf" by O.Henry)] // *Problemy osvity: zb. nauk.-metod.prac' / zasn. Instytut innovacijnyh tehnologij i zmistu osvity*. – K., 2014. – № 79. – P. 302–307.

13 Pet'ko L.V. *Shljahy formuvannja inshomovnoi' sociokul'turnoi' kompetencii' studentiv mystec'kyh special'nostej VNZ u procesi fahovoi' pidgotovky* [The Ways of Formation of Foreign Language Socio-Cultural Competence of Students of Music-Pedagogical Specialties in Higher School in the Process of Professional Teaching]// *Problemy pidgotovky suchasnogo vchytelja: zb.*

nauk. pr. Umans'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Pavla Tychyny. – Uman' : PP Zhovtyj O.O., 2012. – Vol. 6. – Part 3. – P. 57–62.

14. Sobolev P. «*Khudozhestvennaya tsennost'*» *k voprosu o sodержanii ponyatiya* ["Artistic value" to the question of the content of this concept] // *Khudozhestvennoye tvorchestvo. Voprosy kompleksnogo izucheniya*. L.: Nauka, 2001. – P. 239–244.

15. Rikkert, G. *Tsennosti zhizni i kul'turnyye tsennosti* [Values of life and cultural values] // *EON. Al'manakh staroy i novoy kul'tury*. – M., 1994. – Issue 1. – P. 67–81.

16. Rostovs'kiy.O.YA. *Pedagogika muzykal'nogo vospriyatiya* [Pedagogy of musical perception]. –1997. – 248 p.

17. Fortunatova Ye.YU. *Kul'turologicheskiy podkhod k formirovaniyu umeniy vospriyatiya khudozhestvennykh tekstov pri obuchenii russkomu yazyku kak inostrannomu* [Culturological approach to the formation of skills in the perception of artistic texts in the Russian teaching as a foreign language] : dis . kand. ped nauk.: 13.00.02. – SPb, 2014.–212 p

18. Shholokova O.P. *Novitni pidhody ta tehnologiyi u profesijnij pidgotovci vchytelya mysteczkyh dyscyplin* [New approaches and technologies in professional art teachers training] / O.P.Shholokova // *Innovative processes in education: Collective monograph*. – AMEET Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 238–246.

19. Shholokova O.P., Zghurska N.M, Strochan N.M. *Khrestomatiia fortepiannykh tvoriv ukrainskykh kompozytoriv* [Noty]. persha chastyna [Reader of Ukrainian composers' Piano music]. – K. : NPU im. M. P. Drahomanova, 2007. – 378, [2] p.

20. Pet'ko Lyudmila. About socio-culturological content in teaching subjects // *Development strategy of science and education: Collection of scientific articles*. – Fidelite editions, Namur, Belgique, 2017. – P. 316–319.

21. Pet'ko Lyudmila. The development of student youth aesthetic culture on professional direction // *Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles*. – C.E.I.M., Valencia, Venezuela, 2017. – P. 188–192.

22. Shholokova O.P. Art and pedagogical designing as a means of improvement of music teacher's professional preparing // *Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles. Volum 2*. – Edizioni Magi – Roma, Italy. – 2016. – P. 265–268.

23. Ternopil'ska V.I. Theoretical aspects of the phenomenon «aesthetic sense» // *Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles*. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. – P. 339–344.

24. Pan'kiv L.I. Methodological approaches of senior pupils' artistic orientations formation for system to out-of-school education // *Economics, management, law: problems of establishing and transformation: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education*. – Al-Ghurair Printing & Publishing LLC, Dubai, UAE, 2016. – P. 392–395.

Translation of the Title, Abstract and References to the Author's Language

УДК 378.147:785

Лі Лань, Щолокова Ольга. Методологічна основа формування художнього сприйняття у підлітків.

Обґрунтовано методологічну складову формування художнього сприйняття у підлітків, в основі якої лежить системний, аксіологічний, культурологічний і жанрово-стильовий підходи. З'ясовано, що системний підхід дає можливість послідовно і цілісно виявляти залежності між педагогічними впливами на процес сприйняття і зовнішніми щодо нього умовами, між процесами музичного навчання і учіння, між окремими компонентами навчального процесу і метою, завданнями, змістом, методами, формами тощо; жанрово-стильовий підхід дозволить відкрити багатство втілених у музиці художніх образів, які залишаються не сприйнятими і в повній мірі не пізнаними сучасними підлітками, виховати їх на найкращих зразках вітчизняної і світової музичної культури. Використання аксіологічного підходу дозволить акцентувати увагу на художніх цінностях, які зберігаючи зв'язок з оригінальними художніми текстами, здатні викликати у підлітків духовні почуття і переживання, сформувати їх погляди та уподобання на основі взаємодії з усталеними у суспільстві найбільш істотними культурними цінностями. Орієнтація на культурологічний підхід передбачає взаємозв'язок культури і освіти, що забезпечує входження підлітків в музичну культуру як суб'єктів практичного, теоретичного та ціннісного відношення до світу; в освітньому контексті пропонується застосування полікультурного структурування процесу фортепіанного навчання, створення умов для засвоєння і трансляції художніх, гуманістичних, педагогічних цінностей, самобутнього художнього розвитку підлітків, здатних до самодетермінації і самовизначення у майбутньому. Важливість розглянутих методологічних орієнтирів полягає у тому, що вони надають можливість науково обґрунтувати теоретичні та методичні основи формування художнього сприйняття, слугують підґрунтям для побудови понятійно-категоріального апарату дослідження, дозволяють відібрати доцільні форми і методи фортепіанного навчання підлітків.

Ключові слова: методологічна основа, системний, аксіологічний, культурологічний і жанрово-стильові підходи, підлітки, фортепіанне навчання.

Література

1. Бех І.Д. Виховання особистості : навч.-метод. посібник: у 2-х кн. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 1. – 207с.
2. Бондаревская Е.В. Ценностные основания личностно ориентированого воспитания // Педагогика, 1995. – № 5. – С.29–36.
3. Гершунский Б.С. Философия образования для XXI века (в поисках практикоориентированных концепций). – М. : Изд-во «Совершенство», 1998. – 608 с.
4. Гессен С.И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / [отв. ред. и сост. П.В. Алексеев]. – М. : «Школа-Пресс», 1995. – 448 с.
5. Максимчук Н.П. Психологічні особливості становлення ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя у процесі професійної підготовки: автореф. на здобуття наук. ступеня канд психол. наук. – Київ, 2000. – 20 с.
6. Малинковская М.А. Художественная культура - обман прав человека? / М.А. Малинковская // Искусство и образование. – М., 2006. –№ 1– С. 4–17.

7. Миртов Д.П. Учение Лотце о духе человеческом и духе абсолютном. – Спб. : типография В.Д.Смирнова, 1914. – 518 с.
8. Михайлов М. Стиль в музыке. – Л. : Музыка, 1981. – 264 с.
9. Мозгальова Н.Г. Теоретико-методичні засади інструментально-виконавської підготовки вчителя музики : монографія. Вінниця «Меркьюрі-Поділля», 2011. – 486 с.
10. Орлов Г. Дерево музыки. – Вашингтон-Санкт-Петербург : «Советский композитор», 1992. – 321 с.
11. Петько Л.В. Виховання естетичної культури студентів в умовах університету // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка : зб. наук. пр. — Бердянськ : ФО-П Ткачук О.В., 2017. – Вип. 1. – С. 262–268.
12. Петько Л.В. Формування духовних цінностей студентської молоді шляхом створення професійно спрямованого іншомовного навчального середовища в умовах університету (на прикладі вивчення англійською мовою новели О'Генрі «Останній листок») // Проблеми освіти: наук. зб. / засн. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти. – К. : ПП Лисенко М.М., 2014. – № 79. – С. 302–307.
13. Петько Л.В. Шляхи формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів мистецьких спеціальностей ВНЗ у процесі фахової підготовки // Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного пед. ун-ту імені Павла Тичини. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2012. – Випуск 6. – Ч. 3. – С. 57–62.
14. Соколов П.В. «Художественная ценность» к вопросу о содержании понятия // Художественное творчество. Вопросы комплексного изучения. –Л. : Наука, 2001. – С. 239–244.
15. Риккерт Г. Ценности жизни и культурные ценности // ЭОН. Альманах старой и новой культуры. – Вып. 1 – М., 1994. – С. 67–81.
16. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. – Київ, 1997. – 248 с.
17. Фортунатова Е.Ю. Культурологический подход к формированию умений восприятия художественных текстов при обучении русскому языку как иностранному : дис. ... канд. пед наук : 13.00.02. – Спб, 2014. – 212 с.
18. Щолокова О.П. Новітні підходи та технології у професійній підготовці вчителя мистецьких дисциплін // Innovative processes in education: Collective monograph. – АМЕЕТ Sp. z o.o., Lodz, Poland, 2017. – P. 238–246.
19. Щолокова О.П. Хрестоматія фортепіанних творів українських композиторів [Ноти]. перша частина / О.П.Щолокова; Н.М.Згурська; Н.М.Строчан. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2007. – 378, [2] с.
20. Pet'ko Lyudmila. About socio-culturological content in teaching subjects // Development strategy of science and education: Collection of scientific articles. – Fidelite editions, Namur, Belgique, 2017. – P. 316–319.

21. Pet'ko Lyudmila. The development of student youth aesthetic culture on professional direction // Topical issues of contemporary science: Collection of scientific articles. – C.E.I.M., Valencia, Venezuela, 2017. – P. 188–192.

22. Shcholkova O.P. Art and pedagogical designing as a means of improvement of music teacher's professional preparing // Economics, management, law: socio-economical aspects of development: Collection of scientific articles. Volum 2. – Edizioni Magi – Roma, Italy. – 2016. – P. 265–268.

23. Ternopilska V.I. Theoretical aspects of the phenomenon «aesthetic sense» / V.I.Ternopilska // Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. – Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. – P. 339–344.

24. Pan'kiv L.I. Methodological approaches of senior pupils' artistic orientations formation for system to out-of-school education // Economics, management, law: problems of establishing and transformation: Collection of scientific articles. Psychology. Pedagogy and Education. – Al-Ghurair Printing & Publishing LLC, Dubai, UAE, 2016. – P. 392–395.

The great Theorem of Pierre de Fermat as a special case abc conjecture and the proof of Andrew Beal hypothesis.

Of course Mr. Pierre de Fermat did not know the ABC hypothesis, let alone hypothesis Taniyama-Shimura. He simply wrote that there is no solution in integers $x^n + y^n = z^n$ if $n > 2$. He understood the essence of the proof, but did not even begin to uncover it, assuming it is elementary. It even went as far that some asserted that Mr. Pierre de Fermat had been mistaken in the simplicity of the theorem. Some even say that it is impossible to prove the Great Theorem. Those are very brave and self-confident allegations. However Mr. Fermat was a genius and that which seemed impossible to some, to him was obvious and simple. So how could he have realized how it looks like in one moment?

Perhaps like this:

Option 1

$$x^n + y^n = z^n$$

$$a) \sqrt{x^n} = \sqrt{z^n - y^n} \text{ if } n > 2 \Rightarrow \sqrt{x^n} = x \sqrt{x^{n-2}} \Rightarrow$$

$$b) \frac{x}{y} = \frac{y \sqrt{z^n - y^n}}{x \sqrt{z^n - x^n}} \Rightarrow$$

c) $x=y \sqrt{z^n - x^n} \Rightarrow$ No solution in integers $x^n + y^n = z^n$ if $n > 2$ (x, y, z are not relatively prime numbers)

$$X = aY$$

$$Z = bY$$

$$a^n Y^n + Y^n = b^n Y^n \Rightarrow a^n + 1 = b^n \Rightarrow \sqrt[n]{a^n + 1} = b, b \notin \mathbb{N}$$

The appearance of a coefficient on the left side of equation «B») is possible, however that bears no meaning to the essence of the proof.

Option 2

$$\text{If } x^n + y^n = z^n \Rightarrow x^2 + y^2 > z^2 \Rightarrow x^2 + y^2 = z^2 + A$$

$$x^2 = z^2 + A - y^2$$

$$y^2 = z^2 + A - x^2$$

$$\frac{x}{y} = \frac{y \sqrt{z^2 - y^2 - A}}{x \sqrt{z^2 - x^2 - A}} \Rightarrow x = y \sqrt{z^2 - x^2 - A} \Rightarrow \text{No solution in integers } x^n + y^n = z^n \text{ if } n > 2$$

I am convinced that there can be still be many ways found how to define the relationship between x , y and z , proving that Mr. Fermat is correct.

Also Andrew Beal's hypothesis cannot be forgotten, his genius statement cannot be left without awe. How he managed to do it I cannot comprehend – beautifully and with elegance! This proof confirms that Andrew Beal's hypothesis is true.

Edvins Kozlovskis
Jurmala, LATVIA
30.10.2016

Manuscript Guidelines

1. All submitted papers **must** contain the Title, Name of author(s), Affiliation (if any), Abstract and List of References (Literature) **written in English**. The Abstract must count not less than 100 and not more than 300 words and must be the good representation of your article. Optionally paper may also contain this information duplicated in another language.
2. **Font faces**. Arial, Times, Times New Roman, Courier New and Helvetica.
3. **Language**. You may use any language for your paper text, however English is MUCH preferable.
4. **Title**. Font size - 16, bold. Position - central alignment.
5. **The author's name**. Font size - 14, bold. Position - central alignment.
6. **The affiliation** (your University etc). Font size - 14, regular (not bold). Position - left alignment.
7. **The word "Abstract"**. Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.
8. **The text of the abstract**. Font size - 10, regular (not bold).
9. **The word "Keywords"** (if any). Font size - 10, bold. Position - left alignment.
10. **The text of keywords** (if any). Font size - 10, regular (not bold). Position - left alignment.
11. **Text of article**. Font size - 14. Position - left alignment or fully justified. Line spacing - 1.5 lines.
12. **The word "References"** (if any). Font size - 12, bold-italics. Position - central alignment.
13. **The text of References** (if any). Font size - 12, regular (not bold).

In all other cases please use your own good judgment or contact our Editorial Board.

Where to find us

The "IntellectualArchive" is distributed to major libraries across Canada and the US, including **Library of Congress, USA** (<http://lccn.loc.gov/cn2013300046>), **Library and Archives Canada** (http://collectionscanada.gc.ca/ourl/res.php?url_ver=Z39.88-2004&url_tim=2012-09-05T01%3A46%3A54Z&url_ctx_fmt=info%3Aofi%2Ffmt%3Akev%3Amtx%3Actx&rft_dat=40904933&rft_id=info%3Aasid%2Fcollectionscanada.gc.ca%3Aamicus&lang=eng) and others.

The references to articles published in the "IntellectualArchive" are available in the **Google Scholar**, (<http://scholar.google.ca/scholar?q=%22IntellectualArchive%22>), **Arxiv.org** (<http://search.arxiv.org:8081/?query=%22Intellectual%20Archive%22&in=>), **WorldCat.org** (<https://www.worldcat.org/search?q=n2%3A1929-4700&qt=advanced&dblist=638>), **Academia.edu** (http://www.academia.edu/15503799/Light_diffraction_experiments_that_confirm_the_STOE_model_and_reject_all_other_models) **The National Research Council (Italy)** (<http://data.cnr.it/data/cnr/individuo/rivista/ID658222>) **Наукова бібліотека** of the University named after Dragomanov, Ukraine (<http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/7974?mode=full>) **Google.com** (<https://www.google.ca/#q=site:IntellectualArchive.com>) thousands of links etc.